

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

INTERNATIONAL

SCHOOL

LIBRARY

MONTH

MEDNARODNI MESEC

ŠOLSKIH KNJIŽNIC

2022

Vir: International Association of School Librarianship

Publikacija je delo IO Sekcije za šolske knjižnice pri ZBDS

Glavna in odgovorna urednica: mag. Urša Bajda

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS. SI-ID 158366723

ISBN 978-961-6683-50-0 (PDF)

OKTOBER

2022

16. leto v Sloveniji

MEDNARODNA
IZMENJAVA KNJIŽNIH
KAZALK

MEDNARODNI
mesec šolskih knjižnic
International Association of School
Librarianship

ZBuDiSe!
Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

6. NACIONALNA
IZMENJAVA
KNJIŽNIH

MEDNARODNI MESEC

ŠOLSKIH KNJIŽNIC

BRANJE ZA GLOBALNI MIR IN ŽIVLJENJE V HARMONIJ

Mednarodno združenje šolskih knjižničarjev (IASL - International Association of School Librarianship <http://www.iasl-online.org/>) nas je tudi letos povabilo k praznovanju in promociji šolskih knjižnic. V slovenskem prostoru projekt že tradicionalno koordinira **Sekcija za šolske knjižnice** pri **Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije (ZBDS)**.

Vsi vemo, da se prav ta trenutek veliko držav po svetu sooča s hudimi razmerami. Nedvomno sta mir in življenje v harmoniji potrebna vsem na svetu. Letošnji slogan nas je dodatno spodbudil k razmisleku o tem, kako nam lahko branje pomaga razumeti in podpirati drug drugega. Prebiranje in pripovedovanje resničnih zgodb in doživetji ter pogovor pred, med in po tem, so vodilo do večjega razumevanja in sočutja na našem skupnem planetu.

Letos smo v šolskih knjižnicah praznovali z zavedanjem o povezavi med knjigami, branjem, šolskimi knjižnicami in o tem, da lahko skupaj soustvarjamo mir in življenje v harmoniji. V mesecu oktobru lahko posebno skrb namenite promociji šolske knjižnice kot oaze miru, strpnosti in razumevanja med vsemi.

V zavedanju, da so šolske knjižnice nujno potrebne pri razvoju medosebnih kompetenc uporabnikov, spodbujanju k strpnosti s sprejemanjem drugačnosti in pri razvoju posameznikovega kritičnega mišljenja in da so (smo) šolski knjižničarji pomemben člen med učencem, učitelji in starši s sodelovanjem pri medpredmetnem poučevanju, razvijanju učnih strategij, različnih vrst pismenosti in ostalih kompetenc, ki so potrebne in večkrat tudi ključne za delovanje posameznika v današnji družbi.

Tudi letos smo izvajalce – šolske koordinatorje povabili k oddaji strokovnih prispevkov, kar pomembno vpliva na strokovno raven naše publikacije.

Kot dolgoletna urednica sem si tudi v pričujoči publikaciji dovolila vsakemu prispevku izbrati naslov, ki označuje opisano aktivnost v posamezni šolski knjižnici.

Letošnja publikacija je ponovno dokaz, da zaposlenim v šolskih knjižnicah ne manjka novih idej za ustvarjanje neformalnih učnih okolji, hkrati pa uspešno integriramo trenutne situacije, šolske vsakdanjike, praznike in projektne dejavnosti z dogodki tako v lokalni skupnosti kot tudi preko meja domovine.

Za IO Sekcije za šolske knjižnice v ZBDS

mag. Urša Bajda

Gesla preteklih let

2007 - Učenje - okrepljeno z energijo šolske knjižnice,

2008 - Pismenost in učenje v tvoji šolski knjižnici,

2009 - Šolske knjižnice: panorama, zgodba zgodb,

2010 - Odprtost raznovrstnim izzivom – to so šolske knjižnice,

2011 - Šolske knjižnice opolnomočajo učence za življenje,

2012 - Šolske knjižnice – vez med preteklostjo, sedanjostjo in prihodnostjo,

2013 - Šolske knjižnice: vstop v življenje

2014 - Šolske knjižnice: srce šole,

2015 - Šolske knjižnice so zakon,

2016 - Naučite se razvozlati svoj svet.

2017 - Povezovanje skupnosti in kultur.

2018 – Zakaj imam rad/a svojo šolsko knjižnico

2019 – Predstavljalj si ...

2020 - Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja

2021 - Pravljice in ljudske povesti po svetu

Predlogi za mednarodni dan/teden/mesec šolskih knjižnic

(povzeto po spletni strani IASL, 2007 pripravila Alja Bratuša, dopolnile članice IO sekcije za šolske knjižnice: Ivanka Učakar, Tadeja Česen Šink (2010, 2011); Tinka Fric Kočjaž (2014, 2015); Urša Bajda (2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022)).

1. Na spletni strani šolske knjižnice/šole predstavimo mednarodni dan šolskih knjižnic.
2. Učencem in strokovnim delavcem šole spregovorimo o pomenu šolskih knjižnic za učenje in poučevanje o sočutju, strpnosti in sožitju.
3. Spodbujajmo branje na najrazličnejše načine:
 - ✓ Z učenci pripravimo pravljčni dogodek – ustvarjalno delavnico s pripovedovanjem in ustvarjanjem za mlade bralce.
 - ✓ Pripravimo delavnico za starše, kako naj motivirajo za branje svoje otroke.
 - ✓ Organiziramo pogovor o prebranem - čajanko za učitelje in starše.
 - ✓ Z učenci pripravimo priporočilni seznam petih slovenskih knjig, ki bi jih priporočali sovrstnikom po svetu. Seznam pošljimo na naslov IASL, kjer ga bodo objavili.
 - ✓ Za javnost organiziramo predstavitev raziskovalnih/projektnih nalog, pri katerih je sodelovala šolska knjižnica z viri in učenjem uporabe virov.
 - ✓ Organizirajmo knjižni sejem, na katerem predstavimo knjige in avtorje iz drugih dežel, knjige v drugih jezikih ipd.
4. Učenci naj oblikujejo plakate, zloženke, podloge za miške, druge izdelke, na katerih predstavijo pomen šolske knjižnice pri povezovanju. »Ideje« lahko uporabimo za novoletna darila.
5. Ne pozabite, da lahko svoje unikatne izkušnje delite z vsemi, tako da pošljete pisna pričevanja in fotografije tudi na stran "[What People Are Doing for ISLM](#)".
6. Izmenjava knjižnih kazalk med slovenskimi šolskimi knjižnicami. Registracija je mogoča do 10. 10. 2022 na povezavi:

6. NACIONALNA izmenjava knjižnih kazalk 2022.

Po vaši registraciji vam nacionalni koordinator Sekcije za šolske knjižnice v ZBDS dodeli partnersko šolo, o čemer vas obvestijo preko elektronske pošte.

7. Učenci naj izdelajo knjižne kazalke, ki prikazujejo pomembnost šolske knjižnice. Sodelujete lahko pri izmenjavi knjižnih kazalk z vrstniki širom sveta v mednarodnem projektu:

Bookmark Exchange Project

Po vaši registraciji vam mednarodni koordinator ISLM dodeli partnersko šolo (v zadnjem tednu septembra), o čemer vas obvestijo preko elektronske pošte.

- ✓ Izmenjava knjižnih kazalk za učence do 12. leta:
 - 5 - 6 let: <https://forms.gle/9tZFqrjrRTSuYywY8>
 - 7 - 8 let: <https://forms.gle/mu55QAzxLaBxCHPT6>
 - 9 - 10 let: <https://forms.gle/wS1AHq1XK3Jou9KVA>
 - 11 let: <https://forms.gle/TJ6xZhtJSEXPk8gTA>
- ✓ Izmenjava knjižnih kazalk za učence starejše od 12 let:
 - 12-13 let: <https://forms.gle/DtypHwDcrA3GEXZn7>
 - 14-15 let: <https://forms.gle/TLw91FvUNzi6szSh9>
 - 16-17 let: <https://forms.gle/6mqSSYuMAdtvG5iL9>
 - 18 let: <https://forms.gle/t8GtAMRDy5RrpbLQA>

8. Organizirajmo sobotni »literarni« sprehod po kraju/mestu in spregovorimo tudi o šolski knjižnici.
9. Povabimo pomembnega gosta in se z njim pogovarjamo o pomenu šolske knjižnice, mu pokažimo, kaj učenci počnejo v knjižnici ipd.
10. Povežimo se s splošno knjižnico in pripravimo skupen dogodek, ki ga lahko predstavimo novembra ob dnevu splošnih knjižnic.
11. Z učenci obiščimo drugo šolsko knjižnico. (Primer: Z učenci osnovnošolskih knjižnic obiščimo srednješolsko knjižnico.)
12. Med starši, učitelji in drugimi z učenci izvedemo anketo o tem, kakšne so bile šolske knjižnice včasih. Izsledke objavimo.
13. Objavimo svoje dogodke in ideje v spletni učilnici za knjižnično dejavnost <http://skupnost.sio.si/login/index.php>, na blogu <http://monthofschoollibraries.blogspot.com/>.
14. O dejavnostih ob mednarodnem dnevu šolskih knjižnic poročajmo v lokalnih časopisih.
15. Objavimo poročila o poteku mednarodnega dneva šolskih knjižnic v šolskem glasilu ali zaprosimo učence, da pišejo o pomenu šolske knjižnice.
16. Učenci naj pregledujejo spletne strani šolskih knjižnic in odkrivajo razlike med njimi.
17. Organizirajmo natečaje:
 - ✓ **Literarni natečaj** Napišimo pesmi, kratke zgodbe na temo "knjižnica", napišimo ocene knjig o zdravju in dobrem počutju. Predstavimo pisatelja ali pesnika.

- ✓ **Likovni natečaj** Rišemo junake iz knjig. Izdelajmo alternativno naslovnico za znano knjigo. Si predstavljaš sanjsko šolsko knjižnico? Kaj vse naj bo v šolski knjižnici, da se bomo počutili še bolje ... Kakšna naj bo knjižnica leta 2050?
- ✓ **Oblikovalski natečaj** Oblikujmo majice za učence, dijake, učitelje, knjižničarje. Oblikujmo maskoto knjižnice za dobro počutje.
- ✓ **Video ali fotografski natečaj** na temo:

Šolska knjižnica oaza miru in harmonije.

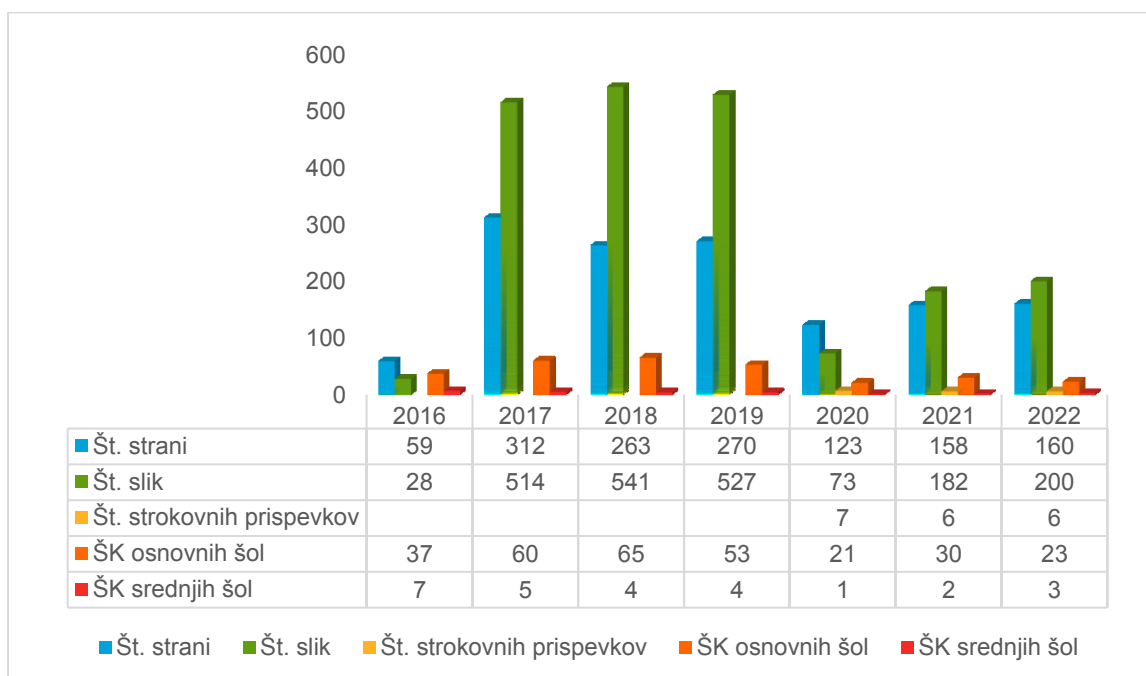
OKTOBER 2022 V ŠTEVILKAH

Urša Bajda

16. leto koordiniranja in spremljanja praznovanja meseca šolskih knjižnic ugotavljamo, da je v dejavnostih sodelovalo in svoja poročila oddalo **23** knjižnic osnovnih šol in **TREH** gimnazij.

Vsi so prejeli potrdila o sodelovanju po elektronski pošti.

VII. publikacija vsebuje 160 strani in 200 fotografij.

Že drugo leto smo šolske koordinatorje povabili k oddaji strokovnih prispevkov, kar pomembno vpliva na strokovno raven naše publikacije. Odzvalo se je **7** šolskih knjižničark, ki delujejo na **6** osnovnih šolah, ena pa v gimnaziji.

VI. leto zapored smo organizirali in koordinirali nacionalno izmenjavo knjižnih kazalk med slovenskimi šolskimi knjižnicami.

Uspelo nam je povezati kar **92** šolskih knjižnic in učencev iz raznolikih krajev Slovenije, kar je največ doslej.

Kazalo

Predlogi za mednarodni dan/teden/mesec šolskih knjižnic /Urša Bajda/	5
OKTOBER 2022 V ŠTEVILKAH /Urša Bajda/	8
 STROKOVNI PRISPEVKI	12
S knjižnico v svet. With library into the world / Urša Prus /	13
Spodbujanje branja in gibanja: praktični primeri dejavnosti z rezultati / Vida Geršak /	20
Spodbujanje branja in ljubezni do knjig v šolski knjižnici osnovne šole Mokronog / Sandra Fišter /	28
Šolska knjižnica je mnogo več kot le hramba in izposoja knjig / Martina Hribernik /	36
Kako smo obeležili mesec šolskih knjižnic na Gimnaziji Moste/ Tina Mlakar /	45
Šolska knjižnica kot oaza miru, strpnosti in medsebojnega razumevanja/ Maja Malnarič /	53
Skozi branje do empatije in spoštovanja različnosti / Barbara Stuhne Vuk /	63
 POROČILA Z UTRINKI	71
Ob mednarodnem mesecu šolskih knjižnic ali tudi šolske knjižnice praznujejo	72
Dijaki GFML praznujejo Mednarodni mesec šolskih knjižnic	77
Obisk pisateljice Gabriele Babnik	80
Branje za globalni mir in življenje v harmoniji od septembra do decembra 2022.....	82
Barvali mandale, risali simbole miru ali izdelali kazalko v obliki čarobnega svinčnika	85
Oktober 2022_v šolski knjižnici OŠ Beltinci	87
Izmenjava knjižnih kazalk med slovenskimi šolskimi knjižnicami	95
Mesec šolskih knjižnic in dejavnosti na OŠ Danila Lokarja Ajdovščina	97
Privlačne knjižne nagrade.....	107
Dan šolske knjižnice z Elo Peroci	109
Obisk knjižničarke iz splošne knjižnice	112
Nacionalna izmenjava knjižnih kazalk.....	114
Prva izvedba projekta nacionalne izmenjave knjižnih kazalk	115
Interesna dejavnost Mladi knjižničar	116
Z izvajanjem ur knjižničnega-informacijskega znanja_soustvarjamo mir in življenje v harmoniji	117
Literarno-likovni natečaj	120
Učenci izdelali model Katedrale svobode	122

Branje za globalni mir in življenje v harmoniji	125
Dejavnosti na temo branja in športa	128
Razdelitev kazalk učencem preko žreba	135
Literarni sprehodi	140
Bralni nahrbtnik – Vranček brez imena	147
Praznujemo devetič po vrsti	150
Učenci fotografskega krožka ujeli čudovite utrinke iz knjižničnega vsakdana	155
Kazalka bralnih izzivov	157
Izbiranje in razstava najljubših knjig	158

STROKOVNI PRISPEVKI

S KNJIŽNICO V SVET With library into the world

Urša Prus

OŠ Loka Črnomelj

Izvleček:

V šolski knjižnici OŠ Loke Črnomelj smo ob mednarodnem dnevu šolskih knjižnic izvedli različne dejavnosti. Mesec smo obeležili z medpredmetnim sodelovanjem, izvajanjem knjižničnih ur na temo miru, vključili smo se v bralne projekte in izmenjavo kazalk ter se povezali s fotografskim krožkom. V knjižnico smo povabili vrtčevske skupine in učencem od 4. razreda naprej v knjižnici omogočili dostop do računalnikov ter jim nudili tematsko gradivo na temo sprejemanja, drugačnosti in miru.

Ključne besede:

šolska knjižnica, projekti, branje, medpredmetno povezovanje, knjižnične ure, interesne dejavnosti

Abstract:

In the Primary School library Loka Črnomelj, we held various activities on the occasion of the International Day of School libraries. We marked the month with cross – curricular cooperation, holding library hours on the theme of peace, we got involved in reading projects and index exchanges and connected with a photography club. We invited kindergarten groups to the library and gave students from the 4th grade onward access to computers in the library and provided the students with thematic material on the topic of acceptance, difference and peace,

Key words:

school library, projects, reading, cross-curricular, library hours, interesting activities

1 UVOD

Na OŠ Loka Črnomelj se že vrsto let vključujemo v različne projekte, ki promovirajo uporabo šolske knjižnice, spodbujajo učence k branju in jih aktivno vključujejo pri povezovanju znanja ali njihovih interesov z različnimi dejavnostmi. Ravno mesec šolskih knjižnic pa se je izkazal kot odlična priložnost, da učencem predstavimo še kakšen njihov drug vidik, pri čemer nam prisluhne tudi vodstvo šole, vključujejo pa se tudi drugi strokovni delavci. Že Novljanova (1996, str. 91) je zapisala tako: *»Tudi ob najboljših pogojih dela bo knjižnica lahko le sama sebi namen, predraga, da bi obstajala, če o tem ne bodo prepričani njeni uporabniki, učitelji in učenci.«* In ta zapis je glavno vodilo pri razmišljanju o dejavnostih v šolski knjižnici, ki lahko naše osnovno poslanstvo samo še obogatijo. Da pa dosežemo vse uporabnike šolske knjižnice, se mora ta navaditi promovirati svoje storitve. IFLA/UNESCO Smernice za šolske knjižnice imajo posebno poglavje o promociji in trženju. Knjižnica mora imeti promocijski načrt v pisni obliki. (IFLA/UNESCO Smernice za šolske knjižnice, 2019, str. 51). Ta načrt je del letnega načrta knjižnice. Tekom šolskega leta pa se poleg zapisanih načinov promocije knjižnice lahko izkaže še dodatna priložnost za promoviranje šolske knjižnice, ki jo z veseljem izkoristimo v okviru meseca šolskih knjižnic. Tudi Ščavničar (2006) svetuje, kako naj šolski knjižničar promovira šolsko knjižnico, in tako tudi delujemo. Naš mesec šolskih knjižnic zajema učence, učitelje in druge strokovne delavce, vodstvo šole, preko objav na šolski spletni strani pa dosežemo še starše in širšo lokalno skupnost.

V prispevku bodo opisani projekti in dejavnosti, ki smo jih v sklopu praznovanja meseca šolskih knjižnic v oktobru in novembru za izbrane razrede izvedli pod vodilom letošnjega gesla: *»Branje za globalni mir in življenje v harmoniji.«* Nekatere od njih v ožjem smislu, druge v širšem.

2 INTERESNE DEJAVNOSTI

V oktobru smo v šolski knjižnici pričeli z različnimi interesnimi dejavnostmi. Župančičeva bralna značka, EKO bralna značka, pravljичne urice z dejavnostmi za 1. razred, pravljичne urice z dejavnostmi za 2. in 3. razred ter knjižničarski krožek. Učencem, ki sodelujejo pri bralnih značkah, smo s tematsko razstavo izbranih knjig na temo strpnosti, različnosti, spoznavanja drugih kultur nudili nekaj izbranega gradiva. Ob izposoji priporočenega gradiva so si učenci lahko izbrali tudi ročno izdelano kazalko.

Učencem pravljичnih uric smo predstavili mesec šolskih knjižnic. Spoznali so šolsko knjižnico ali obnovili znanje o gradivu, ki ga v nudimo. Ob zgodbah o strpnosti smo se dotaknili letošnjega gesla.

Knjižničarski krožek je s svojim poznavanjem prebranega gradiva za starejše učence pomagal pri izboru gradiva za tematsko razstavo na temo letošnjega gesla, skupaj pa smo tudi določili način vključevanja šolske knjižnice v projekte tekom leta in definirali, kako bodo učenci interesne dejavnosti pomagali. Dogovorjeni smo bili za obisk splošne knjižnice v oktobru, ki pa smo ga morali preložiti na mesec december.

Slika 1: Tematsko gradivo s kazalkami

Z mentorico fotografskega krožka, Katarino Pavlakovič, smo učencem interesne dejavnosti 8. in 9. razreda predstavili mesec šolskih knjižnic in se pogovorili o svetovni simboliki miru in harmonije. V knjižnici so učenci prisluhnili razlagi o pogojih uporabe dela in avtorskem pravu ter si ogledali knjige na temo sprejemanja, drugačnosti. Pogovorili smo se o občutkih po prebrani knjigi na določeno temo in kako zajeti simboliko občutkov s pomočjo fotografije. Učenci so s pomočjo mentorice naredili več fotografij, nato pa jih vodeno uredili v za to namenjenih programih. Njihovi izdelki so razstavljeni v glavni avli šole.

Slika 2: Zoja Dragoš, Večer s knjigo

3 KNJIŽNIČNE URE

Z učenci 7. razreda smo v sklopu medpredmetnega povezovanja knjižnice in likovnega pouka prisluhnili zgodbi *Punčka in velikan* avtorice Neli Kodrič Filipč. Po analizi knjige smo se pogovorili o pomenu globalnega miru in prispevku vsakega posameznika. Učenci so nato izdelovali knjižne kazalke, ki so jih dobili v dar tisti, ki so si izposodili izbrano gradivo s tematske razstave.

Učence 5. razreda že več let vključujemo v projekt nacionalne izmenjave knjižnih kazalk. Z njimi izvedemo dve uri knjižničnih ur na oddelek. Učencem predstavimo kraj, iz katerega izhaja partnerska šola, prisluhnejo legendi in ljudskim pravljicam iz tega kraja in potem s pomočjo referenčnega gradiva in kartografskega raziskujemo lokacijo partnerske šole ter njihovo okolico. Pomembno je, da s pomočjo interneta raziskujemo tudi zgodovino in turistično ponudbo kraja. Z učenci iščemo vzporednice in podobnosti ter razlike med Črnomljem in Belo krajino nasploh ter krajem partnerske šole. Dodobra si ogledamo tudi spletno stran šolske knjižnice, če jo partnerska šola seveda ima. Učenci nato eno šolsko uro izdelujejo knjižni azalke, ki jih decembra posredujemo partnerski šoli.

Sliki 3 in 4: Nacionalna izmenjava kazalk in raziskovanje referenčnega gradiva

4 PROJEKTI ZA VZPODBUJANJE BRANJA

Tekom leta učence vzpodbujamo k branju na različne načine. V letošnjem šolskem letu se bod zvrstilo nekaj projektov, naj naštejemo le najboljše: Medgeneracijsko branje, Noč branja, Teden poezije, Branje brez meja, Teden ljudskih pravljic, Moja najljubša knjiga. V oktobru smo z nekaterimi od njih že začeli oziroma smo s pomočjo knjižničarskega krožka zastavili cilje in določili potek teh projektov.

4.1 Moja najljubša knjiga

Učenci vsak mesec glasujejo za njim najljubšo knjigo. Pogoji so, da napišejo naslov gradiva, avtorja, svoje ime in priimek ter razred in utemeljijo, zakaj jim je bila predlagana knjiga všeč. Vsak mesec izžrebamo nagrajenca, ki prejme simbolično nagrado.

4.2 Medgeneracijsko branje

Učenci knjižničarskega krožka so si izbrali knjigo, ki jo bodo brale tudi njihove babice, povabili jih bomo na Noč branja. Knjige so nam že posredovali in učenci jih že berejo. Nato smo si izbrali še slikanico, da jo preberemo našim prvošolčkom, učenci pa so si zaželeli tudi obisk vrta. Odločili smo se, da vrtec raje povabimo k sebi. Vrtec že obiskuje naše dogovorjene pravljичne urice medgeneracijskega branja, kjer se ob kvalitetni knjigi spletajo prijateljske vezi.

4.3 Branje brez meja/Čitanje bez granica

V oktobru smo se povezali s partnersko šolo s Hrvaške. Naši učenci knjižničarskega krožka so že prisluhnili hrvaškim narodnim pripovedkam. Knjigo obravnavamo celostno na način glasnega branja, ob pravljicah se tudi pogovorimo o nenavadnih izrazih in jih aktualiziramo. Učenci bodo ob njim najljubših pravljicah izdelali stripe, ki bodo razstavljeni v Tednu ljudskih pravljic aprila 2023.

5 RAČUNALNIKI V KNJIŽNICI

Naša knjižnica je bila prvotno zasnovana kot odličen medijski center šole. V pomanjkanju finančnih sredstev za ta namen in kasneje omejitve družjenja v prostorih zaradi korona virusa pa se je tokrat le izkazala priložnost, da uresničimo to željo. Zaradi zahtev pri delu na daljavo so šole pridobile nove računalnike. Ob mesecu šolskih knjižnic smo računalničarji in knjižničarja združili moči in vodstvu predstavili idejo o razpolaganju računalnikov za namene učenja in raziskovanja v knjižnici. Povpraševanje za uporabo računalnikov je veliko – tako pred poukom kot po njem, uporabljati so jih pričeli tudi učitelji, saj je računalniška učilnica večinoma zasedena.

6 ZAKLJUČEK

O naših dejavnostih šolska knjižnica učence in učitelje obvešča s pomočjo projekcije v šolski jedilnici ter na šolski spletni strani. Kljub temu še vedno iščemo načine, kako doseči učence, ki so potencialni bralci, in kako jih sploh privabiti v knjižnico. Z računalniki smo že dosegli nekaj učencev, ki drugače ne zahajajo v knjižnico. Vendar se je zaradi pravil omejitve uporabe računalnikov (prepoved igranja iger) to število učencev hitro zreduciralo. Kovač (2021, str. 26) je zapisal, da branje zahteva napor in samodisciplino, ko pa branje osvojimo, beremo avtomatično in brez navora. Beremo z užitkom. Zato v šolskih knjižnicah stremimo predvsem k različnim dejavnostim, ki bodo učence pritegnili h knjigam, in ne smemo pozabiti, da se učenci prva leta šole šele učijo brati, nato pa je naša naloga, da

bralce obdržimo, za to pa potrebujemo podporo vodstva in drugih strokovnih delavcev, saj skupaj zmoremo več.

7 VIRI IN LITERATURA

- IFLA – Smernice za šolske knjižnice [Elektronski vir]. (2019). Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije. Pridobljeno 12. 11. 2022 s spletne strani: <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/school-libraries-resource-centers/publications/ifla-school-library-guidelines-sl.pdf>
- Kovač. M. (2021). Berem, da se poberem: 10 razlogov za branje knjig v digitalnih časih. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Novljan, S. (1996). Sodobne dejavnosti šolske knjižnice s posebnim ozirom na njene bibliopedagoške naloge pri izvajanju izobraževalnega programa učenja branja v osnovni šoli. (Doktorska disertacija). Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta
- Ščavničar, C. U. (2006). Promocija šolske knjižnice in knjižničarjevega dela. Šolska knjižnica, 16 (3–4), str. 190–193.

ZAHVALA

Za jezikovni pregled se zahvaljujem Katji Peganc, za vso pomoč pri izvedbi dejavnosti pa Katarini Pavlakovič.

SPODBUJANJE BRANJA IN GIBANJA:

praktični primeri dejavnosti z rezultati

Vida Geršak

OŠ XIV. divizije Senovo

Izvleček

Na OŠ XIV. divizije Senovo smo od septembra do decembra 2022 izvedli več dogodkov, ki naj bi učence spodbudile k branju. Dva od njih sta bila vključena tudi v projekt Beremo skupaj in objavljena na seznamu dogodkov NMSB 2022, in sicer Bralnice igralnice za prvo triado in Branje za s sabo za učence predmetne stopnje. Bralnice igralnice je dejavnost, pri kateri smo klasičnim socialnim igram dodali izštevanke iz knjig. Po izvedbi dejavnosti so učenci prišli v knjižnico in si izposojali knjige, ki smo jih uporabili pri uri. Branje za s sabo je projekt, pri katerem so učenci višje stopnje v razredu iz škatlice lahko vzeli pripravljene kratke povzetke člankov in jih prebrali, za nadaljevanje pa bi morali priti v knjižnico. Ta projekt za zdaj ni bil uspešen. Poleg omenjenih v knjižnici branje spodbujamo še z mesečnimi knjižnimi ugankami, knjižničarskim krožkom, jogo v knjižnici, izpostavljanjem knjig v prazničnih škatlah oz. v obliki daril itd. Cilj vseh dogodkov je spodbujanje obiska knjižnice, spodbujanje branja in vadba informacijske pismenosti. Opažamo, da so dogodki odlično sprejeti v nižjih razredih, medtem ko v zadnji triadi (še) ni vidnega napredka.

Ključne besede

Bralnice igralnice, Branje za s sabo, NMSB 2022, spodbujanje branja.

Abstract

From September to December 2022, Primary School XIV. divizije Senovo prepared several events to encourage reading. Two of them, Bralnice igralnice (Reading and Playing) and Branje za s sabo (Reading to Go), were a part of the project International School Library Month 2022. Bralnice igralnice (Reading and Playing) is a reading activity that is enriched by classical tagging games with children's counting rhymes from books. After the lessons,

pupils came to the library and borrowed books that we had used. Branje za s sabo (Reading to go) is a project, in which pupils of the last triennium could take short article notes and read them, but they would have to come to the library to read the whole article. For now, this project has not been successful yet. Reading is also encouraged with other events, such as monthly riddles, library group, yoga class in the library, holiday season books, surprise books in a gift wrap etc. The goal of these events is encouraging reading, visiting library and information literacy. We noticed that the events are welcomed in the first and the second triennium, while in the last triennium there is not a progress yet.

Key words

Reading and Playing, Reading to Go, National School Library Month 2022, reading encouraging.

1 UVOD

OŠ XIV. divizije Senovo ima kakovostno in sodobno opremljeno knjižnico z veliko čitalnico, dostopom do računalniške učilnice in didaktičnimi pripomočki, ki jih ima tudi vsaka učilnica. Branje promoviramo s projekti, ki spremljajo aktualno dogajanje v šoli, lokalni skupnosti in širše. V nadaljevanju bomo predstavili vse izvedene dogodke, podrobneje pa se bomo posvetili dogodkom, ki sta bila vključena tudi v NMSB 2022. Opažamo, da mlajši učenci raje prihajajo v knjižnico in si tudi raje izposojajo knjige, starejši učenci, še posebej učenci zadnje triade, pa si izposojajo predvsem knjige za obvezno branje, vseeno pa uporabljajo knjižnico kot prostor za druženje (pisanje domačih nalog, izdelava plakatov, uporaba računalnikov).

2 DEJAVNOSTI, KI SPODBUJAJO BRANJE

V mesecu septembru smo učencem predstavili knjižno uganko; učenci na razredni oziroma predmetni stopnji vsak mesec dobijo tri vprašanja na temo aktualnih dni posebnega pomena in ur knjižnično-informacijskega znanja (v nadaljevanju KIZ). Odgovore napišejo na lističe in jih odvržejo v za to namenjene škatle, učenci 1. razreda pa narišejo risbico na določeno temo. Konec meseca izžrebamo tri učence – prvošolca, enega izmed učencev od 2. do 5. razreda in enega od 6. do 9. razreda. Njihove odgovore oziroma risbico pripravimo na oglasno desko pred knjižnico in jim podelimo simbolično nagrado. Na sliki 1 vidimo decembrsko knjižno uganko za učence od 6. do 9. razreda. Ta aktivnost bo potekala vse leto, za zdaj pa sodeluje stalno število učencev (vsi učenci 1. razreda, 40 % učencev od 2. do 5. razreda in 9 % učencev od 6. do 9. razreda).

Slika 1: Decembrska knjižna uganka za učence od 6. do 9. razreda

Za dan zlate knjige smo učencem 1. razredov pripravili lutkovno predstavo Kako sta Bibi in Gusti prezvijačila hrib, nato pa je sledila še razdelitev darilnih slikanic. Na sliki 2 vidimo utrinek z lutkovne predstave.

Slika 2: Lutkovna predstava ob dnevu zlate knjige

Trikrat letno izvedemo tudi medgeneracijsko branje. Prvo srečanje je potekalo 25. 10. 2022, udeležili pa so se ga učenci, zaposleni na naši šoli in upokojeanci. Brali smo aktualno knjigo Vinka Möderndorferja Romeo in Julija iz sosednje ulice. Dogodka se je udeležilo 7 učencev in 10 odraslih.

Pozdrav soncu v knjižnici je bila aktivnost, ki se je navezovala na novembrsko prednostno nalogo šole (sproščanje in premagovanje stresnih situacij). Namenjena je bila učencem od 6. do 9. razreda. V novembru so bili učenci v času rekreativnega odmora vabljeni v knjižnico, kjer so izvajali pozdrav soncu. Dogodek je bil dobro sprejet pri učencih 6. razreda, v višjih razredih pa ne.

Maček v žaklju je dejavnost, ki smo jo izvedli v decembru (slika 3). Knjige, ki jih priporočamo v branje učencem od 6. do 9. razreda, smo zavili v darilni papir in opremili samo s kodo in kratkim opisom vsebine. V decembru so si jih učenci lahko izposojali. Ta aktivnost je bila med učenci pozitivno sprejeta in je v nastajanju članka še potekala, zato končne ocene še ne moremo podati.

Slika 3: Maček v žaklju: dejavnost za učence zadnje triade

V decembru je potekal tudi projekt Menjam branje in sanje. Učenci so v knjižnico prinesli knjige, ki jih ne potrebujejo več. V knjige so napisali posvetilo ali lepo misel za novega lastnika knjige, po izteku akcije pa so se vsi skupaj zbrali v knjižnici in si izbrali drugo knjigo. Akcija se je zaključila 22. 12. 2022, sodelovalo pa je 32 učencev od 1. do 5. razreda (slika 4).

Slika 4: Projekt Menjam branje in sanje

Skozi vse leto v knjižnici potekajo tudi aktualne razstave, povezane z dnevi posebnega pomena, mesečnimi prednostnimi nalogami na ravni šole in knjižnimi novostmi, npr.

razstava stripov, razstava rekordnih knjig, razstava knjig z božično in novoletno tematiko, razstava knjig o športu itd.

3 SPODBUJANJE BRANJA V OKVIRU PROGRAMA NMSB

Bralnice igralnice je dejavnost, ki smo jo izvajali od 13. 9. 2022 do 16. 9. 2022 v okviru telovadbe (slika 5). Vključena je bila tudi v program NMSB. Sodelovali so učenci od 1. do 3. razreda. Ure smo izvajali v telovadnici, in sicer tako, da smo imeli s sabo knjige z izštevankami in igrami (zbirka Enci benci na kamenci, Kvinte kvante, Ali je kaj trden most), iz katerih smo brali izštevance in jih uporabili za začetek iger ravbarji in žandarji, lovljenje, povodni mož ipd. Pri obeh oddelkih prvega razreda je dejavnost potekala tako, da so se učenci z izštevanjem razdelili v dve skupini. Najprej smo za izštevanje uporabili izštevance, ki so se jih učili pri pouku, nato tiste, ki jih znajo že od prej, nato pa smo jih brali iz knjig. Ko so bili učenci razdeljeni v dve skupini, smo določili pravila igre 'roparji in policaji', ki smo jo nato v vsaki naslednji ponovitvi nadgradili z novimi izštevankami in dodatnim pravilom (v drugem krogu so lahko roparji eden drugega z dotikom rešili iz zapora, v tretjem krogu so morali roparji krasti zaklade, ki so jih čuvali varnostniki ipd). V oddelkih drugega razreda smo nabor iger razširili in smo poleg igre 'roparji in policaji' izštevance še uporabili za začetek iger 'gnilo jajce' in 'kdo se boji črnega moža'. Za zaključek sem jim iz knjige Ali je kaj trden most prebrala še pravila rajalne igre 'rdeče češnje že še jem', ki so jo spoznali že pri pouku. V oddelkih tretjega razreda smo uro telovadbe izvedli v učilnici, zato smo morali dejavnost prilagoditi prostoru. Igra je potekala tako, da so se učenci postavili v krog, nato pa smo z izštevankami iz knjig določili, kdo bo s pantomimo posnemal žival, ostali pa so ugibali, za katero žival gre. To dejavnost smo navezali na uro KIZ, pri kateri so tretješolci spoznavali značilne živali posameznih celin in nato v knjižnici iskali knjige na to temo. Aktivnost je bila uspešna z vidika obiska knjižnice, saj smo izbrali izštevance, ki so se učencem zdele zabavne in so jih spodbudile, da so si omenjene knjige večkrat izposodili oziroma jih glasno prebirali v knjižnici, zato bomo podobno akcijo naslednje leto ponovili z manj znanimi knjigami.

Slika 5: Učenci 2. a razreda v telovadnici po izvedeni dejavnosti *Bralnice igralnice*

Druga dejavnost, ki je potekala v NMSB, je bila namenjena učencem zadnje triade in je bila v nastajanju članka še vedno aktualna, čeprav je v dogodkovniku NMSB označeno, da je potekala od 9. 9. do 9. 10. 2022. Učenci višjih razredov so imeli v učilnicah slovenščine škatlici z izrezki člankov na temo športa, mode, glasbenikov ipd. (slika 6). Izrezke so lahko vzeli s sabo, za celotno vsebino pa so se morali potruditi in se sprehoditi do knjižnice, kjer jih je čakalo nadaljevanje. V mesecu dogodka niso učenci vzeli iz škatle nobenega članka, zato smo poskusili še s plakatom z vrvico, na katero so bili s kljukicami pritrjeni članki, učenci pa so jih lahko sneli in vzeli s sabo. Ta različica dogodka še poteka, a po trenutni oceni odziva ni.

Slika 6: Branje za s sabo – škatli s članki za v učilnici zadnje triade

4 ZAKLJUČEK

Čeprav knjižnice postajajo sodobni informacijski centri, je treba mlade ozaveščati tudi o pomenu branja. Knjižnice morajo biti tudi prostor za druženje, knjige v klasični obliki pa možnost sprostivne. Čim več dogodkov knjižnica organizira in pri njih sodeluje, tem večja je verjetnost, da bo z njimi pritegnila in vzgajala mlade bralce. Po naših izkušnjah je učence prve in druge triade lažje pritegniti k sodelovanju, zato poskušamo dodati čimveč dogodkov in aktivnosti, ki bi privabili tudi zadnjo triado. Ugotavljamo, da je zadnji triadi namenjenih manj dogodkov, zato skušamo vključiti teme in pristope, ki bi pritegnile tudi starejše učence.

5 VIRI IN LITERATURA

- *Ali je kaj trden most: najlepše igre iz otroške zakladnice* (2006). Ljubljana: Mladinska knjiga.
- *Enci benci na kamenci: slovensko otroško izročilo* (2018). Ljubljana: Mladinska knjiga.
- *Enci benci na kamenci 2: slovensko otroško izročilo* (2017). Ljubljana: Mladinska knjiga.
- *Enci benci na kamenci 3: slovensko otroško izročilo* (2020). Ljubljana: Mladinska knjiga.
- *Enci benci na kamenci 4: slovensko otroško izročilo* (2018). Ljubljana: Mladinska knjiga.
- *Kvinte kvante* (1994). Kamnik: Harlekin.

SPODBUJANJE BRANJA IN LJUBEZNI DO KNJIG V ŠOLSKI KNJIŽNICI OSNOVNE ŠOLE MOKRONOG

HOW TO FOSTER READING AND LOVE OF BOOKS IN THE SCHOOL LIBRARY OF
PRIMARY SCHOOL MOKRONOG WITHIN THE INTERNATIONAL MONTH OF
SCHOOL LIBRARIES PROJECT

Sandra Fišter

OŠ Mokronog

Izvleček

Prispevek opisuje primer praznovanja mednarodnega meseca šolskih knjižnic, ki ga obeležujemo oktobra. Na OŠ Mokronog smo ga proslavili tudi letos. Oktobra smo z različnimi dejavnostmi v šolsko knjižnico skušali privabiti čim več učencev in jih navdušiti nad branjem, knjigami in obiskovanjem knjižnice. Knjižnico smo jim predstavili kot prostor zabave in sprostitve ter na nevsiljiv način razvijali njihovo notranjo motivacijo za branje.

Ključne besede: šolska knjižnica, mednarodni mesec šolskih knjižnic, pravljice, knjižnične dejavnosti, notranja motivacija

Abstract

The article describes an example of celebration of International school library month, which is marked in October every year and was celebrated at Primary school Mokronog as well. Students were engaged in different activities, all with the goal to promote reading, love of books and visits to the library. The library itself was presented as a place where students could have fun and relax. We tried to increase students' inner motivation for reading in a relaxed way through different activities.

Key words: school library, International School Library Month, Stories, library activities, Inner motivation

1 UVOD

Mednarodni mesec šolskih knjižnic je projekt, ki vsako leto poteka pod vodstvom Mednarodnega združenja šolskih knjižničarjev (IASL – *International Association of School Librarianship*). V slovenskem prostoru ga tradicionalno koordinira Sekcija za šolske knjižnice, ki deluje znotraj Zveze bibliotekarskih društev Slovenije. Namen projekta je poudariti pomen šolskih knjižnic in vzpostaviti pozitiven odnos do njih in branja.

Praznovanju mednarodnega meseca šolskih knjižnic smo se na OŠ Mokronog v letošnjem šolskem letu pridružili drugič. *Branje za globalni mir in življenje v harmoniji* je slogan letošnjega praznovanja, ki nas je popeljal v šolsko knjižnico kot oazo miru, strpnosti in razumevanja med vsemi. Spodbuja nas k iskanju, zavedanju in osmišljanju posameznikovega notranjega miru, ki lahko prispeva k miru v skupnosti in se širi globalno, kar vpliva na harmonično življenje v svetu.

Osnovnošolska knjižnica je za marsikaterega otroka edina vrsta knjižnice, v katero kadarkoli vstopi, zato je toliko pomembnejše, da učence s svojimi dejavnostmi navdušimo in opolnomočimo za samostojne uporabnike. Ledinek (2015) pravi, da lahko vključevanje zgodb v pouk motivira učence. Z njimi razvijajo svojo domišljijo. Zgodbe so uporabne za povezovanje otrokove domišljije z resničnim svetom. Pomembno je, da učencem ponudimo kakovostne knjige in jih skušamo navajati na branje, saj lahko tako začutijo željo po iluzoričnem svetu, ki ga najdejo v knjigi. »Nobena druga oblika knjig namreč ni med otroki tako priljubljena in tako poslušana/opazovana kot slikanica« (Haramija in Batič, 2013, str. 72).

Z dejavnostmi v okviru projekta se trudimo, da bi pri učencih razvijali notranjo motivacijo za branje, ki vodi v posameznikov trajen interes za branje. Bucik, N. (2003) notranjo motivacijo opredeljuje kot posameznikovo notranjo željo po branju, ki je največkrat rezultat ugodnih izkušenj z branjem.

2 DEJAVNOSTI V OŠ MOKRONOG

Kaj smo v okviru mednarodnega meseca šolskih knjižnic počeli v OŠ Mokronog?

2. 1 Začetek bralne sezone 2022/2023

Na naši šoli bralno sezono in začetek bralne značke pričnemo 17. septembra. Tudi mi smo s prvošolci na jesensko jutro zakorakali v novo bralno leto. Želimo si, da bo vsak dan čas za dobro knjigo, saj so dobre knjige zlate knjige, kar je trdil že France Bevk. Na dan njegovega rojstva in smrti – 17. septembra – obeležujemo dan zlatih knjig in uradno otvorimo bralno značko. Dan zlatih knjig je bil letos na soboto, zato smo prvošolce prvič povabili v šolsko knjižnico v ponedeljek, 19. septembra. Naša želja je, da bi že pri najmlajših spodbujali ljubezen do knjig.

Predstavila sem jim šolsko knjižnico. Izvedeli so, kje se nahajajo knjige za njihovo starostno stopnjo, katera pravila izposoje in vračanja knjig veljajo ter kako se morajo obnašati v knjižnici. Prav tako so uradno postali člani šolske knjižnice, saj so se vpisali v knjižnico. Poučila sem jih tudi o pravilnem ravnanju s knjigo. Najbolj jih je zanimal kotiček s slikanicami. Med njihovim ogledovanjem so neizmerno uživali. Na koncu so prisluhnili pravljici *Lev v knjižnici*, nato pa jih je čakalo še presenečenje. Vsak prvošolec je v dar prejel knjigo *Kako sta Bibi in Gusti prezvijačila hrib*, ki jo je napisala Ida Mlakar Črnič in jo je vsakemu prvošolcu podarilo društvo Bralna značka Slovenije.

Sliki 1 in 2. Prvošolci (S. Fišter)

2. 2 Projekt Naša mala knjižnica

Oktobra smo se pridružili sodelovanju v projektu Naša mala knjižnica, ki je namenjen spodbujanju branja in predstavitvi slovenskih in tujih mladinskih avtorjev ter spodbujanju kreativnosti skozi skupno poustvarjanje. Želja po sodelovanju je bila velika. Na žalost smo listke z nalogami, ki se navezujejo na izbrane knjige, prejeli šele po oktobrskih počitnicah.

Ugotovili smo, da so naloge zelo zabavne in bodo krepile našo ustvarjalnost in domišljijo. Komaj čakamo, da bomo skupaj s knjigami odpotovali v svet domišljije.

2. 3 Projekt Odprta knjiga – GG4U

V letošnjem šolskem letu smo se prvič pridružili projektu založbe Malinc in KUD Sodobnost International, ki se imenuje Odprta knjiga – GG4U. Projekt se je začel oktobra, zato sem ga vključila v mednarodni mesec šolskih knjižnic. Traja celo šolsko leto in je namenjen učencem tretjega triletja, prav tako je zabaven, saj poteka kot igra, pri čemer povezuje tako spletne medije kot knjige. Osrednjo vlogo v projektu ima tudi šolska knjižnica, kjer se učenci družijo in o prebranem izmenjujejo mnenja. Projekt je zastavljen kot tekmovanje in poteka prek spleta. Učenci tekmujejo v trojkah. Vsaka skupina mora prebrati pet knjig, nato sledijo kvizi in različne ustvarjalne naloge, ki so zastavljene kot videoigra. Bolj kot je skupina izvirna, večja je možnost za zmago. Zaenkrat smo prebrali dve knjigi, ki sta učence pritegnili k branju. Veseli so bili tudi srečanja z avtorjem ene od knjig. Na začetku se je porajal dvom o izvedbi dejavnosti, kljub temu pa so učenci navdušeno sprejeli projekt in se veselijo novih izzivov.

2.4 Nacionalna izmenjava knjižnih kazalk

V preteklem šolskem letu smo se na OŠ Mokronog prvič pridružili nacionalni izmenjavi knjižnih kazalk. Projekt nam je bil zelo všeč, zato smo se odločili, da ga bomo letos ponovili. Izdelali smo kazalke z motivom leva, in sicer po pravljичni urici, na kateri smo se posvetili pravljici *Lev v knjižnici*. Za partnersko šolo so nam dodelili OŠ Toneta Pavčka Mirna Peč. Z učenci te šole smo si po pošti uspešno izmenjali kazalke.

Sliki 3 in 4. Učenci med izdelovanjem kazalk (S. Fišter)

Slika 5: Prvošolci s kazalkami (S. Fišter)

2. 5 Devetošolke berejo otrokom v vrtcu

Na željo učenk 9. razreda smo otrokom v vrtcu pričeli prebirati pravljice. Izbrala sem nekaj slikanic z jesensko tematiko, ki sta jih učenki pregledali in izbrali. Otroci so v nadaljevanju ure pridno poslušali in sodelovali. Po pravljici smo se z njimi pogovarjali o vsebini. Učenki sta jim zastavili nekaj vprašanj, na katera so otroci odlično odgovorili. Učenki sta v vrtcu brali v tednu otroka. V eni skupini sta prebrali jesensko pravljico avtorice Rosie Wellesley z naslovom *Kako je ježek našel prijatelja*, v drugi skupini pa so otroci burili domišljijo ob

branju pravljice avtorice Orianne Lallemand z naslovom *Volk, ki je želel potovati okrog sveta*. Devetošolki sta se na branje ustrezno pripravili, kar se je kazalo tudi v zadovoljstvu mlajših otrok. Priporočili so se za vnovičen obisk. Slednjega se veselita tudi učenki.

Sliki 6 in 1: Učenka 9. razreda v skupini Sovice (S. Fišter)

2.6 Sedmošolke priporočajo v branje ...

Učenke 7. razreda so v okviru knjižničarskega krožka pripravile seznam knjig, ki jih priporočajo v branje. Na podlagi seznama knjig so knjige najprej poiskale v Cobissu. Učenke so preverile, katere knjige imamo v šolski knjižnici in kje se nahajajo. Potem so jih poiskale na policah in pripravile razstavo knjig, ki so jih priporočile v branje in so na voljo v šolski knjižnici. Navdušena sem bila nad samoiniciativnostjo učenk, ki so na tak način vrstnike pritegnile k branju. Že med pripravo razstave so jih nekateri učenci spraševali, kaj počnejo, in si po njihovem priporočilu te knjige tudi izposodili.

Slika 8: Razstava priporočenih knjig (S. Fišter)

2.7 Pravljične urice v tednu otroka in bonton

V šolski knjižnici teden otroka povežemo z mednarodnim mesecem šolskih knjižnic in pripravimo pravljilne urice za vrtčevske otroke in učence razredne stopnje. V letošnjem šolskem letu smo z učenci brali pravljico *Lev v knjižnici* in se pogovarjali o bontonu, ki predstavlja eno izmed prednostnih nalog šole. Pripravili smo tablo z listki, na katerih je zapisano, kaj v knjižnici lahko počnemo in česa ne smemo početi. Učenke 6. razreda so pri knjižničarskem krožku sestavile pesem o bontonu, ki so jo potem oblikovale v spletnem orodju Canva.

Slika 9: Pesem šestošolk o šolskem bontonu

Slika 10: Tabla s pravili vedenja v knjižnici (S. Fišter)

Slika 11: Pravljična urica (T. Škarja)

3 ZAKLJUČEK

Dejavnosti smo v šolski knjižnici izvedli z namenom, da bi učencem še bolj približali knjižnico in dejavnosti, ki jih omogoča. Učenci so nad vsemi aktivnostmi, ki smo jih izvedli, in tudi nad tistimi, ki jih izvajamo skozi celo šolsko leto, navdušeni. Pri vseh dejavnostih z veseljem sodelujejo, saj knjižnico čutijo tudi kot prostor za druženje, čeprav jo večkrat obišejo z namenom, da v njej najdejo mir za branje ali učenje. Včasih knjižnico obišejo preprosto zato, da najdejo miren kotiček za umik od vsakdanjega šolskega vrveža.

4 VIRI IN LITERATURA

Bucik, N. (2003). Motivacija za branje. V: : Blatnik Mohar (ur.), Bermo skupaj: priročnik.

Haramija, D., in Batič, J. (2013). Poetika slikanice. Podjetje za promocijo kulture Franc-Franc: Murska Sobota.

Ledinek, A. (2015). Branje slikanic v tretjem razredu osnovne šole: magistrsko delo [[A. Ledinek]]. <https://dk.um.si/lzpisGradiva.php?id=53870>

ZAHVALA

Za jezikovni pregled se zahvaljujem Katarini Žagar, dipl. slov. in prof. ped. in andrag., za prevod izvlečka in ključnih besed v angleščino se zahvaljujem Mojci Zadravec, prof. angleščine, za prevod naslova v angleščino pa Mateji Kocjan, prof. angleščine.

ŠOLSKA KNJIŽNICA JE MNOGO VEČ KOT LE HRAMBA IN IZPOSOJA KNJIG

Martina Hribernik

Osnovna šola Križe

Izveček

Ena od nalog in želja šolskih knjižničarjev je zagotovo tudi bralno motivirati učence, to pomeni učence spodbuditi k branju na tak način, da bodo brali z veseljem. Zato kot knjižničarka na Osnovni šoli Križe rada poiščem priložnosti in možnosti, kako približati učencem branje in kako jih pripraviti do tega, da bodo z veseljem posegli po knjigi. Ena od takih motivacijskih vzpodbud k branju učencev je vključitev šolske knjižnice v projekt Mednarodni mesec šolskih knjižnic, ki v letošnjem letu poteka pod posebnim sloganom "Branje za globalni mir in harmonijo". V okviru projekta smo izvedli mnoge dejavnosti za vzpodbujanje bralne motivacije.

Ključne besede: motivacija, šolska knjižnica, knjižnične dejavnosti, Križe

Abstract

One of the tasks and desires of school librarians is certainly to motivate students to read, that is to encourage students to read in such a way that they will read with pleasure. This is the reason why, as a librarian at Križe Primary School, I like to look for new opportunities and possibilities to bring reading closer to students and how to get them to reach for a book with pleasure. One of such motivational incentives for students to read is the inclusion of the school library in the International Month of School Libraries project, which is being held under the special slogan "Reading for Global Peace and Harmony" this year. As part of the project, we carried out many activities to encourage reading motivation and maintaining life in harmony.

Key words: Motivation, school library, library activities, Križe

1 UVOD

Šolska knjižnica je mnogo več kot le hramba in izposoja knjig, je tudi motivacija za branje. Šolski knjižničar s šolsko knjižnico je dolžan motivirati učence za branje. Ena od takih motivacijskih vzpodbud k branju je vključitev naše šolske knjižnice v projekt Mednarodni mesec šolskih knjižnic: Branje za globalni mir in harmonijo. V okviru projekta smo izvedli mnoge dejavnosti za vzpodbujanje bralne motivacije. Mednje spadajo: obisk potujoče knjižnice, izdelava knjižnih kazalk in izmenjava z vrstniki s Portugalske, sodelovanje na literarno-likovnem natečaju na temo šolske knjižnice, reševanje ugank, kvizov, obisk bodočih prvošolcev iz sosednjega vrtca, poezija knjižnih hrbtišč itd. Nekaj od izvedenih dejavnosti predstavljam v nadaljevanju.

2 MOTIVACIJSKE DEJAVNOSTI OB MEDNARODNEM MESECU ŠOLSKIH KNJIŽNIC

2. 1 Potujoči bibliotekar ali obisk bibliobusa

Bibliobus je potujoča knjižnica, ki obiskuje zaselke in kraje v okolici Trziča (Zgodovina bibliobusa, 2022). Mednje spadajo tudi manjši kraji, v katerih živijo učenci naše šole. Kako zanimivo je bilo spoznati, da lahko bralcem posreduje gradivo potujoči bibliotekar, ki po potrebi dostavi gradivo uporabnikom na dom.

<https://www.knjiznica-trzic.si/zgodovina-bibliobusa/>

"Ali lahko pride bibliobus tudi v Senično?"

"Kdaj pa pride v Žiganjo vas?"

"Mene pa nočejo peljati v knjižnico v Trzič. Mamica nima časa. Ali me lahko obišče potujoči bibliotekar? "

"Ali imajo tam tudi pesmico, ki se jo moram naučiti za učiteljico slovenščine?"

Toliko vprašanj učencev, na katera je potujoči bibliotekar jasno odgovoril: "Da".

Razdelil jim je tudi letake z datumi in urami obiska v krajih. Povabil jih je k obisku potujoče knjižnice.

Zametki prve potujoče knjižnice v Tržiču segajo v leta 1965-1969. Takrat je potujoči knjižničar pokojni dr. Tone Pretnar naložil knjige v kovček in se z njimi odpravil v kraj Lom. To ni bila potujoča knjižnica, bil pa je prvi poizkus, kako približati knjigo bralcu, ki je odmaknjen od osrednje knjižnice.

Danes je potujoča knjižnica velik, računalniško opremljen kombi, s strežnikom in programsko opremo Cobiss, ki omogoča računalniško vodenje izposoje in dostop v lokalni katalog. Na pot lahko odpelje 1800 enot knjižnega in neknjižnega gradiva (Zgodovina bibliobusa, 2022).

"Najbolj fino pa je, da si tam lahko izposodimo pesmice in knjige za bralno značko, pa še zapeljemo se lahko," so še sklenili učenci.

Kako vse to izgleda, kažejo slike. Vse slike je posnela Martina Hribernik.

Slika 1. Potujoča knjižnica = knjižnica, ki se pelje.

Sliki 2 in 3: Knjige so se pripeljale kar do nas.

2. 2 Izmenjava knjižnih kazalk z vrstniki s Portugalske

Projekt Mednarodna izmenjava knjižnih kazalk (Bookmark exchange project) vključuje izmenjavo ročno izdelanih kazalk z vrstniki iz druge države po pošti (International association of School Librarianship, 2022).

Učenci 2. a, ki so sodelovali v projektu, so postali pravi detektivi, saj so z navdušenjem raziskovali šolo in kraj, iz katerega prihajajo vrstniki iz Portugalske. Vrstniki prihajajo iz Šole Escola EB 1/JI Antonio Nobre v Lizboni.

Z navdušenjem so za njih izdelali knjižne kazalke in pri tem uporabili tehniko barvice-flomaster. Kazalke so ustvarjali v duhu slogana letošnjega projekta Mednarodnega meseca šolskih knjižnic, zato so na kazalkah uporabili simbole za mir, razumevanje, strpnost, sprejetost in harmonijo.

Poleg ustvarjanja knjižnih kazalk, je bilo učencem zelo zanimivo iskanje kraja Lizbona na zemljevidu. Skupaj smo odprli Atlas sveta, poiskali zemljevid Evrope, na njem Portugalsko in njeno glavno mesto Lizbono. "Uf, kako daleč bomo poslali knjižne kazalke in kako od daleč bodo prišle kazalke k nam. A z letalom?", je zanimalo učence.

Kazalke smo učencem na Portugalsko poslali v prvem decembrskem tednu kot novoletno darilo. Skupaj smo odšli na pošto in nalepili znamko.

Na kazalke iz Portugalske pa še nestrpno čakamo.

Slika 4: Knjižne kazalke za portugalske vrstnike

2. 3 Natečaj Pišem in rišem o šolski knjižnici

Učenci so bili povabljeni k literarnemu in likovnemu ustvarjanju. Oba natečaja sta bila posvečena letošnji temi projekta Mednarodnega meseca šolskih knjižnic. Na literarnem področju so pisali pesmice, verze, zgodbe in misli o knjižnicah. Likovni natečaj je bil posvečen temi Branje za globalni mir in harmonijo. Likovna dela učencev so predstavljala knjižnico kot oazo miru. Likovna dela so lahko učenci oddajali v različnih likovnih tehnikah. Na obeh natečajih so lahko sodelovali vsi učenci naše šole. V uredništvo šolske knjižnice je prispelo veliko literarnih in likovnih del. Izkazalo se je, da so učenci pravi mojstri v ustvarjanju.

Domišljjska knjiga

Oh ta mala knjižnica,
v njej se najde knjigica,
ki majhna je, a vznemirljiva
in svobodna ter neukrotljiva.

In da te ne bo preveč strah,
ti jo preberem tiho,
ko se posuje nočni prah.

Saj v njej so vile, škrati, palčki,
čarovniki in dve živi igrački,
v njej sta zajec in slon, ki govorita
in kot človek oblečena pita.

Domišljije polna knjiga, da možgane
malo zmiga,
da ponese te v nov svet,
kjer otrok si, spet in spet.

Učenka iz 5. b

Slike 5-7: Knjižnica je oaza miru

Knjižnica

Knjižnica je stavba
v kateri so knjige, pravljice in pesmice.

Na hribu po vznožju navzgor
zabavo dobiš takoj.

Tudi če pesmico poveš,
naj te ne skrbi,
lepa bo do konca dni.

Učenci knjige radi berejo,
ki jih v šolski knjižnici izberejo.

Knjižnica je lepa
in pridi takoj,
vzemi knjigo,
da lepe sanje imaš nocoj.

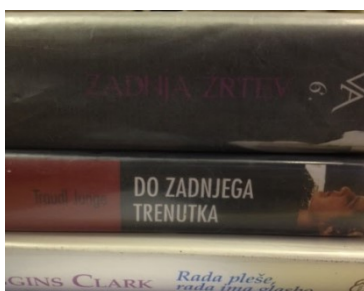
Učenka iz 5. b

2. 4 Poezija knjižnih hrbtišč

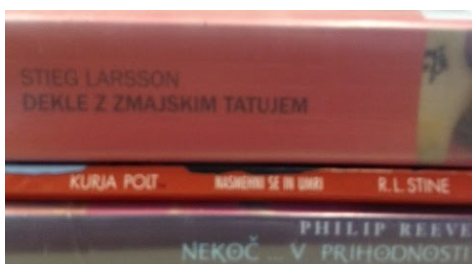
Kaj pomeni poezija? Poezija je literarno ustvarjanje, katerega izrazna oblika je pesem, pesništvo (Franček, 2022).

Kaj je pesem? Pesem je krajše besedilo z manjšim številom besed v vrstici, ki se navadno rima. (Franček, 2022).

Dekleta v 9. razredu sem vprašala, ali lahko pesnimo z naslovi knjižnih hrbtišč. Dekleta so začela švigati z očmi po knjižnih policah in prav kmalu so se na izposojevalnem pultu znašli kupi knjig. Dekletom je uspelo. Ustvarile so pravo poezijo knjižnih hrbt

**Zadnja žrtev,
do zadnjega trenutka,
rada pleše,
rada ima glasbo.**

**Dekle z zmajskim tatujem,
nasmehni se in umri,
nekoč v prihodnosti.**

**Izgubljena kraljica,
naj ti rečem ljubica,
moja si.**

**Temna soba,
krik v noči
in potem ni bilo nikogar več.**

Slike 8-11: Knjižna hrbtišča

2. 5 Otroci iz vrtca na obisku v šolski knjižnici

Vrtec Tržič, enota Križe, se nahaja neposredno ob Osnovni šoli Križe. V mesecu oktobru sem tiste otroke, ki bodo v prihodnjem šolskem letu postali prvošolčki, povabila v našo šolsko knjižnico. Obisk knjižnice je odlična priložnost, da spoznajo šolo, njene prostore in se postopoma navajajo na šolsko življenje. Ker je bil otrokom obisk knjižnice zelo zanimiv, smo se z vzgojiteljicama dogovorili, da bodo otroci knjižnico obiskovali redno, vsak mesec do konca šolskega leta. O šolski knjižnici so se do sedaj že veliko naučili: poznajo lokacijo šolske knjižnice, vedo, da je šolska knjižnica srce šole, kjer lahko berejo, se učijo, si izposodijo knjižnično gradivo, se pogovarjajo, počivajo itd. Znajo tudi že poimenovati osebje knjižnice, poznajo razliko med knjigo in knjigarno, poznajo pravila obnašanja v knjižnici in znajo pravilno ravnati s knjigami. V prihodnjih mesecih pa jih čaka še veliko novega in lepega v naši šolski knjižnici.

3 ZAKLJUČEK

Knjižničarji se ves čas trudimo, da bi naši učenci postali strastni bralci. Strastni bralec je nekdo, ki ne bo le znal brati, temveč bo bral z veseljem. S tem, ko otrokom pomagamo, da se razvijejo v strastne bralce, ga socialno, čustveno in tudi umsko bogatimo. Tako so lahko uspešni v šoli in življenju, prihodnost pa jim na stežaj odpira vrata. To je dar za življenje (Newman, 2017). Kot knjižničarka se bom še naprej z različnimi dejavnostmi trudila motivirati in spodbujati učence k branju. Ena od teh dejavnosti bo prav gotovo vsakoletno vključevanje v projekt Mednarodni mesec šolskih knjižnic.

4 VIRI IN LITERATURA

- Franček, spletni slovar. Pridobljeno 1. 12. 2022 s spletne strani: <https://www.xn--franek-l2a.si/beseda/s052259/poezija>.
- International association of School Librarianship. Pridobljeno 1. 12. 2022 s spletne strani: <https://iasl-online.org/2022-Bookmark-Exchange-Project>.
- Newman, N. (2017): Vzgajanje strastnih bralcev : 5 preprostih korakov do uspeha v šoli in življenju. Maribor: Hiša knjig, Založba KMŠ.

 Zgodovina bibliobusa. Pridobljeno 1. 12. 2022 s spletne strani:
<https://www.knjiznica-trzic.si/zgodovina-bibliobusa/>.

Zahvala

Za pregled besedila se zahvaljujem Mitju Spreizerju, prof. slovenščine. Za prevod izvlečka in ključnih besed v angleščino se zahvaljujem Mojci Kralj, prof. angleščine in francoščine.

KAKO SMO OBELEŽILI MESEC ŠOLSKIH KNJIŽNIC NA GIMNAZIJI MOSTE

HOW WE CELEBRATED THE SCHOOL LIBRARY MONTH AT GIMNAZIJA MOSTE

Tina Mlakar

Gimnazija Moste

Izveček

Za obeleženje mednarodnega dneva šolskih knjižnic smo imeli letos na voljo kar cel mesec. V tem času smo pripravili aktivnosti v šolski knjižnici, ki so dijake vključevale v sam proces nastajanja aktivnosti. To so bile medpredmetne ure, Cobiss delavnice z iskanjem gradiva ter povezava s splošno knjižnico, pogovor o branju, priprava obvestil za šolski radio in knjižna podarjevalnica. Organizirali smo tudi poseben dogodek, literarno popoldne, z gostjo avtorico knjige Goreča duša, ki je včasih obiskovala našo šolo. Dogodek je bil dobro obiskan in je po predstavitvi potekal kot pogovor med udeleženci in avtorico. V prostoru šolske knjižnice pa se je uvedla novost, ureditev bralnega kotička z udobnimi fotelji, ki je za dijake postala oaza miru in sprostitev.

Ključne besede: branje, dobro počutje, literarni dogodki, mednarodno, promocija, šolske knjižnice

Abstract

This year, we had a whole month to celebrate the International Day of School Libraries. During this time, we prepared activities in the school library, which included the students in the very process of creating the activities. These were cross-curricular lessons, Cobiss workshops and a connection with the general library, a discussion about reading, preparing announcements for the school radio and book give-away corner. We also organized a special event, a literary afternoon, with a guest author of the book Goreča duša, a former student of our school. The event was well attended and, after the presentation, there was a conversation between the participants and the author. Also a beautifying novelty was

introduced in the school library, the arrangement of a reading corner with comfortable armchairs, which became an oasis of peace and relaxation for students.

Key words: Reading, wellbeing, literary events, international, promotion, school libraries

1 UVOD

Šolska knjižnica je ključni element celotne podobe šole, pa vendarle je »postavljena pred izziv, kako se bo predstavila širšemu okolju in zastopala svoje poslanstvo in naloge, ki jih opravlja. Pri tem knjižničarji uporabljajo različne pristope, eden temeljnih je marketinško orodje, promocija.« (Merljak, 2019). Katera orodja uporabimo in kako pa je odvisno predvsem od šole in zaposlenega, ki deluje na tem področju. Nedvomno pa so dogodki na nacionalni ali mednarodni ravni odlično orodje, ki ponujajo okrepljeno spodbujanje branja, uporabe in obiska šolske knjižnice. Prispevek obravnava vzpostavitev promocije šolske knjižnice skozi mednarodni mesec šolski knjižnic.

2 MEDNARODNO PRAZNOVANJE ŠOLSKIH KNJIŽNIC

Šolske knjižnice od nekdaj vidim kot prostor strpnosti, sodelovanja in neke vrste varna točka ali bolje izraženo v letošnjem sloganu »Branje za globalni mir in življenje v harmoniji«. Dejstvo, da se je mednarodni dan razširil na mesec šolskih knjižnic kaže na velik nabor aktivnosti, ki jih šolske knjižnice pripravljajo za obiskovalce. Mednarodno združenje šolskih knjižničarjev in ZBDS tudi letos dopuščata (ZBDS, 2022), da je dan, ko obeležimo šolske knjižnice izbran individualno ali pa razširjen na več dogodkov, kar olajša pripravo aktivnosti in pripomore k večjemu obisku. V naši šolski knjižnici se je v tem času zvrstilo kar nekaj aktivnosti, ki jih bom predstavila v nadaljevanju.

2.1 Obisk šolske ter splošne knjižnice s pogovorom o branju

V zadnjem tednu oktobra, pred jesenskimi počitnicami smo dijakom organizirali obisk knjižnice, kjer smo preko praktičnih vaj uporabljali iskanje preko Cobissa in kako poiskane podatke uporabimo pri iskanju gradiva na polici. Naučili smo se kaj pomeni akronim in

zakaj ga uporabimo (za iskanje v lokalni bazi, mCobiss). To smo povezali tudi z obiskom splošne knjižnice kamor smo šli v skupinah, ter tudi tam pregledali postavitev UDK in kako bi tam poiskali npr. domača branja. Nato smo se pogovorili še o tem kaj berejo in v kakšni obliki.

Slika 1. Iskanje po polici s pomočjo Cobiss-a (levo), obisk splošne knjižnice (desno)

2.2 Medpredmetna ura v knjižnici

S profesorici slovenščine sem se dogovorila za medpredmetno povezavo na tematiko Valvasorja in Slavo Vojvodine Kranjske, katero skrbno hranimo v šoli. Pri pouku slovenščine so se pogovarjali o Valvasorju zatem pa so obiskali knjižnico v manjših skupinah in tako smo si pogledali skoraj 150 let star izvod Vojvodine ter bibliofilsko natisnjen prevod iz leta 2013. Z dijaki smo preverili kako je skozi zgodovino nastajala fizična oblika knjige, kakšne materiale so uporabljali, kje so dobili surovine ipd. Najbolj zanimivo se jim je zdela denarna vrednost knjige takrat in vrednost taistega natisa danes.

2.3 Literarno popoldne z avtorico - nekdanjo dijakinjo gimnazije

Prav poseben dogodek se je v šolski knjižnici zgodil v sodelovanju z bivšo dijakinjo naše šole. Dijakinja je zaključila maturo pred desetimi leti, sedaj pa je izdala svoj prvenec Goreča duša, ki govori o deklici, ki iz težke situacije v družini najde svojo pot, postane uspešna in samozavestna ženska, a je ta pot polna bolečine in trpljenja. Oblikovala sem za oko privlačen plakat, ki ga ponazarja slika 2. Dogodek je potekal v popoldanskem času, zato

smo nanj povabili tudi starše oz. skrbnike ter zaposlene. Pri organizaciji sva sodelovali knjižničarka in učiteljica slovenščine. Dijaki so sodelovali lahko vsebinsko (branje knjige in priprava vprašanj) ali manipulativno (pomoč pri sprejemu udeležencev in pogostitev).

Slika 2. Plakat za vabila na literarno popoldne

Dogodka se je udeležilo 20 dijakov, prijavljenih je bilo več, vendar je bil tisti dan močan dež, ki je nekatere odvrnil od prihoda zaradi cestnih razmer. Ob prihodu smo udeležencem postregli s toplim čajem. Dogodek je potekal tekoče, pogovor je vodila profesorica slovenščine, ki nekdanj tudi poučevala avtorico. Vprašanja pa so pripravili tudi dijaki. Avtorica jim je odgovarjala iz osebnih izkušenj, kako vztrajati, verjeti vase, se zazreti vase, kako pomembna je notranja rast za doseganje miru in harmonije v življenju. Po dogodku smo udeležence pogostili s prigrizki. Sliki 3 in 4 prikazujeta utrinke pogovora.

Sliki 3 in 4. Dogodek je potekal v predavalnici šole

2.4 Ureditev bralnega kotička

Kotiček kjer sta poprej stala računalnika, ki nista bili v uporabi sem predlagala za preobrazbo. Računalnika smo odstranili (imamo še vedno tri računalnike na voljo dijakom), premaknili omare na drugi konec knjižnice in umaknili mize. Na to mesto sem prinesla zeleno rastlino iz čitalnice, ter naročila udobne sedeže. Med jesenskimi počitnicami smo izkoristili priliko in prebarvali steno. Na ta način smo dijakom ponudili oazo miru za sprostitveno preživljanje časa ali za bolj intimen pogovor med vrstniki, ter hkrati tudi barvno popestrili šolsko knjižnico kot je prikazano na slikah 5 in 6.

Sliki 5 in 6. Nov bralni kotiček

2.5 Šolski radio

Radio je sprva vstopil v ameriške šole (Šart, 2011, str. 10) in se uporabljal za predvajanje glasbe kot oblika sprostitve. Pri nas je radio bolj informativne narave, saj šola nima skupnega glavnega odmora v katerem bi predvajali glasbo, zato vanj vključimo strnjena obvestila sprotnega dogajanja na šoli. Šolski radio vodiva s profesorico angleščine, vsak petek ob 9:50. Zbereva različna pomembna obvestila, dijaki pa jih preberejo v mikrofon, ki radio prenese skozi zvočnike v vse učilnice. Po navadi sodeluje nekje od 3 do 6 dijakov tako, da je monotonost branja razbita z različnimi glasovi. Na radiu smo predstavili mednarodni dan in mesec šolskih knjižnic.

Za praznovanje meseca šolskih knjižnic je knjižnica vsak teden pripravila eno ali več obvestil na šolskem radiu. Vabimo obisku knjižnice in spomnemo na urnik odprtosti. Knjižnica je odprta cel dan, tako da imajo možnost vanjo zahajati zgodnji vozači ali popoldan tisti, ki čakajo na prevoz. Prav tako je knjižnica postala priljubljen prostor med odmorom, saj imajo naši dijaki v ta namen prosto celo šolsko uro. Ostala tematska obvestila so obsegala:

- Vabilo na literarni dogodek
- Obvestilo o slovenskem knjižnem sejmu
- Krožek v knjižnici
- Knjiga meseca

Obvestilo za knjigo meseca pričnemo oktobra in objavljamo preko celega leta do maja. Izbor knjig pripravljajo dijaki in knjižničarka. Občasno na radiu preberemo tudi kakšno pesem, za navdih in lepši dan. Menimo, da je radio odličen pripomoček za promocijo šolske knjižnice, saj je obisk opazno narasel. Radio je tudi odličen pripomoček za vadbo branja in komuniciranja, saj se dijaki nanj pripravljajo in izboljšujejo izgovorjavo nekaterih težjih stavkov v povezavi z dihanjem in premori.

2.6 Podarjevalnica

Kar nekaj starega gradiva se je nabralo iz odpisa, zato sem nekatere ponudila dijakom. Prav tako so maturanti pustili svoje knjige in zpiske, ki ga v knjižnični zbirki ne potrebujemo. Večinoma so bili to učbeniki in vaje, ki so jih nato vzeli sedanji dijaki 4.letnikov. Dijaki in

učitelji pa so lahko prinesli tudi svoje knjige, ki so jih že prebrali in jih želijo ponuditi novemu neznanemu bralcu. Po navdihu izmenjevalnice kjer se knjige izmenjujejo, smo v našem primeru kotichek preimenovali v »podarjevalnico«. Tako je pri vhodu knjižnice nastal zbirni kotichek (slika 7), ki se je podaljšal do konca decembra.

Slika 7. Knjižna podarjevalnica pred šolsko knjižnico

3 SKLEP

Po predlogu ZBDS smo za dijake razpisali video/fotografski natečaj z naslovom Šolska knjižnica oaza miru in dobrega počutja, vendar se na natečaj niso odzvali. Zato smo mesec šolskih knjižnic obeležili z več dogodki, ki smo jih opisali v prispevku. Najpomembnejše je to, da je knjižnica čimbolj dostopna dijakom v času, ko jo lahko obiščejo, torej med odmori in po pouku. Dodatne aktivnosti, ki jih izvajamo so le orodje, ki dijake privabijo v knjižnico in ko so enkrat tu ugotovijo, da je knjižnica prijeten miren prostor, ki poleg tega vsebuje še bogato zbirko. Naslednji pomembni dejavnik je, da se v njej dobro počutijo, ne glede na to

ali je knjižnica prenovljena ali starejša, največ k temu pridoda spoštljiv prijeten odnos knjižničarja/-ke, ki vedno z veseljem sprejme dijake in jim prisluhne ter po potrebi svetuje. Na ta način z odnosom oblikujemo oazo dobrega počutja.

4 VIRI IN LITERATURA

- Kavšek, J. (2020). *Promocija šolske knjižnice*. Magistrsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za Bibliotekarstvo, informacijski in založniški študij. Pridobljeno 8. 12. 2022 s spletne strani <https://repositorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=136684&lang=slv>
- *Mednarodni mesec šolskih knjižnic* (2022). Pridobljeno 10.10. 2022 s spletne strani https://knjiznicarske-novice.nuk.uni-lj.si/datoteka/Mednarodni-mesec-%C5%A0K-2022-napovednik.pdf/Mednarodni-mesec-%C5%A0K-2022-napovednik_1663575600314.pdf
- Merljak, S. (2019). Reklama za šolsko knjižnico. *Šolska knjižnica*, 28(3-4), 22-26. Pridobljeno 9. 12. 2022 s strani https://www.zrss.si/wp-content/uploads/2022/05/SolskaKnjiznica_st3-4_2019_NR.pdf
- Šart T., Dražnik K., Strnišnik U. (2011). *Šolski radio*. Raziskovalna naloga. Velenje: Šolski center Velenje, Elektro in računalniška šola. Pridobljeno 9. 12. 2022 s strani <https://mladiraziskovalci.scv.si/ogled?id=1221>

ŠOLSKA KNJIŽNICA KOT OAZA MIRU, STRPNOSTI IN MEDSEBOJNEGA RAZUMEVANJA (THE SCHOOL LIBRARY AS AN OASIS OF PEACE, TOLERANCE AND MUTUAL UNDERSTANDING)

Maja Malnarič

Osnovna šola Ivana Cankarja Vrhnika

Izvleček

Šolska knjižnica se s svojim gradivom, osebjem in programom dela skozi celo šolsko leto trudi pri svojih uporabnikih vzbuditi in/ali ohraniti pozitiven odnos do knjig in branja. Z različnimi aktivnostmi ves čas opozarja nase. Oktobrski Mednarodni mesec šolskih knjižnic je vsekakor čas, ki je namenjen promociji šolske knjižnice kot pomembnega središča šole. Vodilno geslo letošnjih aktivnosti je bilo: Branje za globalni mir in življenje v harmoniji. Za učence prve triade in učence nižjega izobrazbenega standarda (NIS) ter posebnega programa vzgoje in izobraževanja (PP) so se na naši šoli številne aktivnosti začele že septembra in so trajale še v november.

Ključne besede

šolska knjižnica, knjiga, branje, ustvarjanje, večjezičnost

Abstract

Through its materials, staff and programme of work throughout the school year, the school library strives to instil and maintain a positive attitude towards books and reading in its users. It constantly draws attention to itself through various activities. October's International School Library Month is certainly a time to promote the school library as an important centre of the school. The motto of this year's activities was: Reading for global peace and living in harmony. For the pupils from grade 1 to 3, for those with special needs (the ones included in the lower education standard, as well as those with moderate and

severe mental disorders included in the special education programme), a number of activities started at our school in September and continued into November.

Keywords

school library, book, reading, creativity, multilingualism

1 UVOD

Osnovna šola Ivana Cankarja Vrhnika spada med večje šole v Sloveniji in domuje na več lokacijah. Za polni delovni čas sva v knjižnici zaposleni dve knjižničarki. Sama pokrivam štiri lokacije na razredni stopnji, zato sem dejavnosti osredotočila na prvo triado, na podružnično šolo Drenov Grič in podružnično šolo z nižjim izobrazbenim standardom ter posebnim programom VIZ. Vse aktivnosti, ki sem jih načrtovala, sem uspela realizirati in tudi učenci so z navdušenjem sodelovali. Zato sem se odločila, da marsikatero podaljšam tudi v naslednje mesece.

2 DEJAVNOSTI OB MEDNARODNEM MESECU ŠOLSKIH KNJIŽNIC

2. 1 Obisk Cankarjeve knjižnice Vrhnika

Cankarjeva knjižnica Vrhnika domuje v prvem nadstropju Kulturnega centra Vrhnika na Tržaški cesti 32. V drugem nadstropju imajo pouk tudi učenci 4. razredov naše šole in letos tudi dva oddelka 3. razredov. Knjižnica tako za te oddelke prevzema naloge šolske knjižnice. Enkrat letno, običajno v septembru, učenci razredne stopnje v okviru ur KIZ-a obiščejo Cankarjevo knjižnico. Po Jamnikovi (1994) je namreč potrebno za kakovostno knjižno vzgojo otrokom omogočiti tudi organiziran obisk najbližje javne knjižnice. Poleg spodbujanja bralne kulture med učenci se tako vrhniška knjižnica tudi promovira. Letos sta jih knjižničarki sprejeli na Mladinskem oddelku, kjer so se učenci posedli po t. i. Mesarjevih kladah¹. Prvi razredi so letos poslušali tri zgodbe: prvo je knjižničarka pripovedovala ob slikah (kamišibaj), drugo je pripovedovala ob knjigi in tretjo prosto. Drugim razredom je knjižničarka predstavila zgodovino in aktualnost knjižnične zbirke Čebelica. Prebrala jim je

¹ Mesarjeve klade so bile kup neotesanih hlodov na Vrhniki, na katerih se je v mladosti igral Ivan Cankar s svojimi prijatelji. Izraz so uporabili v Cankarjevi knjižnici za otroške sedeže na Mladinskem oddelku.

tudi tri najnovejše zgodbice iz omenjene zbirke. Tretji razredi pa so se posvetili branju zgodbice Liljane Praprotnik Zupančič *Sedem sestric*, ki je posebna v tem, da se vse besede v njej začnejo z isto črko. Učenci so si lahko pogledali tudi posebno zbirko knjig postavljanj, ki sicer niso namenjene izposoji. Knjižničarkam je tudi tokrat uspelo očarati naše učence in jih prepričati, da jo bodo kdaj pa kdaj obiskali sami tudi v popoldanskem času.

Slika 1. Učenci 2. razreda na obisku v Cankarjevi knjižnici Vrhnika

2. 2 Ponedeljkove ure pravljic in sredine družabne in ustvarjalne igre v knjižnici

Šolska knjižnica lahko svoje uporabnike vabi na različne načine, da jo obišejo. Da bi jo doumeli kot prijeten prostor, kamor bi se želeli večkrat vračati, se morajo v njej dobro počutiti. V oktobru in novembru sem učence 1. in 2. razredov jutranjega varstva ob ponedeljkih vabila v knjižnico, kjer so prisluhnili pripovedovanju pravljic in se nato o njih še pogovarjali ter ob njih poustvarjali, ob sredah pa sem jim ponudila različne družabne igre, ki jih naša knjižnica hrani: domino, enka, človek, ne jezi se, puzzle, štiri v vrsto ipd., minutke

so si lahko popestrili tudi z Veliko knjigo iger v pravljicnem svetu. Kot pravi Škrli (2013), se učenci pogosto po igranju družabne igre, nastale po literarni predlogi, začnejo zanimati za zgodbo in njenega ustvarjalca, kar je odlična motivacija za branje. Obiskovalci so lahko listali tudi po revijah, ki jih hrani naša knjižnica (Ciciban, Cicido, Zmajček, Unikat, Prostočasnik). Deklice so rade barvale pobarvanke ali pa zaplesale ob melodijah otroških pesmi. Učenci so zelo uživali.

Slika 2. Družabne igre v knjižnici

2. 3 Začetek EKO bralne značke

Naša šola nosi ponosno značko Ekošole. Učitelji tako s številnimi projekti pri otrocih razvijamo odgovornost do okolja, spodbujamo zdrav način življenja, učinkovito rabo naravnih virov, skrbimo za dobre medsebojne odnose ter krepimo ustvarjalnost in inovativnost.

Na sredini oktobra sem obiskala učence 2. razredov in jim v okviru Ekošole predstavila projekt Ekobranje za ekoživljenje, pri katerem lahko sodelujejo. Vsi tisti, ki bodo opravili Cankarjevo bralno značko, lahko pod mentorstvom knjižničarke prostovoljno sodelujejo tudi pri EKO bralni znački in tako krepijo ekološko zavest. Učenci morajo prebrati dve

knjižni deli z EKO vsebino (na voljo jim je priporočilni seznam) in se seznaniti z vsaj enim člankom z ekološko tematiko. Slednje bomo obravnavali skupaj in se o članku tudi skupaj pogovorili. Vsebino prebranih knjig je potrebno predstaviti knjižničarki preko pogovora in zapisa na A3- ali A4-formatu papirja (ilustracija, plakat ali miselni vzorec). Vsi, ki do dneva Zemlje, 22. 4., opravijo omenjeno bralno značko, prejmejo priznanje in darilno knjigo. Nekateri pridni bralci so že pričeli z delom.

2. 4 Razstava tujejezičnih knjig in branje v tujih jezikih

Na naši šoli imamo tudi kar nekaj otrok, ki jim materni jezik ni slovenščina, in so se priselili v Slovenijo, na Vrhniko iz drugih držav. Po besedah Hanuševe (2009) nosi šolska knjižnica pomembno vlogo pri razvoju medkulturnega dialoga. Hrani namreč tudi večjezično gradivo in razvija najrazličnejše oblike dela z mladimi. Za priseljene učence imamo v knjižnici lično zbirko leposlovnih večjezičnih knjig, ki si jih učenci lahko izposodijo. Da bi otroci slišali, kako zveni zgodba v drugih jezikih, sem v knjižnico povabila 2. b razred. V tem razredu imamo namreč veliko učencev, ki so se v Slovenijo, na Vrhniko priselili in so jim materni jeziki bosanščina, bolgarščina, albanščina ali makedonščina. V slovenščini sem jim prebrala zgodbo Nine Mav Hrovat: Miška želi prijatelja. Nato pa so učenci brali še v albanščini, bosanščini in makedonščini ter v angleščini, saj se tega tujega jezika učijo v šoli. Otroci so se zelo vživeli in ugotovili smo, da je vsak jezik lep in ima svojo melodijo ter da so nekateri jeziki zaradi sorodnosti tudi med seboj podobni.

Slika 3. Branje večjezične zgodbe

2. 5 Nacionalna in mednarodna izmenjava knjižnih kazalk

Tudi v letošnjem šolskem letu se je naša šola pridružila projektu nacionalne izmenjave knjižnih kazalk pod okriljem Zveze bibliotekarskih društev Slovenije in prvič tudi projektu mednarodne izmenjave knjižnih kazalk Bookmark Exchange Project, ki ga v mesecu šolskih knjižnic organizira IASL, Mednarodna zveza šolskih knjižnic. V slednje so vključene države celega sveta. Gre za prijeten način spodbujanja bralne motivacije med učenci, za izmenjavo izkušenj, idej, in povezovanja med učenci različnih šol, pa tudi spoznavanje učencev druge narodnosti in drugih držav ter sklepanje novih prijateljstev. V kreativnosti in ustvarjalnosti najmlajši najbolj uživajo in se tako tudi največ naučijo.

Učenci 2. c razreda so med uro podaljšanega bivanja oblikovali lastne knjižne kazalke na temo naj knjiga/naj knjižni junak, ki so si jih izmenjali z učenci OŠ Brežice.

3. a pa je ustvarjal kazalke, ki predstavljajo našo državo in šolo; tako so jih učenci opremili s simboli Republike Slovenije (grb, zastava, himna) in z naslovi slovenskih ljudskih zgodbic. Kazalke si bomo izmenjali z OŠ iz Indije. Se že veselimo njihovih.

Slika 4. Knjižne kazalke za nacionalno izmenjavo

2. 6 Likovni natečaj – ilustracija idealne šolske knjižnice

Šolska knjižnica na Tržaški 2 se nahaja v 2. nadstropju zgradbe, je majhna s starejšo opremo, vendar pridno služi svojemu namenu, saj je bogato založena z najrazličnejšim knjižnim gradivom². Šolska knjižnica je v oktobru razpisala likovni natečaj z naslovom: Idealna šolska knjižnica za učence 3. razredov naše šole. Na bel A4-format papirja je bilo potrebno čim lepše narisati najlepšo šolsko knjižnico, kot si jo učenci predstavljajo in si jo želijo. Kljub temu da je bilo sodelovanje prostovoljno, so učenci pograbili izziv in tako do konca meseca oddali 30 izdelkov. Nekateri pa so svojo ilustracijo tudi opisali z besedami. In v kakšno knjižnico so otroci v svoji domišljiji potovali?

Moja idealna knjižnica ima vrata v obliki knjige in je v obliki polža. Knjižne police so postavljene po sredini polža. Knjige si sledijo po abecedi, do polovice na eni strani in druge na drugi strani. Pri izhodu je prostor za knjižničarko.

(Mia, 3. b)

Rada bi, da bi imela knjižnica več knjig, da bi živali nosile knjige, da bi delala čarovnija, da bi bila večja, da bi lahko prišel vsak dan ob kateri koli uri, da bi imela pet oken.

(Nejka, 3. d)

Knjižnica je velika. Ima ogromno knjig. Ima tudi mesta za počivat. Tam so tudi namizne igre.

(Brigita, 3. c)

2. 7 Tematska razstava ob 90. obletnici smrti Frana Milčinskega

24. 10. 2022 smo obeležili 90 let od smrti prvega in verjetno tudi največjega slovenskega pravljicarja, Frana Milčinskega. Le kdo ne pozna hudomušnih zgodb o Butalcih? Da bi se spomnili pisatelja in njegovih večnih del, sem se med razrednimi obiski knjižnice z učenci pogovorila o njegovem življenju in delu. V branje sem jim tudi ponudila knjige Frana Milčinskega. Prav tako sem pri vhodnih vratih v šolo pripravila manjšo razstavo v čast

² Vodstvo naše šole nameni nakupu strokovnih in leposlovnih knjig na leto veliko sredstev, zato lahko knjižničarki ves čas posodablja zbirko z najnovejšo literaturo.

Franu Milčinskemu. Mimoidoči so lahko prebrali zanimivosti iz pisateljevega življenja, njegove znamenite citate in si ogledali knjige, ki jih hrani šolska knjižnica.

Slika 5: Razstava ob vhodu v šolo

2. 8 Grb oddelka posebnega programa vzgoje in izobraževanja

Obiskala pa sem tudi oddelek učencev posebnega programa vzgoje in izobraževanja. Pripovedovala sem jim zgodbo Milčinskega o butalskem grbu, nato pa smo se o njej tudi pogovorili³.

Na koncu šolske ure so učenci razmislili, kakšen bi bil lahko njihov razredni grb, in ga tudi oblikovali. In tako so se odločili za grb mravljice, ki ponazarja pridnost, delavnost, in knjige, ker jih učenci zelo radi berejo in se iz njih učijo.

³ Knjiga je tudi del zbirke Čebelica. Ob dnevu Čebelice sem otrokom predstavila samo zbirko in jih skušala motivirati za izposajo knjig, ki imajo v naši knjižnici mesto na posebni polici.

Slika 6: Grb učencev posebnega programa, oddelka 3.I

3 ZAKLJUČEK

Knjiga je človekova najboljša prijateljica, nedvomno zakladnica znanj. Veliko vlogo pri tem, kako bodo učenci sprejeli knjige, igra šolska knjižnica kot prostor, v katerega naj bi se učenci vedno znova in znova radi vračali, si z veseljem sposojali knjige in s tem rasli kot bralci. Oktober je šolskim knjižnicam še posebej posvečen in tudi pri nas smo poskušali skozi številne aktivnosti nameniti posebno pozornost šolski knjižnici in njenim knjigam. Prebiranje in pripovedovanje resničnih zgodb in pogovor ter ustvarjanje ob prebranem resnično prispevajo k razvoju empatije in boljšega medsebojnega razumevanja na našem planetu.

4 VIRI IN LITERATURA

- Hanuš, B. (2009). Medkulturni dialog v šolski knjižnici. *Knjižnica: Revija za področje bibliotekarstva in informacijske znanosti*, letnik 53, številka 1/2, str. 179–195.
- Jamnik, T. (1994). *Knjižna vzgoja*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport, 1994.
- *Mednarodni mesec šolskih knjižnic* (2022). Pridobljeno 11. 11. 2022 s spletne strani: https://knjiznicarske-novice.nuk.uni-lj.si/datoteka/Mednarodni-mesec-%C5%A0K-2022-napovednik.pdf/Mednarodni-mesec-%C5%A0K-2022-napovednik_1663575600314.pdf.

- Škrlj, G. (2013). Namizne družabne igre v šolski knjižnici – dodatna motivacija. *Šolska knjižnica*, letnik 23, številka 2, str. 83–90.

Zahvala

Za ponovni jezikovni pregled se zahvaljujem Mirjani Kordič, prof. slovenščine, za prevod naslova, izvlečka in ključnih besed v angleščino pa Mojci Fefer, prof. angleščine.

SKOZI BRANJE DO EMPATIJE IN SPOŠTOVANJA RAZLIČNOSTI

Barbara Stuhne Vuk

Osnovna šola Vinica

Izveček

Projekt Mednarodni mesec šolskih knjižnic vsako leto predstavlja odlično izhodišče za izvedbo različnih dejavnosti v šolski knjižnici. Glede na izbrano temo poteka načrtovanje in izvedba delavnic ter ur knjižnično informacijskega znanja (v nadaljevanju KIZ) z drugimi predmeti. V letošnjem letu je bila izbrana tema *Branje za globalni mir in življenje v harmoniji*. Učenci sedmega razreda so v sklopu šolskega predmeta Domovinska in državljanska kultura ter etika (v nadaljevanju DKE) ter KIZ-a v knjižnici preživeli dve šolski uri. Izbrano delo Ide Mlakar Črnič *Tu blizu živi deklica* je bilo odlično izhodišče za obravnavo drugačnosti, sprejetosti, odpravo predsodkov ter razvijanje empatije v razredu, ki je precej živahen in nemiren. Učenci so po branju imeli čas za čustvovanje in razmislek ter za delo v skupini. Na koncu je sledilo poustvarjanje besedila, kjer je nova zgodba morala biti pozitivna. Pogovor v razredu je bil zelo produktiven in zanimiv, učenci so prišli do novih spoznanj ter skozi zgodbo prepoznali otrokove pravice, kar je služilo kot uvod v obravnavano temo pri pouku DKE.

Ključne besede: branje, empatija, drugačnost, otrokove pravice

Abstract

The International School Library Month Project represents a great basis for different activities in our school library every year. The activities and workshops are planned according to the annual ISLM theme – this year being 'Reading for global Peace and Harmony'. In this regard, the students of the seventh grade of Vinica Primary School spent

two lessons in the school library. The lessons were conducted as a part of two regular school subjects, Civic and Ethics Education as well as Library and Information Knowledge. The work discussed was Ida Mlakar Črnič's story *Tu blizu živi deklica* (*A girl who lives nearby*). This book enables a constructive discussion of differences among people, inclusion of all people, recognition and elimination of prejudice and the development of empathy in the class in which students are vivacious and restless. Initially, the story was read aloud by the students and subsequently they had the time to search their feelings and consider the content of the story through teamwork. Next, they were given a task of writing a story of their own in pairs that had to have a positive motif. The lesson proved to be very productive and educational, the debate was intense and profound. The students have successfully learnt about children's rights through this story.

Key words: reading, empathy, being different, children's rights

1 UVOD

Na osnovni šoli Vinica že vrsto let zapored praznujemo *Mednarodni mesec šolskih knjižnic*. V dejavnosti so vključeni vsi razredi in tudi otroci iz vrtca. Tema tokratnega praznovanja, *Branje za globalni mir in življenje v harmoniji*, sovpada in dopolnjuje trenutno stanje po svetu ter spodbuja k razmisleku o drugačnosti, sprejetosti ter empatiji.

Tema ni bila obravnavana skozi dejavnosti samo z vidika vojne in miru, ampak tudi z vidika sprejemanja in spoštovanja sočloveka ter drugačnosti. Predstavljena dejavnost je bila izvedena v sedmem razredu, kjer se tu in tam pojavljajo težave pri medsebojnih odnosih ter spoštovanju. To seveda občasno vodi tudi v konflikte. Pri izbiri besedila so bili torej upoštevani cilji, pri učencih spodbuditi razmišljanje, da smo vsi drugačni in hkrati vsi enaki ter vzgojiti empatijo do socialno šibkejših in odpraviti predsodke, ki si jih ustvarimo. Za dve uri dejavnosti je bilo izbrano delo Ide Mlakar Črnič *Tu blizu živi deklica*.

2 MEDPREDMETNO POVEZOVANJE KIZ IN DKE ALI KAKO LAHKO BRANJE LEPOSLOVJA SPODBUDI EMPATIJO TER ČUSTVOVANJE

Branje in pismenost je pomembno dojemati ne samo kot bogatenje besednega zaklada, razvoja ter izboljšanja vseh drugih jezikovnih zmožnosti (kot npr. pisanje), ampak tudi kot proces doživljanja in razvoja domišljije (Kovač, 2003, str. 13).

Domišljija nam pomaga, da smo sposobni razumeti in dojeti nam tuje situacije ter čustva drugih. Zato je bila izbrana slikanica primerna za obravnavo pri pouku.

Skupaj z učiteljico, ki poučuje predmet DKE, sva načrtovali dejavnosti tako, da so te predstavljale del vsebinskega sklopa *Posameznik, skupnosti, država*, preko katerega učenci spoznajo stereotipe in predsodke, razvijajo kritičen odnos do njih, razvijajo strpnost ter medsebojno spoštovanje in solidarnost.

2.1 Izbira knjige

Prvi korak je zagotovo izbira ustreznega leposlovja, saj ta omogoča dobro izhodišče za nadaljevanje dejavnosti. Ob tem pa ne smemo zanemariti dejstva o primernosti in globini sporočila. »Dobra knjiga (ali zgodba) je zato dragocena, ker šola našo tenkočutnost, opozarja na tisoč malenkosti in tako sprosti našo domišljijo, da si lahko ustvarimo lastno sodbo« (Kovač, 2003, str. 13).

Pomembno je, da »beremo predvsem kakovostna besedila t. i. osrednjih avtorjev, ki odstopajo od povprečja knjižne produkcije za mladino (*Jamnik, 2003, str. 59*). Zgodba Ide Mlakar Črnič je idealen izbor, saj, kot je zapisala Gaja Kos v časopisu Delo, »*ima nekaj natančno, premišljeno postavljenih stavkov, nekaj strani, lahko udarno moč. Knjiga se ponuja kot odlično izhodišče bodisi za tih premislek bodisi za glasno debato*« (Kos, 2019).

Pozornost učencev je pritegnila torej slikanica, ki je obetala manj besedila, hkrati pa je omogočala, da jo preberemo v eni šolski uri.

Slika 1. Izbrana slikanica ter razstavljeni izdelki

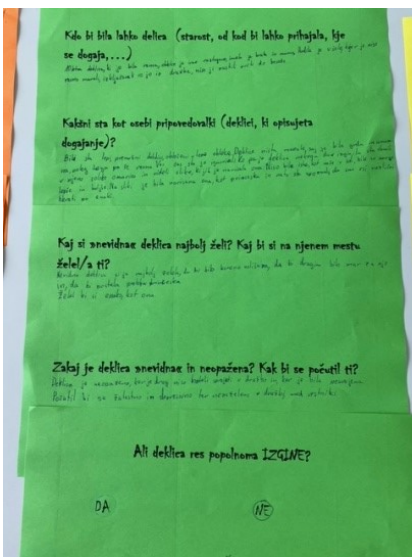
3 Potek izvedbe

Dejavnost je potekala dve šolski uri. Učenci so bili najprej razporejeni v skupine. Sledilo je glasno branje po mesecih. Učenci so imeli po branju čas za čustvovanje in minuto za razmislek. Skupine so dobile liste z vprašanji. Znotraj njih so se učenci najprej pogovorili o zgodbi, razmislili o odgovorih in jih zapisali na liste. Sledila je javna razprava o zgodbi ter vprašanjih. Učencev se je zgodba zelo dotaknila in najdlje smo se ukvarjali z vprašanjem *Kako bi se na dekličinem mestu počutil ti?* in *Ali deklica resnično izgine?* Zgodbo in opisane

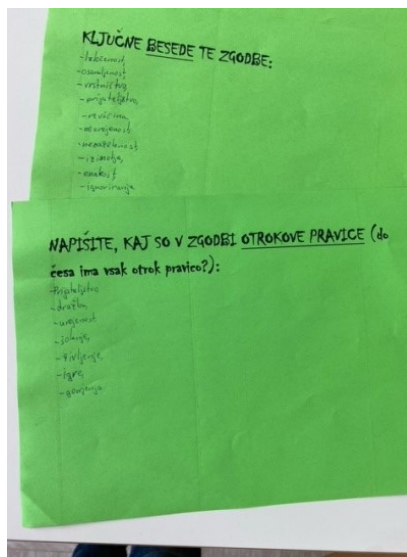

situacije iz nje smo presneli na različne situacije v njihovem razredu ter medsebojne odnose. Učenci so se zavedali, da včasih ravnajo nepremišljeno, žaljivo in neprimerno. Zanimiva je bila primerjava nevidne deklice ter obeh pripovedovalk. Učenci so skozi zgodbo doumeli, da si velikokrat ustvarimo predsodke o drugih ljudeh na podlagi zunanosti in da to počno tudi sami.

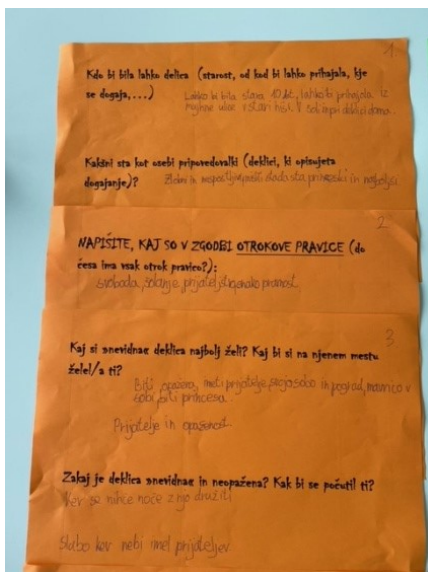
Ob koncu razprave so učenci prejeli še zadnji list, na katerega so morali napisati, do česa ima vsak otrok pravico – naštetih nekaj otrokovih pravic (povezati s snovjo iz 4. razreda). Pomagali so si s karticami Poznaš otrokove pravice?, ki smo jih prejeli od Zveze prijateljev mladine Slovenije. Povezovanje zgodbe s pravicami jim je šlo zelo dobro od rok. S pomočjo kartic in zgodbe so učenci hitro povezali, katere so otrokove pravice.

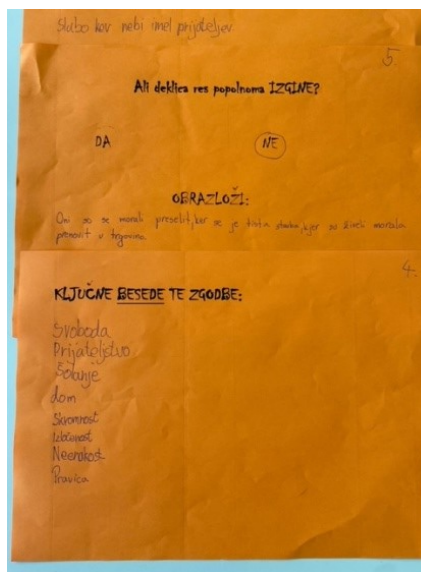
Slika 2. Vprašanja »zelene« skupine

Slika 3. Učenci s pomočjo kartic poiščejo otrokove pravice

Sliki 4 in 5. Odgovori »oranžne« skupine

3. 1 Ustvarjanje po branju

Učenci so skozi delo ter pogovor v skupini in razredu dobro ponotranjili sporočilo zgodbe. Dotaknil se jih je konec, da deklica ne izgine in je pravzaprav enaka kot vsi ostali, ne glede na socialni status in iz kakšne družine izhaja.

Učence sva z učiteljico razdelili v pare (enajst parov) in vsak par je izžrebal listek z imenom meseca. V paru sta si ogledala del zgodbe za svoj mesec in si izpisala ključne besede ter misli. Sledilo je ustvarjanje svoje zgodbe za mesec, ki so ga izžrebal. Zgodba, ki so jo napisali, je morala biti pozitivna in spremenjena na bolje – tako kot bi si želeli sami, če bi bili imenovana deklica.

Nekateri učenci s pisanjem niso imeli težav. Nastale so zanimive zgodbe z dobrim sporočilom ter pozitivno vsebino. Ker si vsi želimo, da bi nam bilo dobro in lepo.

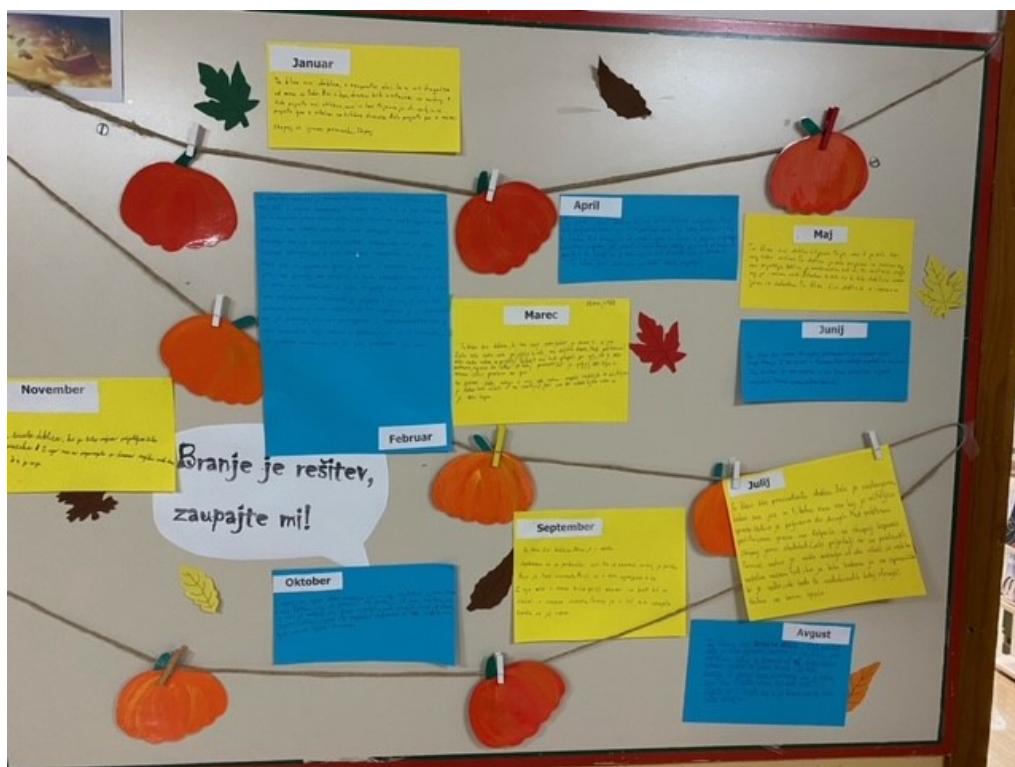
Slike 6-8. Učenci v parih ustvarjajo v kotičkih

4 ZAKLJUČEK

V sklopu projekta *Oktober – mesec šolskih knjižnic* vsako leto z učenci šole ter vrtca izvedem v šolski knjižnici različne dejavnosti. Tokrat sva se z učiteljico predmeta DKE povezali ter izvedli dve šolski uri v knjižnici. Temo *Branje za globalni mir in življenje v harmoniji* sva povezali s sklopi o sprejemanju, ustvarjanju predsodkov ter uvodom v otrokove pravice. Za delavnico sva izbrali učence sedmega razreda.

Učenci sedmega razreda so bili za obravnavano dejavnost načrtno izbrani. Slikanica *Tu blizu živi deklica* Ide Mlakar Črnič je bila kot nalašč za obravnavo tem sprejemanje, drugačnost, solidarnost, obsojanje ter uvod v otrokove pravice.

Delo v razredu je potekalo po branju v skupinah. Učenci so bili načrtno razporejeni v skupine, da znotraj njih ne bi prihajalo do nesoglasij, nemira in motenja pouka, kar se je izkazalo za odlično rešitev. Znotraj skupin so delali zbrano in motivirano. Prav tako je bila razprava ob vprašanih rodovitna in zanimiva. Učenci so se na osnovi zgodbe zavedali svojih dejanj in besed ter nestrpnosti, ki občasno nastanejo v razredu. Doumeli so, da si pogosto ustvarimo predsodke na osnovi zunanjih dejstev in ne vidimo celotne slike.

Slika 9: Razstava zgodb, ki so jih napisali učenci

Pogovor, da se vsi rodimo enaki in si družine oziroma okolja ne izbiramo, je bil zanimiv ter učinkovit. Učenci so skušali ponotranjiti občutke »nevidne« deklince in pod vtisom teh občutkov v parih napisati nove zgodbe za vsak mesec. Te so morale biti pozitivne.

Učencem je pisanje večinoma predstavljalo izziv in lotili so se ga z veliko vnemo. Glede na odgovore ter nastali pogovor v knjižnici, se je učencev vsebina zgodbe dotaknila in jih spodbudila k razmisleku o odnosih in spoštovanju drugih ljudi, drugačnih in socialno šibkih. Nastali so zanimivi zapisi zgodb. Izvedeni uri pa bosta učiteljici služili kot uvod pri pouku DKE.

5 VIRI IN LITERATURA

- Grosman, M. (2003). Pomen branja za posameznika in širšo družbo. V: M. Blatnik Mohar (ur.), *Beremo skupaj: priročnik za spodbujanje branja (str. 10–12)*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Jamnik, T. (2003). Književna vzgoja v vrtcu. V: M. Blatnik Mohar (ur.), *Beremo skupaj: priročnik za spodbujanje branja (str. 58–64)*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Kovač, P. (2003). O lepoti, fantaziji in humorju. V: M. Blatnik Mohar (ur.), *Beremo skupaj: priročnik za spodbujanje branja (str. 13–14)*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Mlakar, I. (2019). *Tu blizu živi deklica*. Ljubljana: KUD Sodobnost International.
- Kos, G. (20. 9. 2019). *Kritika. Delo*. Pridobljeno 16. 11. 2022 s spletne strani: [Kritika - Delo](#).

Zahvala

Za jezikovni pregled se iskreno zahvaljujem Nini Grahek, profesorici slovenščine, za prevod izvlečka ter ključnih besed v angleščino pa Manji Matić, profesorici angleščine.

POROČILA Z UTRINKI

OB MEDNARODNEM MESECU ŠOLSKIH KNJIŽNIC

ALI TUDI ŠOLSKE KNJIŽNICE PRAZNUJEJO

Brigita Lovenjak

Dvojezična srednja šola Lendava - Kétnyelvű Középiskola, Lendvanovna

Oktober je mesec, ko praznujejo šolske knjižnice po vsem svetu in tudi na naši šoli je bilo tako. Ves mesec smo organizirali dejavnosti, s katerimi smo promovirali delo šolske knjižnice in spodbujali veselje do branja in ljubezen do knjig.

Letošnji slogan se je glasil “Branje za globalni mir in harmonijo”. S praznovanjem smo želeli opozoriti na delo šolskih knjižnic in izpostaviti njihov pomen pri sprejemanju in razumevanju sebe ter drugih. Letos smo dijake posebej spodbujali k razmišljanju o tem, da je šolska knjižnica prostor miru, strpnosti in razumevanja med vsemi, še posebej v današnjem času, ko prebivalci mnogih držav živijo v težkih razmerah. Tudi branje nam lahko pomaga razumeti in podpirati drug drugega. Knjižnica pa mora biti topel in varen prostor, v katerem se morajo uporabniki dobro počutiti.

V projekt smo vključili vse dijake prvih letnikov in dijakinje 2. letnika programa Predšolska vzgoja, dogajanje v knjižnici pa smo popestrili s številnimi dejavnostmi.

Pri šolskih urah smo z dijaki prvih letnikov poudarjali pomen branja – za znanje in zabavo. Tako smo brali v madžarskem, angleškem, španskem in seveda v slovenskem jeziku.

Z dijaki gimnazijskega programa smo naredili primerjavo tradicionalne in moderne Rdeče kapice v španščini in angleščini. Ob koncu ure so se dijaki preizkusili v igri vlog in odigrali prizore iz pravljice.

Sliki 1 in 2: Arhiv Dvojezične srednje šole Lendava - Kétnyelvű Középiskola, Lendvanovna

Strojni tehniki so spoznavali strokovna besedila in tujke s področja strojništva in tehnike ter jih analizirali.

Sliki 3 in 4: Arhiv Dvojezične srednje šole Lendava - Kétnyelvű Középiskola, Lendvanovna

Dijaki srednjega poklicnega izobraževanja so brali besedilo o slikarju, čigar umetnine so v galeriji razstavili obrnjene na glavo, a je razstava kljub zgroženosti umetnika pri obiskovalcih požela veliko navdušenja. Prebrano so nato tudi prevedli iz madžarščine v slovenščino.

Sliki 5 in 6: Arhiv Dvojezične srednje šole Lendava - Kétnyelvű Középiskola, Lendvanovna

Z dijaki in dijakinjami programa Predšolska vzgoja smo pripravili pravljичne urice za učence PPVI Dvojezične osnovne šole II Lendava in otroke iz Vrtca Lendava. Učencem DOŠ II Lendava so naši dijaki odigrali pravljico o medvedku, ki ga je bilo strah, vendar ga ni nihče poslušal in si zanj vzel časa.

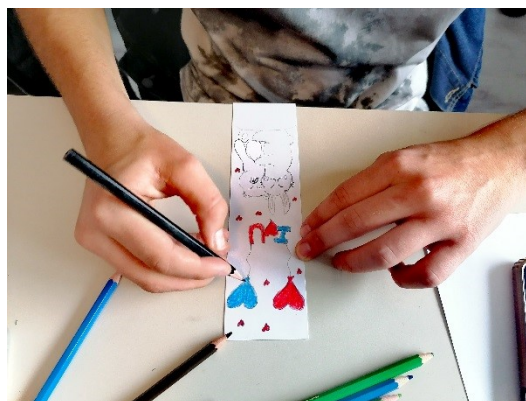
Slike 7-10: Arhiv Dvojezične srednje šole Lendava - Kétnyelvű Középiskola, Lendvanovna

Otrokom iz vrtca in DOŠ II Lendava pa so dijakinje drugega letnika odigrale zgodbico o ovčkah Bibi in Megi, nerazdružljivih prijateljicah, ki si nenehno skačeta v lase. Skupna druženja smo popestrili z jesenskimi ustvarjalnimi delavnicami. Isto pravljico smo prebrali tudi z dijaki in dijakinjami programa nižjega poklicnega izobraževanja. Izpostavili smo uporabo metafor – besednih zvez v prenesenem pomenu, ki jih uporabljamo v vsakdanjem življenju.

Slike 11-16: Arhiv Dvojezične srednje šole Lendava - Kétnyelvű Középiskola, Lendvanovna

Mednarodna izmenjava knjižnih kazalk – dijaki so pri urah likovne umetnosti ustvarjali knjižne kazalke, na katerih so upodabljali in ubesedili svoje najvišje vrednote. V okviru tega bo potekal interni likovni natečaj in bo izbrana kazalka, ki bo predstavljala našo šolsko knjižnico. Knjižne kazalke si bomo v mesecu decembru izmenjali s partnersko šolo z Madžarske ((Óbudai Árpád Gimnázium iz Budimpešte).

Slike 17-20: Arhiv Dvojezične srednje šole Lendava - Kétnyelvű Középiskola, Lendvanovna

Med pogovorom po branju smo prišli do sklepa, da so za branje potrebni trud, želja in seveda vztrajanje ter da z branjem razvijamo sposobnost vživljanja v druge osebe in obdobja ter sposobnost poslušanja in prepričevanja. Na ta način soustvarjamo mir in življenje v harmoniji, šolske knjižnice pa naj bodo še naprej prostor strpnosti in razvijanja najboljšega v vseh nas.

Dijaki GFML praznujejo Mednarodni mesec šolskih knjižnic

Veronika Prijol

Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer

Na Gimnaziji Franca Miklošiča Ljutomer smo Mednarodni mesec šolskih knjižnic praznovali z zavzetimi in ustvarjalnimi dijaki 1. u, ki hočejo sebi in drugim širiti umetniška obzorja. Skupaj s šolsko knjižničarko, Veroniko Prijol, smo pripravili zanimivo igro z naslovom *Aperto de vivet*. V igro smo vključili nekatere junake iz svetovne literarne zakladnice, npr. Rdečo kapico, Piko Nogavičko, Marry Poppins, Romea in Julijo, Drakulo, Malega princa ... Scenarij sta napisala dijaka Miha Horvat in Viktorija Dohmen.

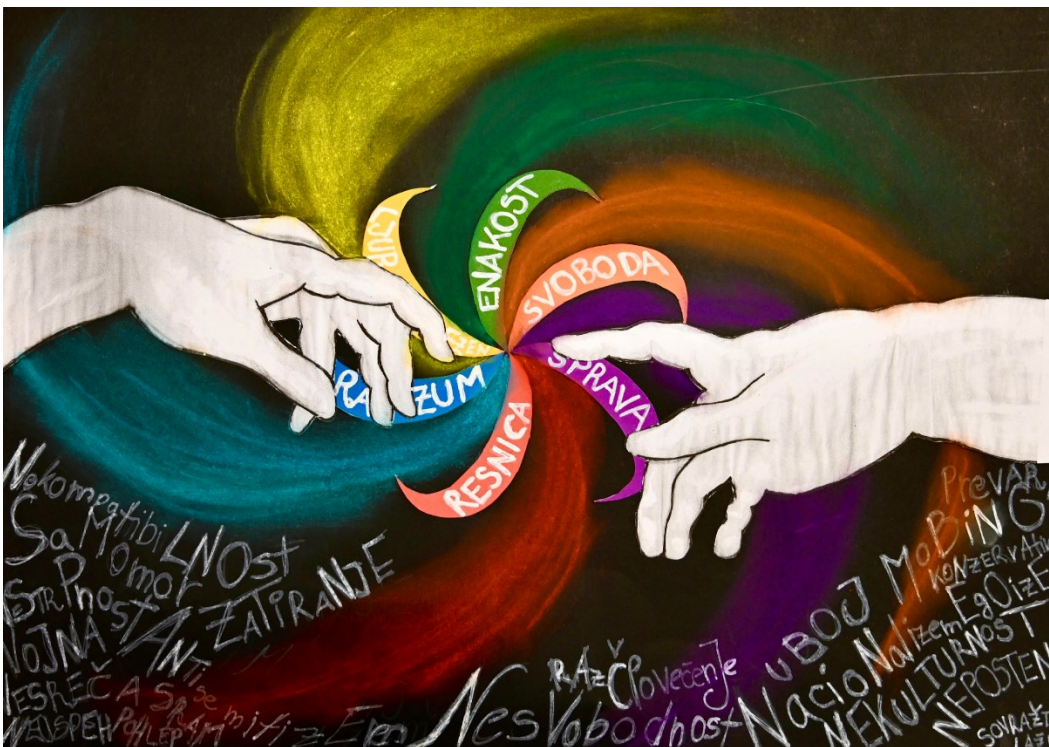

Slika 21: Arhiv Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer

Predstava je nagovorila mlade, da naj pogumno odprejo vrata v življenje, v samostojno in suvereno pisanje lastne življenjske zgodbe. S pomočjo branja kakovostnih literarnih del vse to lažje dosegamo in tudi bolje razumemo pomen plemenitih dejanj, ljubezni in njeno metaforiko.

Likovno nadarjeni dijakinji Nika Jurkovič, 3.u in Rina Gomboc, 2. c, pa sta Mednarodni mesec šolskih knjižnic praznovali skozi svoj likovni izraz. Letošnji slogan Branje za globalni mir in življenje v harmoniji ju je nadvse navdihnil in izdelali sta zanimivi sliki. Nika Jurkovič svojo sliko takole predstavi: Mir, svoboda, enakost, sprava, resnica, razum, ljubezen – to je le delček mozaika vrednot h katerim stremimo vsi ljudje. Nekaterim se zdijo precej samoumevne, vendar še zdaleč to niso. Ali res živimo v polnosti teh vrednot? Ali živimo samo v idealni navideznosti le teh? Slika nam predstavlja vodoravno kompozicijo. Le to sem predručala, saj je ideja bila izvzeta iz Michelangelove freske Stvarjenje Adama. Centriran logotip na sredini predstavlja Mednarodni mesec šolskih knjižnic. Odločila sem se izpostaviti človeške vrednote, tako pozitivne kot negativne. Slika nas s tem nagovarja k razmisleku, kakšne vrednote v resnici živimo? Po katerih se zgledujemo? Zakaj so nam pomembne? Skozi umetnost fotografije pa sem želela prikazati letošnji slogan s sporočilom globalni mir in življenje v harmoniji, ki ju lahko dosežemo z branjem.

Slika 22: Arhiv Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer

Rina G.

Slika 23: Arhiv Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer

Fotografije nam tako nazorno predstavijo idejo o združevanju, medsebojni pomoči in povezanosti skozi knjigo. Pri fotografijah sta poleg Nike sodelovala še sošolka Hana Požgan Fišinger in sošolec Benjamin Kerčmar.

Rina Gomboc s svojo sliko ravno tako ponazori pomen branja za mir na svetu in medsebojno povezanost ter harmonijo med ljudmi. Svojo sliko takole predstavi: Odločila sem se, da letos oblikujem nekaj preprostega. Nekaj, kar bolj spominja na logotip in ima kratko in jedrnato sporočilo. Tako sem se odločila za odprto knjigo, mednarodni znak za mir in povezano prebivalstvo, saj se po mojem mnenju vse naštetu med seboj močno prepleta. Brez knjig ne bi vedeli kako so živeli nekoč, kako so razmišljali in kaj je njim predstavljalo harmonijo. Knjige nas tako močno povezujejo s preteklostjo, med seboj in navsezadnje tudi z zunanjim svetom. Menim, da knjige in povezanost predstavljajo harmonijo in mir, vsaj meni. Kaj pa vam?

Likovne in fotografske izdelke omenjenih dijakov smo lahko občudovali na oglasni deski pred šolsko knjižnico in na šolskih monitorjih.

Obisk pisateljice Gabriele Babnik

Milena Zelko

Gimnazija Murska Sobota

V torek, 18. oktobra, smo se dijaki 3. letnikov srečali s slovensko pisateljico, literarno kritičarko, urednico in prevajalko gospo Gabrielo Babnik. V pogovoru z Lucijo Horvat in Julijo Maučec nam je predstavila poklic pisateljice in svoj delovni dan. Pisateljica Gabriela Babnik je avtorica šestih romanov, na našem srečanju pa smo posebej osvetlili ozadje njenega zadnjega romana *Tišina, polna vetra*.

Sliki 24 in 25: Arhiv Gimnazije Murska Sobota

Zanimiva je že sama ideja za nastanek romana, saj nam je pisateljica povedala, da je nekega jutra začutila nežen dotik, v katerem je prepoznala klic glavne romaneskne osebe Jeanne Duval in z opisom tega prizora se roman tudi začne. V nadaljevanju romana spoznavamo zgodbo temnopolte ženske Jeanne Duval, barske pevke, ki se je leta 1842 srečala s Charlesom Baudelairom in postala njegova življenjska sopotnica. Prav ona je močno vplivala na nastanek ene najslavnejših pesniških zbirk vseh časov *Rože zla*, zaradi katere pa je kmalu po izidu proti Baudelairu potekal sodni proces. Takrat je med sodnim procesom na klopi ob pesniku sedela tudi pesniška zbirka. Ko danes beremo Baudelairove pesmi, si težko predstavljamo, da so v Parizu v tistem času, ko je bilo zahajanje v bordele nekaj samoumevnega skoraj za vse družbene sloje, Baudelaira obtožili nemoralnosti

zaradi njegovih pesmi. Kot priča je na sodišču takrat nastopila tudi Jeanne Duval, ki je v romanu predstavljena kot močna ženska, ki je kljub težavam in oviram zaradi rasizma uspela ohraniti svoje dostojanstvo. Jeanne Duval je bila skupaj z Baudelaikom tudi v njegovih najtežjih trenutkih, ki jih ni bilo malo, saj ga je njegova družina razdedinila, zato sta živela v zelo težkih razmerah. Odlomek iz romana, ki govori o zaslišanju Duvalove, nam je prebrala Anja Kerčmar. Pisateljica Gabriela Babnik nam je predstavila tudi proces nastajanja romana, pri čemer je izpostavila predvsem to, da je morala temeljito preštudirati dogajanje v Parizu v času, ko je živel Baudelaire. Presenetilo nas je, da je bil takrat opij v pariških lekarnah prosto dostopen.

Z Gabrielo Babnik smo se pogovarjali tudi o tem, zakaj naj bi brali knjige. Pisateljica nam je predstavila kar nekaj situacij, ko ji je besedni zaklad, ki ga je pridobila z branjem, pomagal pri reševanju težav. Naš pogovor je zaključila s pozivom k branju z besedami: »Neprebrane knjige se vam vidijo v očeh.«

Zapisala dijakinja Anja Kerčmar, 3. a

Slike 26-29: Arhiv Gimnazije Murska Sobota

Branje za globalni mir in življenje v harmoniji

Od septembra do decembra 2022

Irma Krečič Slejko

Osnovna šola Dobravlje

Branje kot dejavnost, ki umirja in obrača človeka k samemu sebi, sproži dogajanje samorefleksije: »Kdo sem? Kje sem? Kdaj sem? Kam grem?« Zgodbe, ki nam jih ponujajo knjige, so svojevrstne izpraševalke. V zgodbo poglobljeni raziskujemo svet drugih ljudi in hkrati potujemo k sebi. Zato umirjajo in vabijo v osebne globine. Hkrati so poznavalke neskončnih podatkov in informacij, da nas učijo in usmerjajo po tem čudovitem svetu.

Zaradi teh razlogov poskušamo na naši šoli branje na nežno in z občutkom približati zanimanju učencev. Zakaj nežno? Zakaj z občutkom? Saj vendar zanjo vsi brati in še staromodno je ob vsej sodobni tehnologiji. Prav zato je branje potrebno privabiti v notranji svet otok z občutkom in nežnostjo. Ker ne zanjo vsi brati in ker je sodobna tehnologija kljub vsej izjemni koristnosti včasih celo škodljiva. Knjiga jo odlično dopolnjuje in obratno.

S katerimi dejavnostmi smo poskušali približati knjigo in branje učencem, da bi zmogli vstopati v svet zgodb, v svet, ki jih vodi k samemu sebi, posledično pa v mir in harmonijo do vsega in vseh, kar jih obdaja.

1. Ure KIZ z učenci od 5. do 9. razreda kot uvod v novo šolsko leto. Pogovor knjižničarke z vsemi učenci v obliki medpredmetne povezave KIZ in SLJ:

Zakaj je dobro znati brati? Zakaj je dobro prebrano razumeti? Zakaj je dobro znati pisati? Ali je to povezano s sposobnostjo govora? Vsak učenec pove svoje mnenje. Kaj smo brali poleti? Deset razlogov za branje knjig. (Miha Kovač) – "plakati pred šolsko knjižnico. Vsak si izbere enega. Pogovor z razlago. Izposoja knjig (obe s kolegico slavistko, razrednima učiteljema) in tiho branje. Pogovori na temo postavljenih vprašanj

so bili izjemno zanimivi, pestri, provokativni in na trenutke presenetljivi glede na njihovo prodornost in sporočilnost.

2. Občina Ajdovščina je vsem tretješolcem podarila knjigo Jure in mumija. Zgodba ljubljanske mumije Vesne Kamin Kajfež in Tomislava Kajfeža. Pri urah KIZ sem jim kot šolska knjižničarka knjigo predstavila. Začeli smo jo brati, da jih je zgodba pritegnila. Posvetili smo se tudi pojmom izposojena in podarjena knjiga. Tako kot se je Juretu odpiral svet starega Egipta in skrivnostne mumije, je zgodba daljne preteklosti prevzela tudi naše učence.

3. Pri urah KIZ v prvem razredu so učenci spoznali šolsko knjižnico, knjižničarko, način izposoje, prejeli članske izkaznice in nanje narisali svojo risbico, poslušali pravljico Medvedkova knjižnica Poppy Bishop, prejeli v dar slikanico Kako sta Bibi in Gusti prevzijačila hrib Ide Mlakar Črnič. Z najmlajšimi učenci smo štiri šolske ure v medpredmetni povezavi KIZ, SLJ in LUM ustvarjali tudi knjižna kazala. Prvi obisk šolske knjižnice je praznik in veselje, ki ga otrokom pričarajo knjige na policah. Te oživijo s prvo samostojno izposojjo in ko odprejo knjigo, kot jo zanjo le najmlajši. Odprejo jo, kot da bi vstopili v svet sanj.

4. Ure KIZ v medpredmetni povezavi z zgodovino v 6. in 7. razredu kot uvod v izdelavo seminarske naloge in govornega nastopa. Pogovarjali smo se o intelektualni lastnini in avtorskih pravicah. Kaj je to? Kdaj smo se že učili o CIP – izpisu podatkov? Navedba informacije in vira. Kaj sta citiranje in povzemanje? Zakaj moramo navesti vir? Oblika naloge. Primeri in navodila za navedbo vira. Razlaga pravil navajanja virov. Konkretno navajanje knjige (vaja) v zvezek. Navajanje virov zaradi citiranja in povzemanja je nujno, da se izognemo »kraji intelektualne lastnine«. To da nalogi strokovnost. Vzgoja za odnos do intelektualne lastnine in znanja.

5. Literarni obisk. Obiskal nas je pesnik, pisatelj, esejist, filmski, gledališki, televizijski in radijski režiser ter dramatik Vinko Möderndorfer. Svoje delo in življenje je najprej predstavil učencem matične šole od 6. do 9. razreda. Zatem pa se je pogovarjal in bral pesmi učencem podružničnih šol od 1. do 5. razreda. Srečanja smo se udeležili tudi vsi pedagoški delavci. Ostanimo si blizu, da bo manj strahu in več topline. S temi besedami bi lahko povzela umetnikovo sporočilo otrokom, mladim in tudi nam, odraslim, ki smo bili deležni njegovega nastopa.

6. Kulturni dan za učence 6. razreda. Kot šolska knjižničarka sem vodila kulturni dan v Ljubljani, ki smo ga ocenili kot uspešnega. Z učenci smo obiskali 38. Slovenski knjižni sejem in Narodno galerijo. Za uspeh dneva dejavnosti je bilo zagotovilo tudi dobra priprava na obisk kulturnih dogodkov. Učenci so bili deležni temeljnih kulturnih vsebin na Slovenskem knjižnem sejmu – vzgoje za knjigo in branje, v Narodni galeriji pa vzgoje za likovno umetnost. Na sejmu so z veseljem gledali, listali in kupovali knjige ter se o njih in o založbah pogovarjali. Obdanost s knjigami je praznik knjige in lepa popotnica za motivacijo branja. V Narodni galeriji smo imeli dva vodena ogleda po programu pesmi Andreja Rozmana Roza Pesmi v galeriji. Spoznali so osnovna likovna dela slovenskih likovnih ustvarjalcev.

7. Kulturni dan za učence 7. razreda. Pod vodstvom šolske knjižničarke smo v okviru državnega projekta Rastem s knjigo obiskali Lavričevo knjižnico v Ajdovščini in spoznavali delo te ustanove. Vsi učenci so v dar prejeli knjigo Reformatorji v stripu Boštjana Gorenca z ilustracijami Jake Vukotiča. Zatem smo si ogledali arheološko razstavo rimske Castre Goriškega muzeja v Ajdovščini. S strokovno razlago smo si ogledali tudi spominsko sobo pisatelja Danila Lokarja in trenutno razstavo lončenih izdelkov v Lokarjevi galeriji. Učence vzgajamo za odnos do različnih kulturnih in umetniških vsebin. Osnova za vse pa sta pisanje in branje. Veščina branja učence bogati na različnih področjih.

8. Ob vodeni izposoji med urami slovenščine in angleščine smo v šolski knjižnici izvajali tiho branje. Spodbujanje branja pri različnih predmetih v dogovoru z različnimi učitelji v prostorih šolske knjižnice zagotovo deluje na učence kot branje, ki gradi globalni mir in življenje v harmoniji.

Še več je manjših skupinskih ali osebnih nagovarjanj k branju, ki se dogajajo pri vseh predmetih, področjih in prostorih šole. Šolska knjižnica vključno z majhnimi podružničnimi knjižnicami pa ostaja prostor, ki je obdan s knjigami, revijami, ugankami, koticami in seveda tudi računalniki. Prostor, kamor prihaja veliko otrok, da se umiri, pogovarja, bere, raziskuje, piše in posledično razmišlja:

»Kdo sem?«

Barvali mandale, risali simbole miru ali izdelali kazalko v obliki čarobnega svinčnika

Karmen Strgar

Osnovna šola Pohorskega odreda Slovenska Bistrica

Oktober smo v šolski knjižnici praznovali mednarodni mesec šolskih knjižnic. Letos so dejavnosti potekale pod skupnim geslom Branje za globalni mir in življenje v harmoniji. Pred knjižnico so si učenci lahko ogledali razstavo, ki je vabila k različnim dejavnostim.

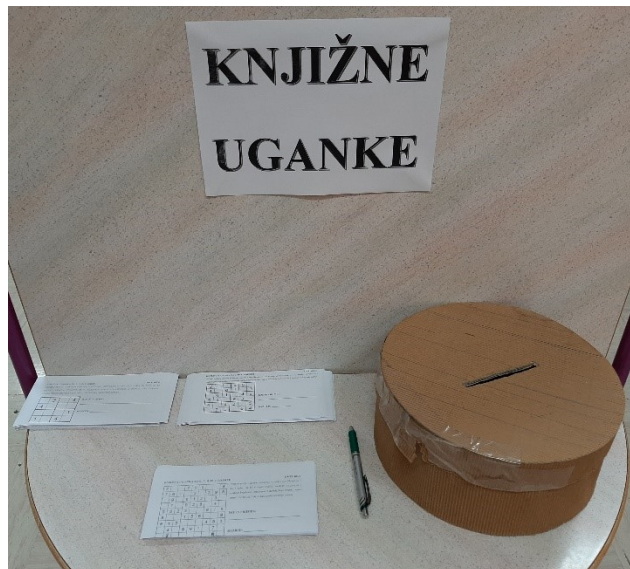
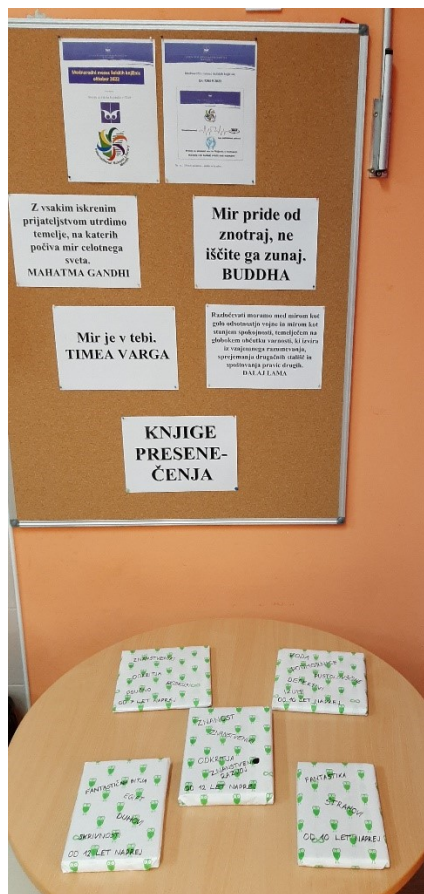
Prvošolce smo oktobra sprejeli v šolsko knjižnico. Prisluhnilo so pravljici Ozimnica in na pripravljenem lističu pobarvali veverico, ki se je kasneje spremenila v prvo šolsko knjižnično izkaznico. V okviru te dejavnosti je bil prav poseben dogodek obisk šolske knjižnice, ko so si lahko prvič izposodili slikanico.

V knjižnici smo za izposojajo pripravili knjige presenečenja. Knjiga je bila ovita v papir, da se ni videlo, katera je v ovitku, na njem pa so bili namigi o vsebini. Vsaka knjiga je vsebovala priporočeno starost otroka, drugo so bili vsebinski namigi. Knjige presenečenja smo pripravili že tretje leto zapored in ponovno so bile z navdušenjem sprejete. Učenci so si jih z veseljem izposojali in jih tudi prebrali. Za učence smo pripravili tudi knjižno uganko. Rešili so jo lahko v knjižnici med odmorom ali po pouku. Učenci 4. razredov so prebrali slikanico Malala in čarobni svinčnik in pisali pesmi na temo globalnega mira. Z enim izmed oddelkov 8. razreda smo obiskali srednješolsko knjižnico. Na obisku smo izvedeli zanimive razlike med osnovnošolsko in srednješolsko knjižnico.

Učenci matične in podružnične šole različnih razredov so izdelovali kazalke za nacionalno oz. mednarodno izmenjavo kazalk. Na njih so prilepili pobarvane mandale, risali simbole miru ali izdelali kazalko v obliki čarobnega svinčnika. Kazalke so potovale v različne kraje in mesta po svetu; v nacionalni izmenjavi smo sodelovali z OŠ Železniki,

OŠ LA Grosuplje in OŠ Ferda Vesela Šentvid pri Stični, v mednarodni izmenjavi pa s šolami v Litvi, na Jamajki in na Hrvaškem.

Slike 30-34: Arhiv Osnovne šole Pohorskega odreda Slovenska Bistrica

OKTOBER 2022

V ŠOLSKE KNJIŽNICE OŠ BELTINCI

Cvetka Rengeo

OŠ Beltinci

Mednarodno združenje šolskih knjižničarjev (IASL - International Association of School Librarianship) in Sekcija za šolske knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije sta nas tudi letos povabila k praznovanju v oktobru, ki je mednarodni mesec šolskih knjižnic. Na OŠ Beltinci se praznovanju pridružujemo že več kot desetletje.

Letos so dejavnosti potekale pod geslom Branje za globalni mir in življenje v harmoniji. Iskali smo povezavo med knjigami, branjem, šolskimi knjižnicami in tem, da lahko skupaj soustvarjamo mir in življenje v harmoniji. S praznovanjem mednarodnega meseca šolskih knjižnic smo posebej spodbujali obiskovalce k razmišljanju, da je šolska knjižnica prostor miru, strpnosti in razumevanja med vsemi.

S skrbno načrtovanimi dejavnostmi smo učence spodbujali, da bi med mnogimi aktivnostmi izbirali tudi branje, ki je vseživljenjska in odlična prostočasna dejavnost.

a) V oktobru naši prvošolci postanejo člani šolske knjižnice. Ob zgodbi Urše Krempel Racman in knjiga se naučimo, za koga pravimo, da požira knjige in zakaj je branje pomembno. Učenci so spoznali pravila vedenja in izposoje gradiva v knjižnici, najbolj veseli pa so bili samostojnega iskanja knjige za branje doma. Na OŠ Beltinci je v letošnjem šolskem letu 64 prvošolcev.

Slika 31: 1. c prvič skupaj v šolski knjižnici

b) Vsi učenci razredne stopnje s svojimi razredniki oz. razredničarkami in učenci predmetne stopnje s svojimi učiteljicami slovenščine ali razredniki so preživeli vsaj eno uro v šolski knjižnici, kjer smo se pogovarjali o pomenu branja v vsakdanjem življenju. Učenci so si izposodili tudi knjigo domačega branja oz. knjige za prostočasno branje.

c) Veseli nas, da smo lahko letos brez zdravstvenih omejitev začeli z izvajanjem interesnih dejavnosti v šolski knjižnici. V bralni projekt Naša mala knjižnica se je vključilo kar nekaj učencev 4. in 5. razreda. Veselimo se literarnih srečanj in pogovorov o prebranih knjigah. Tudi člani knjižničarskega krožka so začeli urejati knjižnično gradivo in spoznavati knjižnični red.

Slika 32: Učenci, vključeni v mednarodni bralni projekt Naša mala knjižnica

Slika 33: Člani knjižničarskega krožka

č) Knjižnica mora imeti prostor za tiho branje. Mi imamo prostorni čitalnico z bralno klopjo, kamor vsak dan učenci prihajajo brat v času, ko čakajo na kosilo, pouk izbirnih predmetov ali popoldanske dejavnosti.

Slika 34: Domače ali prostočasno branje

d) Čas pred jesenskimi počitnicami smo izkoristili, da smo učence 7., 8. in 9. razreda vzpodbujali k branju, spregovorili smo o knjigah, o pomenu branja, o tem, kako je čas za branje potrebno načrtovati. Učenci so opisovali svoj prosti čas. Dobro je, da vanj vključimo

tudi branje. Učenci so si izposodili knjigo domačega branja. Obljubili so, da bodo ob večerih našli čas tudi za branje.

Slika 35: V 4. razredu bomo brali Slovenske ljudske pravljice

Slika 36: V 8. razredu bomo brali Zgodbe o Prešernu.

e) V sredo, 12. 10. 2022, je v šolski knjižnici OŠ Beltinci potekala predstavitev zbirke slovenskih ljudskih pravljic v lahkem branju. Knjige nam je predstavila Ingrid Babič Podržaj, ena od avtoric, ki je kot profesorica defektologije zaposlena v Centru za usposabljanje

Elvire Vatovec v Strunjanu. Avtorica je spregovorila o pomenu branja in o dostopu do informacij za vse ljudi, poudarila pa predvsem značilnosti lahkega branja.

V zbirki je izšlo 7 izbranih slovenskih ljudskih pravljic: Pastirček, O povodnem možu, Bela kača s kronico, Deklica Veka, O treh grahih, Zdravilno jabolko in Zlata ptica.

Slika 37: Predstavitev knjig lahkega branja

f) V oktobru učence povabimo, da zapišejo svoje misli o knjižnici. Učenci 9. razreda so izdelali plakat s pregovori o branju in uredili bralni kotiček v učilnici slovenščine s čudovito mislijo: Bralec živi tisoč življenj, preden umre. Človek, ki nikoli ne bere, živi samo eno.

Slika 38: Devetošolci z učiteljico slovenščine Nado Forjan

Slika 39: Bralni kotiček

g) Učenci 4. in 5. razreda so razmišljali o tem, kaj in zakaj radi berejo.

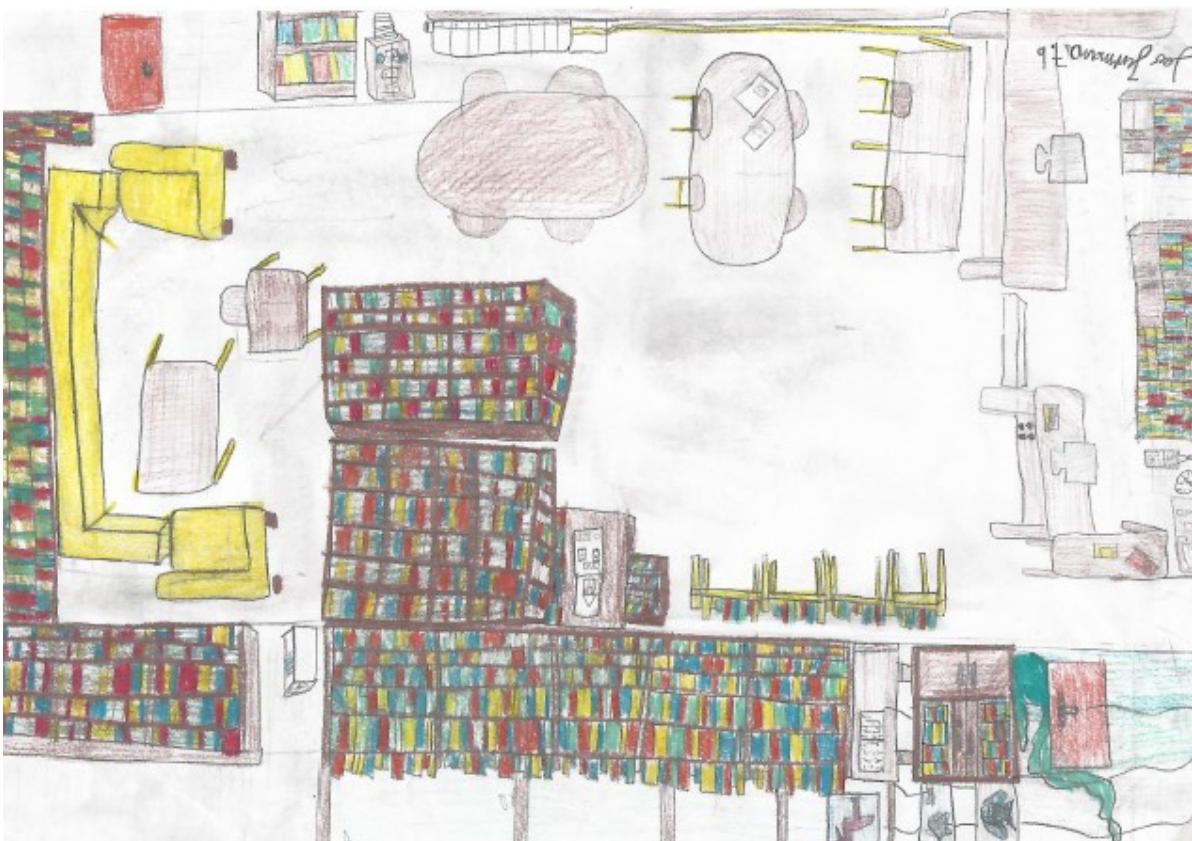
- Zelo rada sem brala Kravico Katko. Izposojala sem si jo v 1. razredu. Še zdaj se tega spominjam. Zdaj rada berem knjige o Robinu Hoodu. (Tanja Vnuk, 4. b)
- Zelo rada berem, vsak večer in ko sem žalostna. Zelo rada imam romantične in pustolovske knjige. Naša knjižnica mi je všeč, ker je zelo velika in se v njej ne moreš izgubiti. (Loti Vedenik, 4. c)

- Zelo rada berem knjige. Vsak večer jih berem. V knjižnici mi je lepo, saj rada berem. (Julija Kranjec, 4. c)

- Branje imam zelo rada. Ko berem, okoli sebe nič ne slišim, ker sem potopljena v branje. Najraje berem tiste knjige, ki so napete in polne pustolovščin. Knjižnica OŠ Beltinci ima na izbiro veliko knjig. naša knjižničarka je zelo prijazna, zato mi vedno pomaga poiskati knjigo, ki je ne najdem. (Ema Glavač, 5. c)

- Berem zelo rada. Najraje ima napete knjige. Ko berem, mi je težko, da bi odložila knjige. V naši knjižnici je veliko izbire. Ko ne najdem knjige, vprašam knjižničarko in ona mi z veseljem pomaga in skupaj poiščeva knjigo. Najraje berem ob vikendih, zvečer in pozimi. (Kaja Erjavec, 5. c)

h) V oktobru smo zbirali tudi ilustracije knjižnice in fotografske utrinke, ki smo jih objavljali na blogu šolske knjižnice: <http://knjiznica.osbeltinci.si/>.

Slika 40: Naša knjižnica, Leo Jurman, 7. b

g) Otroški pevski zbor OŠ Beltinci, ki ga vodi učitelj Miha Kavaš, se je v oktobru naučil zapeti pesem Toneta Pavčka z naslovom Dežela branja, ki jo je uglasbil Lojze Kranjčan.

Slika 41: Učenci otroškega pevskega zbora pojejo pesem o branju

ZAKLJUČEK

V šolskem letu 2022/23 OŠ Beltinci obiskuje 607 učencev. Dogajanje v naši knjižnici je vsak dan zelo pestro. Veseli smo, da delujemo brez omejitev, da izposoja knjig poteka brez težav in da knjižnica živi.

Besedilo in foto: Cvetka Rengeo, šolska knjižničarka

Izmenjava knjižnih kazalk med slovenskimi šolskimi knjižnicami

Jana Okorn

OŠ Cvetka Golarja Škofja Loka

Šolska knjižnica Osnovne šole Cvetka Golarja Škofja Loka se je letos prvič odločila za sodelovanje pri izmenjavi knjižnih kazalk med šolskimi knjižnicami na nacionalni ravni.

Po registraciji v začetku oktobra 2022 smo iz vpisne tabele razbrali, katera šola nam je bila dodeljena kot partnerska šola. Povezali smo se torej z OŠ Toneta Tomšič Knežak. Na naši šoli smo k sodelovanju povabili 15 učencev, prav tako se je za projekt prijavilo 15 učencev iz partnerske šole. Dogovorili smo se glede podrobnosti izvedbe projekta, glede terminov, števila izdelanih kazalk, načina izdelave, glede vsebine in vse ostalo. Sledilo je ustvarjanje.

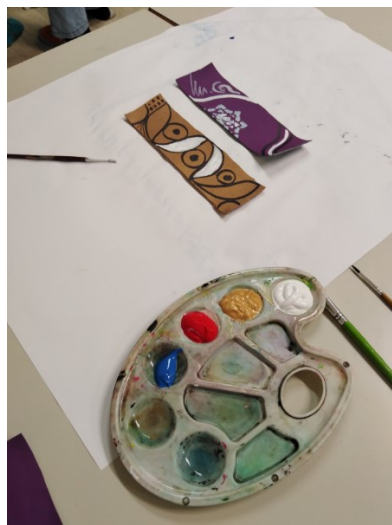

Sliki 42 in 43: Arhiv OŠ Cvetka Golarja Škofja Loka Foto: Jana Okorn

Z naše strani so kazalke izdelovali učenci, ki obiskujejo neobvezni izbirni predmet Likovno snovanje 1. Najprej smo učence seznanili s partnersko šolo, od kje prihajajo učenci, s katerimi si bodo izmenjali kazalke, značilnosti njihovega kraja ... Nato je učiteljica likovnega pouka, gospa Vanja Jordanov, učencem na steno projicirala nekaj slik slikarja Gustava Klimta. Povabila jih je, naj na usnje z akrilnimi barvami naslikajo motive v Klimtovem slogu.

Učencem je bilo na voljo tudi nekaj šablon. Ustvarjanje so si popestrili z božično glasbo, saj je potekalo ravno v predprazničnem času.

Slike 44-47: Arhiv OŠ Cvetka Golarja Škofja Loka Foto: Jana Okorn

Izdelane kazalke smo poslali v Knežak, sami pa smo prejeli paket simpatičnih medvedkov, ki so se jih naši učenci zelo razveselili. Izmenjava kazalk je potekala gladko, komunikacija med šolama tudi. Najbolj razveseljivo je, da so otroci razvijali ustvarjalnost, razširili so obzorje, doživeli pa so tudi veselje medsebojnega obdarovanja. Hvala.

Mesec šolskih knjižnic in dejavnosti

na OŠ Danila Lokarja Ajdovščina

Nataša Markič

OŠ Danila Lokarja Ajdovščina

Izveček

V prispevku se želi predstaviti prizadevanja šolske knjižničarke k promociji branja s poudarkom na praznovanju mednarodnega meseca šolskih knjižnic. Šolska knjižničarka se z različnimi aktivnostmi, ki jih izvaja, dopolnjuje s poukom, popestri čas učencem v OPB-ju, sodeluje na taboru nadarjenih in motiviranih učencev, izvaja medpredmetne ure, pripravlja razstave ipd.

Ključne besede: šolska knjižnica, branje, mesec šolskih knjižnic

Uvod

Vsako leto na OŠ Danila Lokarja Ajdovščina obeležujemo mesec šolskih knjižnic. Tema mednarodnega meseca šolskih knjižnic v šolskem letu 2022/2023 je široka in globoko sporočilna. Pomen branja, vsakodnevnega, medgeneracijskega, šolskega, za različne bralne značke, v prostem času, je kot pravi Miha Kovač (2020) v digitalni dobi potrdil s svojimi desetimi razlogi za branje knjig. Če več beremo, postane branje lažje, spoznamo in uporabljamo več besed, tako da lahko razmišljamo o več različnih stvareh, lažje razumemo druge in smo bolj empatični, beroče okolje deluje na bralce bolj spodbudno, bralci so v življenju uspešnejši in bolj zadovoljni, predvsem se izognejo manipulaciji z množicami.

S knjigami in branjem do globalnega miru in življenja v harmoniji

Knjige, ki jih preberemo, so kakor luč, ki svetijo v nas, je pred leti zapisal primorski pisatelj France Bevk. S knjigami vstopamo v različne svetove in prek njih pridobivamo izkušnje za življenje.

Ali bomo s skupnimi močmi uspeli na Zemlji ustvariti globalni mir, živeti v harmoniji drug z drugim v krogu družine, razreda, delovnega tima, ne glede na barvo kože, versko pripadnost, drugačnost v razmišljanju in doživljanju?

Bralni predlogi

Učence naše šole smo z razstavo knjig in pripadajočim seznamom povabili k branju, saj lahko preko knjižnih vsebin postopno uresničujemo tudi željo po globalnem miru in življenju v harmoniji. Med knjigami smo razstavili in v branje ponudili naslednje:

- Prostor na skali
- Nusret in krava
- O slončku in bolhi
- Mavrična ribica

-
- Bela kava in Posipanec
 - On je poseben
 - Bebo

-
- Če prideš na Zemljo
 - Zgodbe za lahko noč za uporniške punce
 - Zgodbe za fante, ki si drznejo biti drugačni

-
- Made in Vietnam
 - NK Svoboda

- Superga
- Koča strica Toma
- Krvavi tekač
- Jaz sem Malala
- Thug vse se vrača
- 11. september
- Glas
- Konec

Slika 48: Razstava knjig na temo mednarodnega meseca šolskih knjižnic

Učenci so z brskanjem po policah odkrili še druge zanimive in poučne knjige. Morda so odkrili življenjske modrosti tudi v vrezih, ugankah in pregovorih.

Literarna delavnica

Na taboru z nadarjenimi in motiviranimi učenci je šolska knjižničarka izvedla tudi literarno delavnico *Balckout poetry*. Učenke so na izbranem besedilu s tehniko iskanja posameznih besed med naključnimi besedami v besedilu iskale in izbrale besede, s katerimi so ustvarile nov pomen. Novo ustvarjeno besedilo so tudi likovno poustvarile. Besedila so izbrala glede na prednostne cilje naše šole (varstvo okolja, trajnostni razvoj, zmanjševanje odpadkov ipd.), z njimi so želele osveščati in doprinesti k skupni blaginji in sožitju v in z naravo.

Slika 49: Literarna delavnica *Balckout poetry*

Obisk prvošolcev v šolski knjižnici

Prvošolci so v tednu otroka prvič obiskali šolsko knjižnico. Po predstavitvi pravil knjižničarke, ki veljajo v knjižnici, so učenci prisluhnili še zgodbi Slavka Pregla z naslovom *O fantu, ki je lepo pozdravljal*.

Vsebina knjige nas prek pozdrava vodi k medsebojnemu spoštovanju, ki je prvi korak k miru in življenju v harmoniji. Naši prvošolci so zgodbico ilustrirali.

Slika 50: Ilustracije prvošolcev na prebrano knjigo

Šolska knjižnica v sodelovanju z OPB-jem

V času OPB-ja smo skupaj z najmlajšimi učenci prebirali slikanice, med njimi *Kako sta Bibi in Gusti porahljala prepir*, *Kapljica zlata* ter *Lešnik je moj*, s katerimi smo se usmerjali k prijateljstvu, strpnosti in življenju v harmoniji. O prebranem smo se pogovarjali, razmišljali in iskali vzporednice v našem vsakdanjem življenju. Spoznali smo preprosto dejstvo: če želimo, da nam je skupaj lepo, se moramo truditi vsi, vsak dan, po svojih najboljših močeh.

Slika 50: Plakat s knjigami s pomočjo katerih dosežemo življenje v harmoniji

Z učenci, ki obiskujejo 4. in 5. OPB, smo razmišljali na osnovi poljudnoznanstvene poučne knjige z naslovom *Kaj pomeni živeti skupaj?*. Istočasno smo promovirali branje, poskrbeli za razmišljanje na letošnjo temo praznovanja meseca šolskih knjižnic ter spodbujali prijateljstvo in medvrstniško sodelovanje.

Slika 21: Knjiga *Kaj pomeni živeti skupaj?* je bila iztočnica pogovora v 4. in 5. OPB

Slika 52: Učenci 4. OPB ob knjigi *Kaj pomeni živeti skupaj?*

Medpredmetna ura senčenja

V enem oddelku 6. razreda smo v oktobru gostili francoske učiteljice, ki so bile na senečenju (job shadowing) na šoli v sosednjem kraju in en dan tudi na naši šoli. V medpredmetni uri med šolsko knjižnico in uro slovenščine smo gostjam v angleškem jeziku na kratko razložili potek in namene ure, saj je pouk potekal v slovenskem jeziku in v skupinah. V nadaljevanju smo se najprej predstavili ter si na majice prilepili listke z imeni in piktogramom ženskega oz. moškega spola. Sledilo je branje zgodbe slovenskega avtorja Slavka Pregla z naslovom *O fantu, ki je lepo pozdravljal*. Ob branju se je hkrati pokazalo tudi pripadajoče ilustracije v zgodbi.

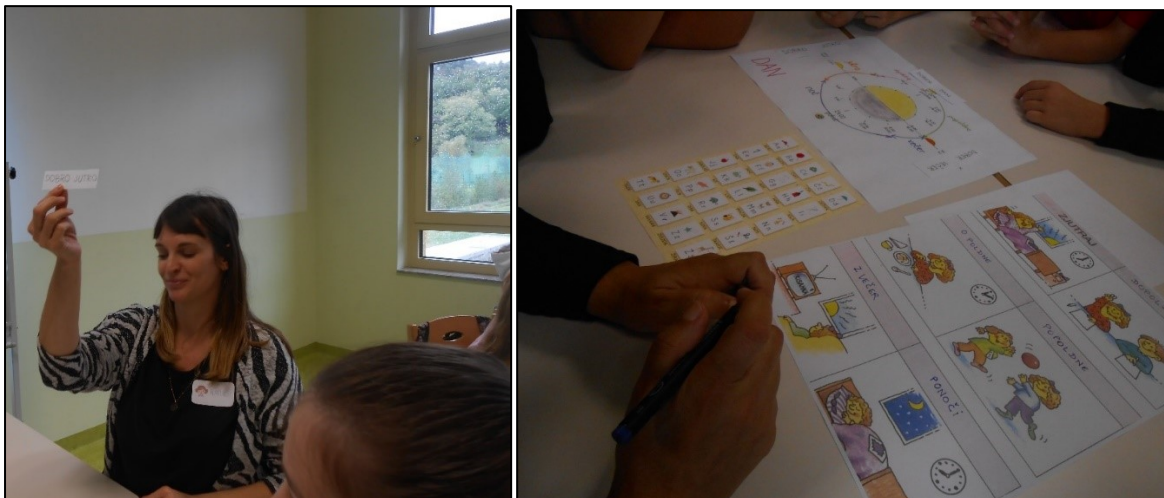

Slika 53: Gradivo za skupno uro senčenja

Naše gostje so učenci s pomočjo delovnih listov naučili, kako se pozdravljamo v posameznem delu dneva. Gostje so ob slovenski razlagi učencev na delovnem listu izbrale posamezne pozdrave glede na čas dneva. Na drugem listu so ob slovenskih navodilih in

ob podpori učencev zapisale francoske pozdrave, ki jih uporabljajo Francozi v posameznem delu dneva.

Sliki 54 in 55. Izbor pravega pozdrava / Zapis delov dneva v slovenščini

Slika 56: Francoska poimenovanja delov dneva

S posebno uro slovenščine smo poskusili odpreti vrata v svet, ki je lahko prijazen, zanimiv, igriv, spontan in teži k branju za globalni mir in medsebojni harmoniji, začne se s preprostim nasmehom, predstavitvijo in spoštljivim pozdravom. Vse to lahko poskusi vsak k med nami.

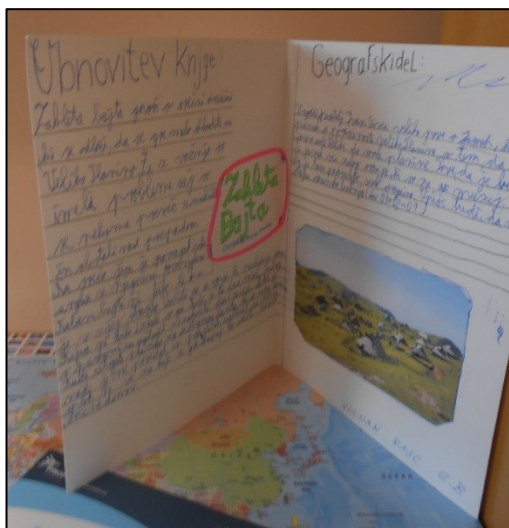
Geografska bralna značka

Letošnje šolsko leto smo na naši šoli na predlog šolske knjižničarke pričeli z geografsko bralno značko z željo, da bi na tak način dodatno promovirali branje in dosegli boljše splošno razgledanost učencev. Prebiranje leposlovnih in poučnih knjig ter člankov, v

katerih učenci prepoznajo geografske vsebine, lahko učence usmerjajo k branju za globalni mir in življenje v harmoniji, kar je tema letošnjega mednarodnega meseca šolskih knjižnic. Prebrane vsebine učenci spretno nadgrajujejo v medpredmetnih povezavah s številnimi predmeti (zgodovina, etika, slovenščina, naravoslovje ...).

Slika 57: Plakat z vabilom k opravljanju geografske bralen značke

Slika 58: Prva geografska bralna značka šestošolca

Zaključek

Majhen korak za človeka, velik za človeštvo, je dejal astronaut, ki je prvi stopil na luno. Tudi naši koraki so majhni z željo, da bi se razvili v velike korake, ki bodo doprinesli k dobrobiti celotni skupnosti na našem planetu. Branje, opazovanje svoje okolice, spremljanje

aktualnih dogodkov, razmišljanje o njih ... je pripeljalo tudi do nastanka knjig kot sta *Moč besede* in *Podobe časa*. Obe bralce nagovarjata v geslu letošnjega praznovanja šolskih knjižnic. Izgovorjene in zapisane besede imajo svojo težo, pomen, slike in fotografije govorijo jezik časa, v katerem so nastale. Če smo pozorni, lahko s fotografij lahko razberemo več kot iz napisanega besedila. Berimo in se oborožimo z znanjem. Na tak način bo naše življenje bolj mirno in harmonično.

Tilka Jamnik, promotorka branja, pravi, da za branje ni nikoli prezgodaj in nikoli prepozno. Zavedati se je potrebno, da je poglobljeno branje tisto, ki omogoča razumevanje in pomnjenje (2012). Oboje je potrebno pri osebnem branju in našem skupnemu prizadevanju za doseganje globalnega miru in življenja v harmoniji.

Slika 59: *Moč knjige in Podobe časa, knjigi, ki nagovarjata za mir in harmonijo*

Avtorica fotografij je šolska knjižničarka Nataša Markič.

Viri

Kovač, M. (2020). *Berem da se poberem: 10 razlogov za branje knjig v digitalnih časih*. 1. iz., 1. natis. Ljubljana : Mladinska knjiga.

Elektronski vir

Čujež, M. 2012. *Tilka Jamnik: Branje je dejanje in dajanje ljubezni*. Pridobljeno, 26. 10. 2022 s spletne strani: <https://siol.net/trendi/svet-znanih/tilka-jamnik-branje-je-dejanje-in-dajanje-ljubezni-45148>

Privlačne knjižne nagrade

Mateja Turk

Osnovna šola Dragomirja Benčiča Brkina Hrpelje

Tudi letos se je naša šola odločila, da bo sodelovala v projektu Nacionalna izmenjava knjižnih kazalk. V projektu so sodelovali učenci od 3. do 5. razreda z učiteljicami. Za sovrstnike iz OŠ Nove Jarše so izdelali pristrčne, izvirne in barvite knjižne kazalke. Z njimi so izrazili svojo likovno in umetniško ustvarjalnost ter spodbudili ljubezen do branja in knjig. Učenci so najprej z učiteljico in knjižničarko spoznali mesto Ljubljana, njene glavne znamenitosti ter na zemljevidu poiskali Nove Jarše. Nato so pri Likovnem pouku nastale ustvarjalne kazalke pod spretnimi prsti naših učencev.

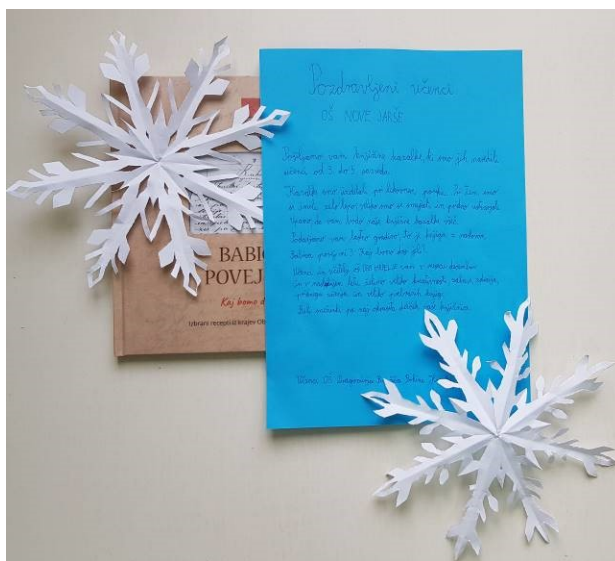
Slika 60: Arhiv OŠ Dragomirja Benčiča Brkina Hrpelje

V začetku decembra smo s partnersko šolo izmenjali kazalke in tako polepšali praznične dneve našim in njihovim učencem. Verjamemo, da bo branje knjig ob igrivih kazalkah še toliko bolj zabavno in prijetno.

Prav tako smo v mesecu decembru v šolski knjižnici pripravili praznične knjižne uganke, ki se jih otroci vsako leto znova razveselijo. Tisti, ki največkrat pravilno odgovorijo, sodelujejo v nagradnem žrebanju. Pričakale jih bodo privlačne knjižne nagrade. Učence smo

presenetili tudi z razstavo zimskih slikanic in pravljic, domačih ter tujih avtorjev, po katerih otroci zelo radi posežejo. Želimo, da je knjižni prostor okolje, v katerem se učenci dobro počutijo. S številnimi aktivnostmi privabimo tudi tiste, ki jim knjige niso ravno ljube.

Slike 61-65: Arhiv OŠ Dragomirja Benčiča Brkina Hrpelje

Dan šolske knjižnice z Elo Peroci

Andrejka Švegl

OŠ Duplek

Oktober je mednarodni mesec šolskih knjižnic in njegov slogan za leto 2022 se glasi **BRANJE ZA GLOBALNI MIR IN ŽIVLJENJE V HARMONIJI**. Kot vsako leto s šolskimi knjižnicami po širnem svetu praznuje tudi šolska knjižnica OŠ Duplek, pri čemer je najbolj slavnostno na naš **DAN ŠOLSKE KNJIŽNICE**.

Že tradicionalno je dan knjižnice umeščen nekje na začetek druge polovice oktobra in tokrat se je odvijal v torek, 18. oktobra. Praznovali smo z jubilentko **Elo Peroci**, saj mineva letos 100 let od njenega rojstva. Priljubljena otroška pisateljica je ustvarjala tenkočutne mestne pravljice, kratke moderne pravljice, ki se dogajajo v sodobnem mestu in katerih sporočila nedvomno spodbujajo življenje v harmoniji in razumevanje drugačnosti. Spomnimo se samo dveh njenih najbolj znanih pravljič, *Muce Copatarice* in *Moj dežnik je lahko balon*.

Vsi oddelki in skupine naših treh šol so bili tega dne vabljeni k skupnemu praznovanju dneva šolske knjižnice z branjem njenih zgodb. Brali smo vse mogoče, ne le *Muce Copatarice* in *Mojega dežnika – Nino v čudežni deželi*, *Amalijo in Amalijo*, *Sončnice*, *Moža z dežnikom*, *O*, *Modrega zajca*, *Debelo repo*, *Sivo miš* ... Tudi ljubitelji gledaliških predstav, prirejenih po pravljicah Ele Peroci, so lahko prišli na svoj račun.

Tako so med drugim brali na Podružnici Zg. Duplek ...

Slika 66: Arhiv OŠ Duplek

Pa na centralni šoli ...

Slika 67: Arhiv OŠ Duplek

In seveda prav vsi oddelki na Podružnici Dvorjane, od 1. do 4. b.

Nekateri so branje in pogovore ob njem predstavili tudi na naslednje dni ...

Sliki 67 in 68: Arhiv OŠ Duplek

V knjižnici centralne šole so mlade knjižničarke prostovoljke še pred dnev knjižnice pomagale postaviti razstavo z naslovom *Med pravljice Ele Peroci*. Naslov smo si izposodili iz pisateljčine antologije *Med pravljice*, ki je najnovejša pridobitev naše knjižnice in ima v razstavi posebno mesto.

Sliki 69 in 70: Arhiv OŠ Duplek

Seveda smo o vseh aktivnostih poročali tudi na spletnih straneh šole.

OBISK KNJIŽNIČARKE IZ SPLOŠNE KNJIŽNICE

Polona Jelen

OŠ Griže

Učence 1. razreda sta obiskali knjižničarki iz Medobčinske splošne knjižnice Žalec, ki sta predstavili knjižnico, pomen branja in spodbudile učence za vpis v knjižnico in na obisk njihovih dogodkov. Nato je knjižničarka pripovedovala slovensko ljudsko pravljico, na darilo pa so dobili še odsevnik za okrog roke.

KAMIŠIBAJ GLEDALIŠČE V ŠOLSKI KNJIŽNICI

Za učence 1. VIO je knjižničarka pripravila kamišibaj predstavo Ježek Janček. Učenci so spoznali kamišibaj umetnost, njeno zgodovino in izvor. Na koncu predstave so prejeli kazalko ter izpolnili izstopnico o počutju med ogledom predstave.

NACIONALNA IZMENJAVA KNJIŽNIH KAZALK

Učenci 6. razreda so s pomočjo tehnike origami izdelali knjižne kazalke za partnersko šolo. To leto smo sodelovali s šolo OŠ Prežihovega Voranca Ljubljana, ki so nam prav tako poslali njihove kazalke.

<https://www.os-grize.si/2022/11/22/nacionalna-izmenjava-knjiznih-kazalk/>

RASTEM S KNJIGO

Učenci 7. razreda so obiskali Medobčinsko splošno knjižnico Žalec, kjer so spoznali delovanje knjižnice, enote knjižnice, način izposoje in vračila, (m)Cobiss, projekt Rastem s knjigo in predstavitev knjige ter avtorja, domoznanski oddelek knjižnice in zanimive osebnosti iz kraja. V dar so prejeli knjigo Reformatorji v stripu.

Slika 71: Arhiv OŠ Griže

Nacionalna izmenjava knjižnih kazalk

Barbara Mesner

OŠ Gustava Šiliha Velenje

OŠ Gustava Šiliha Velenje smo se letos prvič pridružili praznovanju Mednarodnega meseca šolskih knjižnic in se vključili v projekt nacionalne izmenjave knjižnih kazalk. Pri izmenjavi kazalk smo sodelovali z dvema šolama, in sicer z OŠ Janeza Puharja Kranj in Šolskim centrom iz Novega mesta. Prilagamo tudi sliko naših kazalk.

Slika 71: Arhiv OŠ Gustava Šiliha Velenje

Pri projektu so sodelovali učenci 1. in 2. razredov ter učenci 4. razreda pri neobveznem izbirnem predmetu likovna ustvarjalnost. Skupaj so izdelali 150 kazalk. Učenci so pri izdelovanju neizmerno uživali in izdelali zelo lepe in izvirne kazalke. Pri izdelavi so uporabili različne tehnike, od klasičnega risanja do grafičnega odtisa. Tematiki na katero so ustvarjali pa sta branje in knjige, ker so tudi sami strastni bralci in zelo radi zahajajo v šolsko knjižnico. V začetku decembra smo paket kazalk poslali izbranim šolama, z njihove strani pa je tudi prišla težko pričakovana pošta. Naši učenci so se zelo razveselili prejetih kazalk in verjamemo, da bo branje ob izvirno izdelanih kazalkah še prijetnejše.

Prva izvedba projekta nacionalne izmenjave knjižnih kazalk

Tanja Senica

OŠ Janka Kersnika Brdo

Letos se je projektu prvič pridružila naša šola, sodelovali so učenci podružnic PŠ Krašnja in PŠ Blagovica, 5. c in 5. d, ter knjižničarski krožek matične šole (skupno 54 učencev). Kot partnerska šola nam je bila dodeljena 2. OŠ Slovenska Bistrica. S tamkajšnjo knjižničarko sva se dogovorili, da bo naša skupna tema "Branje za globalni mir in harmonijo", za uvod so učenci obeh šol prisluhnili zgodbi Malale Jusafzaj: Malala in čarobni svinčnik. K poslanim kazalkam smo dodali pozdravno pismo ter prezentacijo s predstavitvijo kraja in šole. Projekt je uspešno dosegel povezovalni cilj, s knjižničarko partnerske šole sva vzpostavili prijeten kontakt in bili zadovoljni z izmenjavo.

S potekom projekta in doseženimi cilji smo na šoli zadovoljni, tako da se nameravamo projektu priključiti tudi naslednje leto. Ob izmenjavi se nam je utrnila ideja za interno izmenjavo knjižnih kazalk, in sicer si bodo praznično obarvane kazalke izmenjali drugošolci vseh štirih oddelkov naše šole.

Interesna dejavnost Mladi knjižničar

Katja Čekada

OŠ Košana

Naša šola se je v tem šolskem letu udeležila projekta nacionalne izmenjave knjižnih kazalk, ki jo organizira Sekcija za šolske knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije. Projekt je namenjen povezovanju šol, šolskih knjižnic in učencev ter spodbujanju branja.

V oktobru je bilo znano ime partnerske šole za izmenjavo kazalk, in sicer je to bila OŠ Ketteja in Murna iz Ljubljane. V projektu so sodelovali učenci cele šole: nekateri v okviru interesne dejavnosti Mladi knjižničar, drugi pri ustvarjanju v oddelkih podaljšanega bivanja, starejši učenci pa v varstvu vozačev.

Slike 72-74: Arhiv OŠ Košana

Nastalo je precej unikatnih izdelkov – knjižnih kazalk, ki smo jih pred novoletnimi prazniki po pošti poslali naši partnerski šoli. Tudi od njih smo prejeli paket kazalk, ki smo jih slovesno razdelili v jedilnici in se z njimi fotografirali.

Sliki 75 in 76: Arhiv OŠ Košana

Hvala vsem za sodelovanje in želim si, da bi vas te kazalke spodbujale za branje!

Z izvajanjem ur knjižničnega-informacijskega znanja soustvarjamo mir in življenje v harmoniji

Ines Leskovar

OŠ Loče

V mesecu oktobru, mednarodnem mesecu šolskih knjižnic, v naši knjižnici že nekaj let potekajo najrazličnejše dejavnosti, s katerimi kot knjižničarka želim poudariti pomen šolskih knjižnic pri vzgoji in izobraževanju otrok.

V okviru tega projekta smo tako v naši prostorni šolski knjižnici imeli delavnice za učence 3. b, 4. a in 4. b, 6. a in 6. b ter naše devetošolce. Z devetošolci sva kot že nekaj let do zdaj z učiteljem računalništva izvedla delavnici o pripravi seminarских nalog. Udeležili pa se bomo tako Nacionalne kot Mednarodne izmenjave knjižnih kazalk.

Sliki 77 in 78: Arhiv OŠ Loče

Z učenci 3. b smo se najprej pogovorili, kako se obnašamo v knjižnici in kako lahko sami najdejo knjigo, ki jo želijo prebrati. Skupaj smo ugotovili, zakaj je šolska knjižnica pomembna. Razpravljali smo tudi o tem, zakaj imajo radi šolsko knjižnico. Povedali so, da radi zahajajo v šolsko knjižnico, ker tukaj najdejo knjige za domače branje in bralno značko,

zelo radi pa prebirajo knjige z »eko« vsebinami in se poleg slovenske bralne značke trudijo osvojiti tudi ekobralno značko. Nato sem jim prebrala slikanico z naslovom Tu blizu živi deklica. Pogovarjali smo se o revščini, o drugačnosti, o tem, da moramo biti strpni do tistih, ki niso takšni kot mi. Ker si v bistvu vsi ljudje želimo enako: zdravje, družino in prijatelje, da lahko živimo srečno življenje.

Z učenci 4. razreda smo prav tako ponovili knjižnični bonton, iskali skupaj knjige v naši knjižnici ter se pogovarjali o tem, zakaj imajo radi našo šolsko knjižnico in kaj vse jim nudi. Nato sem jim prebrala ljudsko pravljico O povodnem možu. Učenci so bili navdušeni nad vsebino omenjene ljudske pravljice in so brez težav izluščili bistveno sporočilo zgodbe. Prav tako smo našli tipične značilnosti slovenske ljudske pravljice in jih tudi zapisali v zvezek.

Tudi s četrtošolci smo skupaj prišli do zaključka, da v življenju ni pomembno bogastvo, ampak ljubezen, ki smo je deležni znotraj bistvene celice naše družbe – v naši družini.

Slika 79: Arhiv OŠ Loče

Šestošolce sva tako kot vsako leto z učiteljem računalništva želela predvsem opomniti, koliko nevarnosti skriva svetovni splet in kako ga lahko čim bolj varno uporabljamo. Učenci tako 6. a kot tudi 6. b so v knjižnici preživeli dve šolski uri. Najprej smo skupaj ponovili osnovna znanja, ki jih naj bi učenci imeli o šolski knjižnici. Nato sem jim prebrala zelo

poučno slikanico Nine Jelen z naslovom Ženičke in strički za daljnimi grički, ki bralcem v obliki pesmi prikaže zgodbo o prebivalcih majhne vasi, ki živijo skupaj srečni kljub njihovim pomanjkljivostim. Ko eden izmed njih objavi fotografije in filme o prebivalcih njihove vasi na internetu, k njim vdrejo prebivalci »zunanjega« sveta, se začnejo iz njih norčevati in prebivalci male vasi niso nikoli več tako srečni, kot so bili pred objavo na internetu. S pomočjo omenjene slikanice sem naredila poučen uvod v predavanje našega učitelja računalništva o pasteh svetovnega spleta, ki je sledilo v drugi šolski uri.

Sliki 80 in 81: Arhiv OŠ Loče

Tudi v letošnjem šolskem letu sva z učiteljem računalništva v okviru projekta Mednarodni mesec šolskih knjižnic izvedla delavnici v 9. razredih. Najprej smo nekaj časa preživeli v knjižnici, kjer smo ponovili knjižnični bonton ter osnovna znanja o knjižnici, nato pa smo skupaj odšli v računalniško učilnico. Tam smo najprej pregledali navodila za izdelavo seminarskih nalog, ki smo jih v OŠ Loče poenotili za vse predmete. Učitelj računalništva je učencem razložil tehnična navodila, jaz pa sem jim predstavila avtorske pravice in načine navajanja virov. Menim, da sta bili ti dve uri za devetošolce izredno poučni in jim dali praktična znanja, ki jih bodo potrebovali tudi v srednji šoli.

Prav tako pa bomo letos sodelovali tudi v Nacionalni in Mednarodni izmenjavi knjižnih kazalk. Učenci vsako leto zelo radi izdelujejo kazalke za vrstnike in so zelo veseli, ko le-te prejmejo iz tujine oz. od vrstnikov iz druge slovenske osnovne šole. Vedno si z učenci tudi ogledamo, od kod prihajajo njihovi vrstniki. Na spletu poiščemo njihovo državo in se seznanimo z glavnimi znamenitostmi njihovega mesta in države.

Tudi letos sem se projekta Mednarodni mesec šolskih knjižnic udeležila zato, da bi z dejavnostmi v mesecu oktobru še posebej opozorila na pomen šolske knjižnice in njene naloge v vzgojno-izobraževalnem procesu. Izbrala sem knjige s tematiko, s pomočjo katere sem lahko učence opozorila na pomen temeljnih človeških vrednot, kot so ljubezen, spoštovanje sočloveka in prijaznost ter tako pokazala, da lahko tudi s poukom v knjižnici oz. z izvajanjem ur knjižničnih-informacijskih znanj soustvarjamo mir in življenje v harmoniji. Kot vsako leto do zdaj pa sem seveda opozorila tudi na dejstvo, da knjižnica učencem posreduje tudi praktično znanje o izdelavi seminarskih nalog, ki bo učencem koristilo v nadaljnjem izobraževanju.

Za to, da bi učenci radi in veliko brali, se knjižničarji trudimo ves čas in na najrazličnejše načine. Prav pa je, da še prav posebej opozorimo na pomen šolskih knjižnic in njihove raznolike dejavnosti s projektom, kot je Mednarodni mesec šolskih knjižnic.

Literarno-likovni natečaj

Damijana Medved in Mateja Miljković

OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja

Stara šola (1.–3. abc razred)

Tudi letos smo se pridružili projektu Nacionalna izmenjava knjižnih kazalk. Izdelovali smo jih pri knjižničarskem krožku, kjer sodelujejo učenci 2. in 3. razredov. Dodeljena nam je bila OŠ Prule. Pridružili pa smo se tudi mednarodni izmenjavi kazalk in sicer v skupini 7–8 let starih učencev, kjer nam je bila dodeljena OŠ Jurja Dobrile Rovinj (Hrvaška). Učenci so kazalke z veseljem izdelovali in z nestrpnostjo pričakujejo kazalke partnerskih šol.

Nova šola (3. d in 4.–9. razred)

V letošnjem mesecu šolskih knjižnic smo izdelovali kazalke s tretje- in petošolci za izmenjavo z OŠ Prule.

Učenci so sodelovali tudi na šolskem literarno-likovnem natečaju. Lahko so napisali svojo pravljico ali pesem, ilustrirali svojo pravljico, narisali ilustracije za znano pravljico ali narisali svojega najljubšega pravljичnega junaka.

V mesecu oktobru je bila s šolsko knjižnico povezana tudi mesečna nagradna uganka. Kazalke, izdelane na stari in na novi šoli.

Slika 82: Arhiv OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja

Slika 83: Arhiv OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja

Slika 84: Arhiv OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja

Učenci izdelali model Katedrale svobode

Kristijan Rešetič

OŠ Stična

Letošnji slogan se je glasil *BRANJE ZA GLOBALNI MIR IN ŽIVLJENJE V HARMONIJI*. Razmere v svetu in nenazadnje tudi doma kličejo k poudarjanju vrednot strpnosti, ljubezni in medsebojnega razumevanja. Zato smo na OŠ Stična v okviru meseca šolskih knjižnic izvajali aktivnosti, s katerimi smo želeli učencem približati te vrednote.

Slike 85-88: Arhiv OŠ Stična

Sliki 89 in 90: Arhiv OŠ Stična

Učenke 7. razreda so šle v 1. in 2. razrede ter učencem prebrale ukrajinsko pravljico z naslovom Rokavička in rusko pravljico z naslovom Trije medvedi. Učenci so se o prebranem pogovarjali z učenkami višjih razredov in narisali podobe iz zgodb. Učenci, ki so prišli na knjižnične ure v šolsko knjižnico so si ogledali prispevek slovenske RTV o Mikiju Mustru. Odkrivali so svet stripov, poudarek je bil na Zvitorepcu, ki je letos praznoval 70 let. Učenci so spoznali poklic kolorista in kako nastane risanka. Tudi sami so se preizkusili v izdelovanju premikajočih se podob. Govorili smo o Jožetu Plečniku, učenci so pri predmetu likovno snovanje izdelali model Katedrale svobode.

Branje za globalni mir in življenje v harmoniji

Rajka Korošec Kavčič

OŠ Stražišče Kranj

Na OŠ Stražišče Kranj smo se praznovanju mednarodnega meseca šolskih knjižnic tudi letos pridružili z različnimi dejavnostmi.

Drugošolci so s pomočjo navihane Pike Nogavičke razvrščali knjige po abecedi.

Sliki 91 in 92: Arhiv OŠ Stražišče Kranj

Šestošolci so se podrobneje spoznali z UDK razporeditvi in tako postali samostojni iskalci informacij za referate in seminarske naloge, predvsem na temo ekologije.

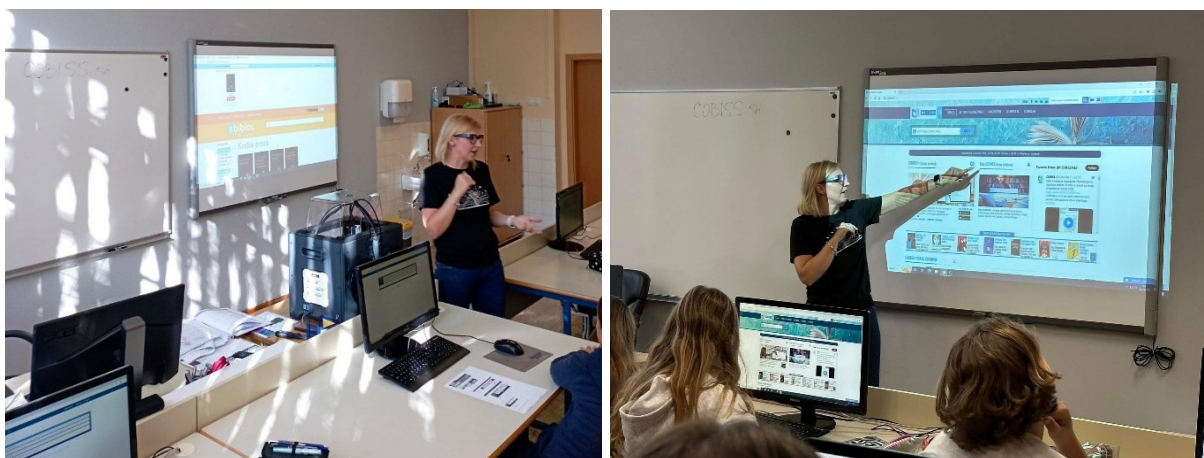
Slika 93: Arhiv OŠ Stražišče Kranj

Sedmošolci so pri pouku zgodovine na začetku ure prisluhnilni knjižničarki. Ker v oktobru praznujemo tudi dan izvirne slovenske slikanice, smo za uvodno motivacijo izbrali nagrajeno izvirno slovensko slikanico Andreje Peklar, z naslovom Fant z rdečo kapico.

Slika 94: Arhiv OŠ Stražišče Kranj

Nato so se učenci s pomočjo mozaika razdelili v skupine in spoznavali umetnost v prazgodovini. V to temo sodi tudi vaška situla, ki ima pomembno vlogo v naši nacionalni zgodovini.

Sliki 95 in 96: Arhiv OŠ Stražišče Kranj

V septembru smo bili seznanjeni z dostopi do spletne knjižnice in tako smo se v oktobru lotili prvih ur, spoznavanja COBISSa in sBiblosa za vse naše sedmošolce, osmošolce in devetošolce.

Slika 97: Arhiv OŠ Stražišče Kranj

O dejavnostih smo poročali na spletni strani šole in pripravili razstavo v avli šole.

DEJAVNOSTI NA TEMO BRANJA IN ŠPORTA

BARBARA TUŠEK

OŠ Škofja Loka-Mesto

V šolski knjižnici OŠ Škofja Loka-Mesto se že tradicionalno pridružimo praznovanju meseca šolskih knjižnic. Tokrat smo pripravili toliko dejavnosti, da smo »praznovali« še v novembru.

DEJAVNOSTI NA TEMO BRANJA IN ŠPORTA

na celotni šoli

Tudi letos se je naša šola v mesecu oktobru pridružila nacionalnemu mesecu skupnega branja. Tokrat je bila rdeča nit povezava med branjem in gibanjem. Vodilna je bila misel irskega pisatelja in politika Richarda Steela (1672–1729), ki poudarja povezanost med umom in telesom, med gibanjem, športom in duševnim razvojem. »*Branje je za duha to, kar je telovadba za telo.*« V knjižnici smo pripravili seznam knjig na temo športa in učence povabili k izposoji. Pripravili smo tudi navodila za izdelavo plakatov na temo športa, ki so jih učenci izdelali v razredih. Nastali plakati so odlični in so krasili večnamenski prostor. Učenci in učenke so se s svojimi mentorji zelo potrudili in si prislužili nagrade. V razredih so učitelji v tem mesecu več časa namenili povezavi med branjem in gibanjem. Knjižničarki sva povabili razrede v knjižnico na ure o branju in gibanju. Najin urnik je bil hitro poln. ;)

Tako so v 1. razredu s pomočjo aktivnih metod brali v gibanju. Branje so vključili tudi v ure športa. Prebrali so več slikanic na temo športa. Posebej všeč jim je bila knjiga *Razgibanka* (Mojiceja Podgoršek), po kateri so se lahko še razgibali, ter *Štef in štafeta* (Kelly Collier). Štafeto so kot aktivno metodo uporabili pri pouku. S pomočjo bralnega vlaka so spoznali najljubše knjige svojih sošolcev. Lotili so se še joge in spoznali, da je otroška joga tudi gibanje. Preizkušali so svojo gibčnost. Ob pravljici so izvajali položaje metulja, kače, pikapolonice, ptice, čebele, mačke ter drevesa. Učili so se, da z jogo lahko izboljšajo

telesno držo, krepijo koncentracijo, razvijajo motorične spretnosti, zraven pa se še sproščajo.

V 2. razredu je bila osnova za delo slikanica *Veliko tekmovanje v vlečenju vrvi*. Učenci so bili razdeljeni v več skupin. Skupina je za uspešno delo morala sodelovati in si pomagati. Delo je potekalo tudi izven razreda, na šolskem igrišču in šolskem vrtu. Brali so v gibanju. Besede, ki so jih prebrali na hodniku, so kasneje zapisali v razredu, sestavljanje in zapis povedi so zaključili na šolskem vrtu. Tako kot junaki v pravljici, so se tudi oni pomerili v vlečenju vrvi. Ugotovili so, da je tudi tu potrebno medsebojno sodelovanje in spodbudno navijanje gledalcev. Ni bilo tako pomembno, kdo je zmagovalec, pomembna je bila zabava in ure, preživete na drugačen način – z veliko gibanja.

Slika 98: Arhiv OŠ Škofja Loka-Mesto

Tretješolci so brali *Gospoda Filodendrona* (Andrej Rozman Roza) in njegove dogodivščine pri nogometu. Na prostem so brali na aktiven način, in sicer med brcanjem papirnate žogice. Odgovarjali so na vprašanja po aktivnem branju, tako da so pri odgovoru stopili k pravemu drevesu. Učili so se upoštevati navodila, ki so bila kratka in jasna. Sodelovali so

in si pomagali. Tako kot gospod Filodendron, so se učili strpnosti v skupini in pri igri nogometa. Zabavali in gibali so se tudi ob slikanici *Žirafe ne znajo plesati* (Andreae Giles). Učenci so jo prebirali v gibanju. Slikanica je nudila izhodišče za pogovor o čustvih, občutjih ter osebnostnih lastnostih in sposobnostih. Nagovarjala je k izogibanju nestrpnosti ter izboljšanju medvrstniških odnosov. Preizkusili so se tudi v žirafji masaži; sedeli so drug za drugim, tako da so sošolcu gledali v hrbet. Ob ponovnem pripovedovanju zgodbe o žirafi Živi so si dogajanje nežno risali na hrbte. Sledile so še druge dejavnosti, kot so pleši z menoj, domišljjski sprehod v mesečini, vesela in žalostna žirafa ...

Vsi 4. razredi so obiskali knjižnico. Pogovarjali smo se o njihovih najljubših športih in se tako razvrstili po skupinah, kjer so iskali povezave med branjem in gibanjem. Prebrali smo slikanico *Kako je gospod Feliks tekmoval s kolesom* (Peter Svetina) in jo na aktiven način obnovili. Aktivne metode branja so četrtošolci uporabili tudi pri matematiki. Reševali so matematične probleme. Besedila so bila zapisana na lističih, ki so bili prilepljeni na različnih mestih v učilnici. Besedilo so prebrali, si ga zapomnili in nalogo rešili v zvezek. Rešitve so preverili na kartončkih, ki so bili prilepljeni na različnih mestih v učilnici.

Petošolci so v knjižnici poiskali knjige, povezane s športom, ter primerjali, kaj je skupnega gibanju in branju. Izdelali so plakat, kjer so ugotovili, da imata branje in gibanje (šport) več skupnega, kot bi si mislili na prvi pogled. Za oboje je potrebna vztrajnost, sistematičnost, motivacija, radovednost in delavnost. Pri matematiki so aktivno reševali besedilne naloge. Učenec posamezno besedilno nalogo zavije v časopisni papir in naredi žogico. Ko so žogice pripravljene, jih učenci dajo na tla in jih vodijo z nogo po določeni poti do svojega sedišča. Nato nalogo natančno preberejo in jo rešijo v zvezek. Rešitve nalog preverijo tako, da v razredu poiščejo listič z odgovorom. Učenec je uspešen, če reši vsaj 5 nalog. Brali so tudi knjige v nadaljevanjih in se gibali pri rekreativnih odmorih.

V 6. b so zgodbo Tine Maze spoznavali skozi slikanico Primoža Suhodolčana *Tina in medvedja moč*. Učenci so predstavili knjige o športu, ki ga imajo najraje. Učenci in učenke, ki se s športom ukvarjajo še bolj aktivno, tako da ga trenirajo, so predstavili svoje športe. Po teh aktivnostih so izdelali plakat.

Učenci 8. d so bili aktivni tudi pri kemiji. Na enem delu učilnice so imeli listek z imenom, na drugem delu učilnice pa listek s simbolom elementa. Vzeli so poljuben listek in poiskali par.

Učenci 9. a in c so pri slovenščini brali neumetnostno besedilo med hojo.

Slika 99: Arhiv OŠ Škofja Loka-Mesto

Slika 100: Arhiv OŠ Škofja Loka-Mesto

Slika 101: Arhiv OŠ Škofja Loka-Mesto

KULTURNO POPOLDNE V ŠOLSKI KNJIŽNICI S PISATELJEM PRIMOŽEM SUHODOLČANOM

Šolska knjižnica že tradicionalno sodeluje z Društvom slovenskih pisateljev v programu Povabimo besedo. Tudi v šolskem letu 2022/2023 smo pogumno pristopili k programu. V šolsko knjižnico smo na kulturno popoldne 23. novembra povabili najbolj branega otroškega in mladinskega pisatelja Primoža Suhodolčana. Program kulturnega popoldneva so s svojo učiteljico Sašo Čadež in v sodelovanju s šolsko knjižničarko Barbaro Tušek, pripravili učenci 5. c.

S pripravi na kulturno popoldne smo pričeli že v septembru, ko so učenci pričeli s prebiranjem knjig Primoža Suhodolčana. Njegove knjige so jim bile všeč. Ob branju so se nasmejali in zabavali. Branje njegovih knjig, jim je dalo tudi navdih, da so se lotili pisanja svojih pravljic, ki so jih pod skupnim naslovom Petuc pripoveduje speli v knjigo, in jo podarili gostu ob zaključku prireditve. O pisatelju so razmišljali in si zapisovali vprašanja zanj. Komaj so čakali, da ga spoznajo. Med tem časom so oblikovali zanimiv program kulturnega

popoldneva. Izdelali so plakate in vabila na prireditve, ustvarjali zgodbe in ilustracije za knjigo, ki so jo podarili.

Pri pripravi prireditve so sodelovali vsi učenci in nanjo povabili svoje domače. Odgovorno so se lotili učenja svojih vlog. Vsak je s svojimi talenti prispeval in sodeloval pri izvedbi kulturnega popoldneva. Povezovalne niti so vleki štirje voditelji programa. Med posameznimi točkami so se zvrstila izvirna vprašanja za cenjenega gosta, gospoda Primoža Suhodolčana. Učenke so gostu pripravile posebno folklorno točko, skupaj z njim so učenci tudi zapeli ob spremljavi kahona. Prisluhnilo smo avtorski zgodbi Škari-škari škarjice ter uživali ob dramatizaciji avtorske zgodbe Škrat Zlobko. Pisatelj Primož Suhodolčan nas je s svojimi anekdotami in izvirnimi odgovori nasmehal do ušes. Ob zaključku prireditve smo nastopajoči in obiskovalci še malo poklepetali ter se posladkali s slaščicami, ki so jih prav tako pripravili učenci sami. Komaj čakamo na naslednjo knjigo Primoža Suhodolčana, ker kot pravi svoje najboljše še ni napisal.

Slika 101: Arhiv OŠ Škofja Loka-Mesto

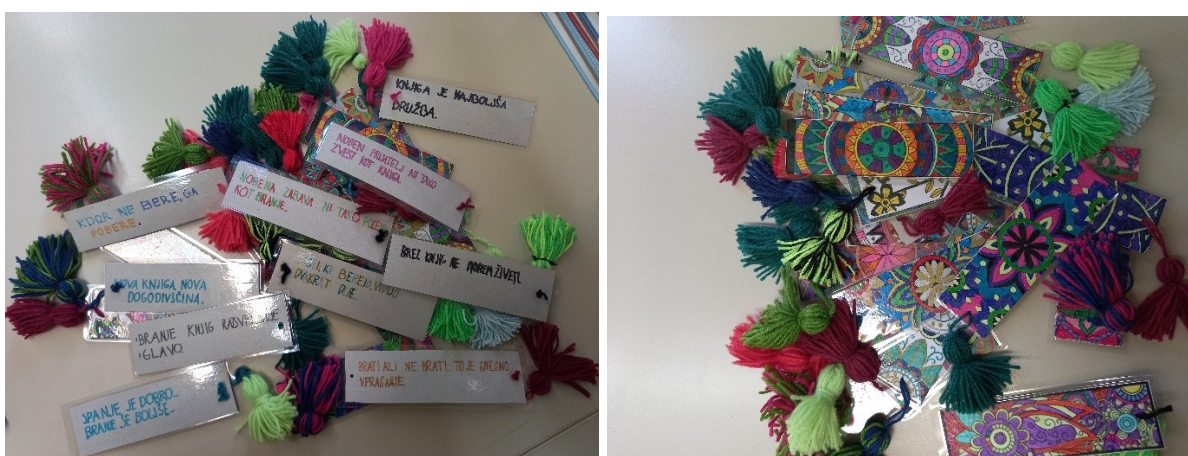
NACIONALNA IZMENJAVA KNJIŽNIH KAZALK

Sodelovali smo tudi pri izmenjavi knjižnih kazalk. Na šoli sem k sodelovanju povabila učiteljico razrednega pouka Natašo Pesjak, ki v tem šolskem letu poučuje v 4. B. Sodelovali smo s četrtem razredom iz OŠ Stopiče in knjižničarko Anito Škrbec. Prejeli smo njihove čudovite kazalke, ki so jih bili naši učenci zelo veseli.

Z učiteljico sva naredili načrt in zbrali različne ideje za knjižna kazala. Učenci so na uri v knjižnici izvedeli vse o poteku projekta in o šoli OŠ Stopiče. Šolo smo poiskali tudi na zemljevidu Slovenije. Nato smo skuhali pravljice s pomočjo knjige Skuhaj mi pravljico (Majda Koren). Najprej sem učencem pravljico prebrala, nato smo se o njej pogovorili. V nadaljevanju smo se razdelili v skupine. Vsaka skupina je narisala lonec, v katerem bodo skuhali svojo pravljico. Ob ponovnem poslušanju, so narisali sestavine posameznega lonca, ki so jih slišali v pravljici in ob koncu dodali še kakšno svojo. V razredu so potem glede na narisane lonce s sestavinami, zapisali svoje pravljice. V nadaljevanju so se lotili še izdelovanja knjižnih kazalk. Ob izdelovanju, so veliko razmišljali o branju in tako na zadnjo stran zapisali misli o branju.

Slika 102: Arhiv OŠ Škofja Loka-Mesto

Sliki 103 in 104: Arhiv OŠ Škofja Loka-Mesto

Razdelitev kazalk učencem preko žreba

Urša Erjavec

Osnovna šola Idrija

Osnovna šola Idrija se je pridružila praznovanju z Mednarodno izmenjavo knjižnih kazalk. Izmenjavo je koordinirala učiteljica slovenščine Urša Erjavec.

V izmenjavo so bili vključeni:

- Vsi učenci 2. a. Kazalke so izdelovali tekom pouka angleškega jezika pod mentorstvom učiteljice angleščine Branke Skrt.
- Vsi učenci 6. b. Pod mentorstvom učiteljice slovenščine Urše Erjavec so jih izdelovali tekom pouka slovenskega jezika. Pridružilo se jim je 6 učencev priseljencev začasa ur slovenščine za priseljence, ki jih prav tako izvaja učiteljica Urša Erjavec.
- Vsi sedmošolci (7. a, b, c) so kazalke izdelovali tekom kulturnega dneva Rastem s knjigo, katerega vodja je knjižničarka Mira Tratnik. Kazalke so ustvarjali pod mentorstvom knjižničarke Martine Vidmar.
- Učenci skupine podaljšanega bivanja 3. b, 4. a. Vodila jih je učiteljica Petra Lapanje začasa podaljšanega bivanja.
- Učenci skupine podaljšanega bivanja 4. b, c. Pod mentorstvom učiteljice Erike Kavčič so kazalke izdelovali tekom ur podaljšanega bivanja.
- Učenci skupine podaljšanega bivanja 5. b, c. Pod mentorstvom učiteljic Anite Vihtelič Janež in Martine Vidmar so jih izdelovali tekom podaljšanega bivanja.

Skupno je sodelovalo preko 200 učencev matične šole.

IASL nas je povezala s kar šestimi šolami:

- 1) Escola Basica Frei Luis de Sousa, Lizbona, Portugalska (partnerska šola 2. a);
- 2) Osnovna škola Gračani, Zagreb, Hrvaška (partnerska šola skupin podaljšanega bivanja 3. b, 4. a in 4. b, c);

- 3) Osnovna škola Vladimir Nazor Duga Resa, Duga Resa, Hrvaška (partnerska šola skupine podaljšanega bivanja 5. b, c);
- 4) Kasiga School, Dehradun, Indija (sodelujoča šola 6. b);
- 5) The Aga Khan Academy, Hyderabad, Indija (prva sodelujoča šola sedmošolcev);
- 6) Osnovna škola Malinska – Dubašnica, Malinska, Hrvaška (druga sodelujoča šola sedmošolcev).

Oktober 2022, ko so bile znane vse sodelujoče šole, smo z učiteljicami, vključenimi v izmenjavo, oblikovale uvodni sestanek. Govorile smo o temi, mogočih načinih izdelave, partnerskih šolah. Razdelile smo delovne liste, material, zastavile okvirne termine za dokončanje projekta na šoli.

Slika 105: Arhiv OŠ Idrija

Glede na izkušnje smo vedeli, da kazalke ne bodo končane, odposlane oktobra, na kar smo že na začetku opozorili sodelujoče šole. Te so se z okvirnimi termini strinjale. Izdelavo

kazalk smo tako končali konec novembra, začetek decembra – odvisno od narave dela skupin, okoliščin ...

Kazalke sedmošolcev smo obema šolama poslali konec novembra. Kazalke šestošolcev so do 19. 12. še razstavljene v Mestni knjižnici in čitalnici, nato jih takoj odpošljemo v Indijo. Druge kazalke smo ostalim petim partnerskim šolam odposlali začetek decembra.

Konec novembra smo prejeli prvo pošiljko ene izmed hrvaških šol, na kateri so ustvarili precej nacionalno-nogometno obarvane kazalke.

Ostale kazalke še čakamo, vendar s sodelujočimi šolami in njihovimi koordinatoricami ostajamo v stalnem kontaktu. Nabor prejetih kazalk bo prav tako razstavljen v Mestni knjižnici in čitalnici Idrija, dalje jih bomo razstavili v šolskih prostorih. Zatem sledi običajna razdelitev kazalk učencem preko žreba.

Slika 106: Arhiv OŠ Idrija

Zaključna faza projekta na šoli bo prispevek z obsežno fotogalerijo na spletni strani šolske knjižnice, tokrat le v slovenskem jeziku. Čakanje na korektne angleške prevode s strani

učiteljev angleščine namreč precej podaljša zaključek. Po nekaj letih bo objavljen tudi prispevek v lokalnem časopisu Idrijske novice, katerega objava je sicer odvisna od uredništva. Zelo na kratko naše sodelovanje v izmenjavi kazalk vedno beležimo v posebnem razdelku spletne strani šolske knjižnice, dosegljiv na <https://knjosidr.splet.arnes.si/izmenjava-kazalk/>.

Na spletni strani knjižnice smo objavili tudi krajši prispevek na temo projekta Rastem s knjigo ter v njem omenili tudi izmenjavo kazalk. O dejavnosti oz. razstavi izdelkov je na njihovi domači spletni in Facebook strani poročala tudi Mestna knjižnica in čitalnica Idrija.

Slika 107: Arhiv OŠ Idrija

Čeprav se obseg izmenjave na šoli iz leta v leto večja, je mentorjem ter otrokom vabljava ter je postala že tradicionalna stalnica šole, posledično žal ugotavljamo sledeče. Pred leti se je pošiljka poslana preko šole v Hong Kong izgubila, ni ji bilo mogoče slediti. Zadevo smo sicer uredili po najboljših močeh, kar pa je povzročilo dodatne stroške ter delo. Zato je od tedaj strošek pošiljanja prevzela začetna koordinatorica izmenjave kazalk. Vendar pa pošiljke izven Evropske unije niso poceni. Zgolj ena tovrstna pošiljka v Indijo je tokrat stala preko 50 €. Zato na šoli razmišljamo o ponovni omejitvi klasične izmenjavi in delen prehod na digitalno izmenjavo kazalk. Opustitvi projekta pa se bomo zaenkrat skušali ogniti.

Slika 108: Arhiv OŠ Idrija

Literarni sprehodi

Lidija Kocbek

OŠ Sv. Ana

Za nami je mesec oktober, ki je med drugim tudi *Mednarodni mesec šolskih knjižnic* in kot vsako leto nam je v izziv moto, ki ga razpiše mednarodno združenje šolskih knjižničarjev (*IASL – International Association of School Librarianship*).

Letošnji moto »*Branje za globalni mir in življenje v harmoniji.*« nam je bil v šolski knjižnici vodilo pri pripravi tedenskih bralno spodbujevalnih priložnosti za naše uporabnike šolske knjižnice in naš doprinos »*k iskanju, zavedanju in osmišljanju posameznikovega notranjega miru, ki lahko prispeva k miru v skupnosti, se širi globalno, kar nedvomno vpliva na življenje v harmoniji.*« (<https://www.zbds-zveza.si/>).

Vsak ponedeljek v mesecu oktobru smo nagovorili z dejavnostjo in plakatom tedna po e-pošti strokovnih delavcev. Učiteljeva, razrednikova presoja pa je bila kdaj, kako in kaj so izvedli z učenci (v sklopu razreda, skupine ali predmeta). Zelo dobrodošle so bile njihove ideje, primeri dobre/lastne prakse za katere smo jih spodbujali, da so jih delili med sabo.

Plakati v šolski knjižnici in po razredih so uspešno opravili svojo funkcijo nagovarjanja in razmišljanja o predlaganih vsebinah k izvedbi, nadgradnji, ali ustvarjanja novih tedenskih bralnih izzivov s skupnim ciljem.

Tedenski bralni izzivi so bili:

1. teden *Nikoli izposojene knjige vabijo in Beremo Demšarja* (za strokovne delavce),
2. teden *Literarni sprehod po navzdolšnjici in navzgoršnjici*,
3. teden *Bralna čajanka: Mir in harmonija*,
4. teden *Iščimo ravnovesje: Čas za čisto nič, Še je čas* (ker v preteklih tednih ga ni bilo) za *Literarni sprehod, Bralno čajanko, Beremo Demšarja*.

Evalvacija

Nikoli izposojene knjige vabijo (1.teden)

Slika 109: Arhiv OŠ Sv. Ana

V knjižnici smo pripravili kotiček z nikoli izposojenimi knjigami. Ugotovili smo, da je le - teh knjig veliko še posebej pri postavitvi Pionirji in Mladina, zato smo sprejeli odločitev, da vsak mesec damo v ta kotiček knjige po abecedi.

Sam kotiček je pa dosegel cilj, saj je pritegnil pozornost naših uporabnikov in so si mimogrede, kaj izposodili.

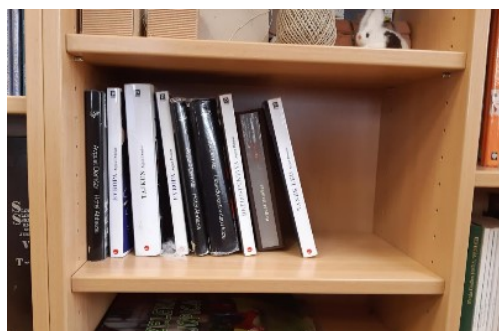
Beremo Demšarja (1. teden)

Slika 110: Arhiv OŠ Sv. Ana

Začeli smo s bralnospodbujevalno akcijo Beremo Demšarja za strokovne delavce. Zato smo v knjižnici pripravili poličko z Demšarjevimi knjigami, ki si jih lahko izposodijo.

Sama ideja, se še razvija, gre v to smer, da beremo kriminalke Avgusta Demšarja, potem sledi januarja/februarja srečanje z njim. Izvedli bomo popoldanski/VEČERNI TRIPTIH (MI, AVGUST DEMŠAR IN VODNI STOLP) v Mariboru.

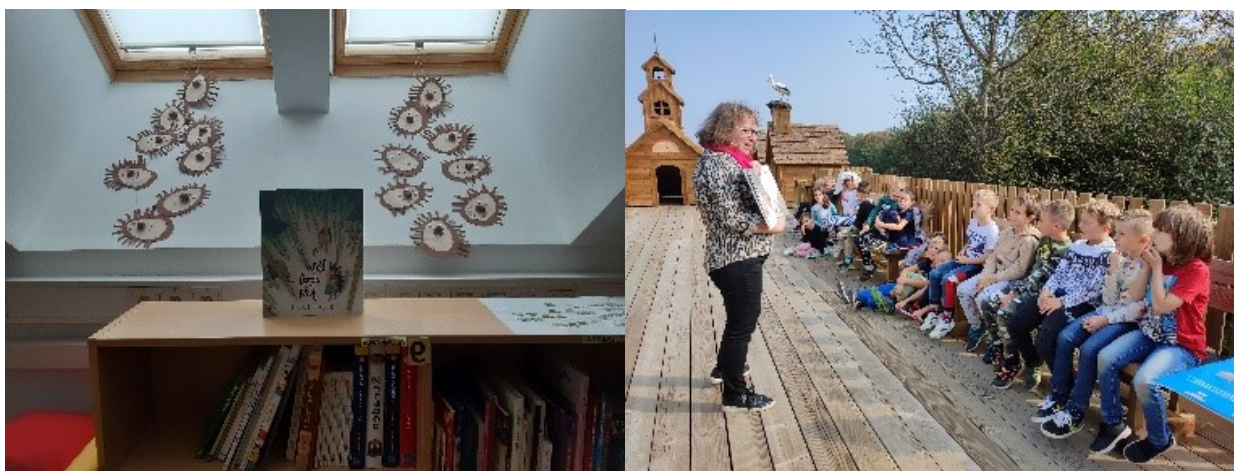

Slika 111: Arhiv OŠ Sv. Ana

Literarni sprehod po navzdolšnjici in navzgoršnjici (2. teden)

Privoščili smo si Literarne sprehode po navzdolšnjici in navzgoršnjici (besedi sta iz slikanice Kako sta Bibi in Gusti prevzijačila hrib - Ida Mlakar Črnič). Beseda literarni je v tem kontekstu pomenila: s knjigo ali s pisalom ter beležko v roki. Sprehod pa je vabilo k hoji: solo, v dvoje, v skupini. Glej plakat priloga 1 Dodali smo še Izziv – poiščite kakšen naslov knjige, ki je povezan s hojo! Ugotovili smo, da je za nekatere bila navzgoršnjica že pot do šolske knjižnice!

OPB2 pod mentorstvom Kaje Štefanec smo na literarnem sprehodu prebrali Kako objeti ježa (J. Bauer in P. Škerl). Samo dejavnost še nadgradil z izdelavo ježkov, s katerimi smo popestrili dekoracijo knjižnice.

Sliki 111 in 112: Arhiv OŠ Sv. Ana

Bralna čajanka: Mir in harmonija (3. teden)

Izhodišče nam je bilo, da sta mir kot harmonija izjemno pomembna za naše osebno počutje in klimo v razredu. Če v sebi najdemo mir, v razredu pa ustvarimo harmonijo, imamo ugodno klimo za učenje, branje, sodelovanje, ustvarjanje in še kaj. S vprašanji (Kako lahko to dosežemo? Kako si pomagamo? S kakšnimi tehnikami?) in s plakatom (glej priloga 2) smo naredili uvod v razredno bralno čajanko in jo zaključili z dejavnostjo, ki so jo izbrali učenci. Saj je pomembno, da pri ustvarjanju harmonije v razredu sodelujemo skupaj z učenci.

Nekaj ponujenih predlogov za aktivnosti v razredu: glasno ali tiho branje, listanje slikanic, ustvarjalno čečkanje, risanje in barvanje mandal, barvanje kamenčkov, vsak učenec zapiše, na kak način lahko doprinesi k ugodni razredni klimi, pravila, dogovori.

Iščimo ravnovesje: Čas za čisto nič, Še je čas (4. teden)

V četrtem tednu meseca šolskih knjižnic smo vsak pri sebi ali svojem razredu iskali ravnovesje me **časom za čisto nič in še je čas** (ker v preteklih tednih ga ni bilo) za: Literarni sprehod, Bralno čajanko, Beremo Demšarja. V knjižnici je bilo zaznati povečan obisk in izposoja knjig.

Zaključek

S projektom smo strokovni delavci ozavestili, kako zelo pomembni navdihovalci in promotorji branja smo, ne glede na profesionalno vlogo, ki jo imamo v vzgoji in izobraževanju.

In, da je potrebno dobro premisliti kako in kaj, da ne bomo »nasilni in tečni«, saj bi s tem dosegli nasprotni učinek, kot si ga želimo.

Prav tako smo pri učencih začutili, da kljub vsemu »hrupu« imajo potrebo po mirnih kotičkih, dejavnostih in nekateri posamezniki v višjih razredih najdejo mir tudi z branjem, mlajši pa se umirijo v trenutku, ko jim drugi berejo ali pa da listajo kakšno njim zanimivo knjigo.

Sproti smo obveščali uporabnike šolske knjižnice o dogodkih na razrednih panojih in oglasnih deskah. Poročali smo tudi na spletnih straneh: <https://www.svetana.si/mednarodni-mesec-solskih-knjiznic-2/>

Zaključili smo s skupno mislijo, da kljub temu, da nismo več v mesecu oktobru, je še vedno priložnost, da še naprej iščemo/najdemo harmonijo s knjigami in z branjem ujamemo »*mir*«, ter ga delimo med druge.

LITERARNI SPREHOD PO NAVZDOLŠNJICI IN NAVZGORŠNJICI!

Najdite priložnost:

- v času rekreativnega odmora
- v času razredne ure
- v sklopu pouka, predmeta ali OPB-a
- ...

Izberite literarno delo

ALI

si med potjo izmišljajte nove besede.

Najdite smer poti, ki bo ustrezala naslovu.

VESELO NA POT!

PREDNOSTI MIRU

VIR: Mir: 50 vaj čuječnosti in sproščanja, da bomo vsak dan spokojnejši

Slika 114: Arhiv OŠ Sv. Ana

Bralni nahrbtnik – Vranček brez imena

Ana Šnofl

OŠ Sv. Ana PŠ Lokavec

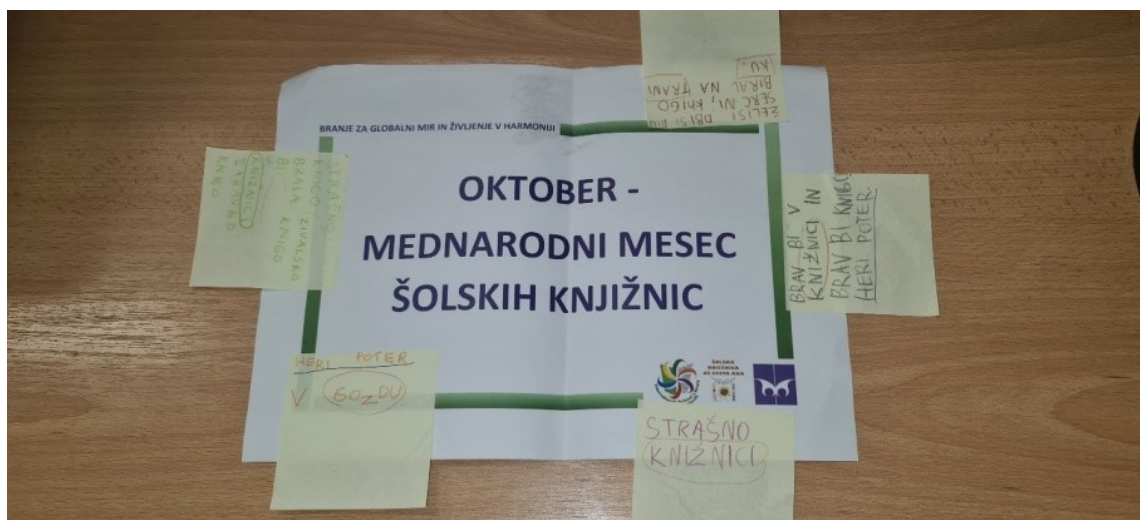
Z željo, da bomo skupaj z uporabniki šolske knjižnice soustvarjalci miru in življenja v harmoniji, ter iskanju oaze miru in strpnosti ter razumevanja med sabo v razredu, v šoli, službi, doma s pomočjo knjige in branjem.

Načrtovalnica:

- uvodni poučni pogovor ob plakatu – želje, pričakovanja, interesi
- priprava načrta izvedbe izpostavljenih želj ... uporabnikov (aktivnosti in časovnica)
- izvedba dejavnosti.

Interpretacija nastalega plakata.

Skupaj z učenci 2. razreda smo izdelali plakat želja oz. načrtovalnico dela za celo šolsko leto.

Slika 115: Arhiv OŠ Sv. Ana PŠ Lokavec

Izbrali so različne aktivnosti, v ospredju so bile dejavnosti na temo knjige Harry Potter in branje na različnih lokacijah.

Aktivnosti in časovnica

Bralni kotiček	Kdaj	Kdo/s kom
Branje v gozdu	Pomlad	OPB
Branje v knjižnici	Jesen-zima	KIZ, SLJ
Branje na travniku	Pomlad	OPB

Evalvacija

Izmenjevalnica kazalk

V letošnjem šolskem letu smo izmenjali bralne kazalke s partnerko šolo Šmarje pri Jelšah. Z učenci preberemo knjigo Zelena jopica, ki je iztočnica za izdelavo bralnih kazalk. Kazalke smo izdelali iz odpadnega blaga in tako odpadlim oblačilom dali novo vlogo.

Slika 117: Arhiv OŠ Sv. Ana PŠ Lokavec

Bralni nahrbtnik – Vranček brez imena

Učence na podružnici Lokavec je obiskal mali vranček. Prebrali smo knjigo Konec dober, vse dobro ali kako je mali vran dobil ime. Ker je vranček v knjigi dobil ime, si je ime zaželel ime tudi naš vranček. Učenci so mu priskočili na pomoč. Vsak izmed njih je odnesel vrančka domov, z njim preživel neka časa in tako izbral pravo ime za njega. Z njimi domov je potoval tudi bralni nahrbtnik v katerem je bila knjiga in zvezek vtisov.

Slika 118: Arhiv OŠ Sv. Ana PŠ Lokavec

Za v knjižnici so si izbrali Harry Potterja in ker je letos 25- letnica njegove prve izdaje smo se odločili, da bom 13. 12. 2022 organizirali prevoz do šolske knjižnice na matični šoli in jim pripravili prav poseben dan na temo Harry Potter. Učenci so reševali različne naloge iz knjige ali v povezavi s knjigo Harry Potter – Kamen modrosti in jih tako popeljali v čarovniški svet Bradavičarske čarovniške šole. Učenci so bili razdeljeni v skupine, zmagovalna skupina si je lahko prva izposodila slikanico Harry Potter, ki jo bodo skupaj brali v podaljšanem bivanju.

Slika 119: Arhiv OŠ Sv. Ana PŠ Lokavec

Praznujemo devetič po vrsti

Urška Jesenko

OŠ Log - Dragomer

Praznovanju ob mednarodnem mesecu šolskih knjižnic smo se na **OŠ Log - Dragomer** v letošnjem šolskem letu pridružili **devetič** po vrsti. Projekt smo začeli že v zadnjem tednu septembra in ga razširili na cel mesec oktober. Letošnji slogan je v prvi vrsti spodbujal k iskanju, zavedanju in osmišljanju posameznikovega notranjega miru, ki lahko prispeva k miru v skupnosti, se širi globalno, kar nedvomno vpliva na življenje v harmoniji.

Slika 120: Arhiv OŠ Log - Dragomer

Na naši šoli smo praznovali ta dogodek z naslednjimi dejavnostmi, ki so povabile učence v knjižnico:

V okviru **Nacionalnega meseca skupnega branja** smo na šoli v tednu med 26. in 30. septembrom 2022 izvedli **Teden branja**. V tem času smo vsi, učenci in učitelji, prvih 10 minut 3. šolske ure (po malici) tiho individualno brali. Učenci so si v ta namen pravočasno pripravili gradivo (pravljice, pesmice, zgodbe, stripe, romane, revije ...), ki so ga lahko prinesli od doma ali so si ga predhodno izposodili v šolski knjižnici. Za učence od 3. do 9. razreda je bila na voljo posebna **mega knjižna uganka**, tematsko vezana na knjige in knjižnice. Uganko je pravilno rešilo 67 učencev. Izžrebani so bili trije nagrajenci (po eden iz razredne in predmetne stopnje ter podružnične šole), ki so prejeli knjižno nagrado.

Prvošolci so v mesecu oktobru tudi uradno postali člani šolske knjižnice. Ker mora imeti vsak obiskovalec knjižnice **knjižno izkaznico**, je vsak učenec pobarval svojo. V letošnjem šolskem letu smo se odločili, da bodo naše izkaznice v obliki simbola naše šole – žabe, ki rada bere. Spoznali so ureditev knjižnega gradiva v knjižnici, se naučili protokola pri izposoji in si prvič tudi izposodili knjigo.

Slika 121: Arhiv OŠ Log - Dragomer

Sedmošolci so v okviru kulturnega dneva in projekta **Rastem s knjigo**, 12. oktobra 2022 obiskali Cankarjevo knjižnico na Vrhniki, kjer nas je prijazno sprejela knjižničarka Tamara Jesenovec, ki nam je predstavila knjižnico, njene značilnosti, storitve in dejavnosti. Potekal je razgovor na temo branja knjig in obiskovanja knjižnic, učencem so bile predstavljene knjižne novosti in nekatere knjižne uspešnice za njihovo starostno stopnjo. Predstavljena jim je bila letošnja darilna knjiga *Reformatorji v stripu*. Učenci bodo knjige prejeli predvidoma v decembru. Z obiskom smo ponovno utrdili sodelovanje in prijateljske vezi med šolsko in splošno knjižnico.

Sliki 122 in 123: Arhiv OŠ Log - Dragomer

Veseli smo, da je letos ponovno, brez omejitev, zaživel knjižničarski krožek, ki smo ga poimenovali **Knjižni(car)**. Člani so oblikovali plakat, ki je vabil učence v knjižnico na praznovanje ob mesecu šolskih knjižnic. Pred jesenskimi počitnicami so okrasili knjižnico in pripravili razstavo »Čarovnice – take in drugačne«, nad katero so bili obiskovalci knjižnice zelo navdušeni.

Sliki 124 in 125: Arhiv OŠ Log - Dragomer

V oktobru je začel s svojo dejavnostjo tudi **Knjigoljub**, kot smo letos poimenovali interesno dejavnost, ki vključuje bralni projekt **Našo malo knjižnico**. V projekt se je vključilo kar nekaj učencev 5. razreda. Veselimo se srečanj in pogovorov o prebranih knjigah, reševanja zabavnih nalog v Ustvarjalniku in spoznavanja drugih kultur.

Učence od 3. do 9. razreda smo povabili k obiskovanju knjižnice in **zbiranju žigov**. Ob vsaki izposoji v mesecu oktobru so učenci na kartončku zbirali žige. Če je učenec zbral vsaj tri žige, kar je pomenilo, da si je izposodil in prebral vsaj tri knjige, si je konec meseca oktobra zaslužil manjšo nagradico (knjižno kazalko).

Slika 125: Arhiv OŠ Log - Dragomer

V oktobru smo obiskovalce knjižnice povabili, da zapišejo **nekaj besed, kratko misel ali pesmico o knjižnici**. Nekaj najbolj zanimivih:

»V knjižnici lahko delaš nalogo in ne nadlogo,

lahko se učiš, ampak ne naglas smejiš.

ŠŠŠ, bodi tiho,

da v knjižnici ohraniš oliko!« (Lucija)

»V knjižnici se sprostim v tišini in ob knjigi sem sama s sabo.« (Eva)

»Knjižnica je kraj za branje, sproščanje ter raziskovanje novih besed. Knjižnica je bogastvo besed.« (Evelin)

»V knjižnico pobegnem,
ko me nekaj teži,
v njej so knjige polne strani.« (Ajda)

»Knjižnica je bližnjica do znanja.« (Lana)

»Knjižnica zaklad domišljije nosi in ga trosi med ljudi.« (Klara)

»Knjige so boljše kot telefon. Pojdi v knjižnico!« (Valentin)

Za učence in zaposlene smo v knjižnici pripravili **ogled in izposajo knjižnih novosti**.

V šolski knjižnici so potekale tudi zanimive učne ure **knjižnično informacijskih znanj** (npr. učenci 8. razreda so razmišljali o tem, kaj in zakaj beremo v digitalnih časih), skupinski obiski učencev od 1. do 5. razreda v času podaljšanega bivanja, igranje namiznih iger ter pogovori o prebranih knjigah v okviru šolskega projekta »Dobri bralec«.

Knjižnica je bila v oktobru res središče šole. Veseli smo, da v letošnjem šolskem letu ponovno delujemo brez omejitev. Učenci se postopoma spet navajajo na umirjen prostor, kjer lahko najdejo svoj mir. Knjižnica ponovno živi.

Dogodke je organizirala knjižničarka Urška Jesenko. O njih smo poročali na spletni strani šole in s plakati na oglasni deski v knjižnici in na hodniku pred knjižnico. Dogodki so bili zabeleženi tudi v šolski kroniki.

Učenci fotografskega krožka ujeli čudovite utrinke iz knjižničnega vsakdana

Nina Kranjec

OŠ Grm Novo mesto

V Mednarodnem mesecu šolskih knjižnic, ki je letos potekal pod geslom Branje za globalni mir in življenje v harmoniji, se je v naši knjižnici odvijalo kar nekaj zanimivih dogodkov. Učenci so cel mesec oddajali predloge njihovih najljubših knjig, ki jih priporočajo v branje tudi ostalim. Med najbolj priljubljenimi so tako knjige iz zbirke Kapitan Gatnik, Pasji mož, Zgodbe s konca kamene dobe, Guinnessove knjige rekordov, Stekleni otroci in seveda 13, 26, 39 in 52-nadstropna hišica na drevesu.

Učenci 2. razreda so ob poslušanju pravljice Lev v knjižnici izvedeli, katero pravilo lahko v knjižnici kdaj tudi prekršimo. Ob tem so utrdili znanje o primernem vedenju v knjižnici, postavitvi in izposoji gradiva ter se urili v samostojnem iskanju gradiva in navajanju avtorstva.

Slike 126-128: Arhiv OŠ Grm Novo mesto

Tretješolci so se vključili v projekt Nacionalne izmenjave knjižnih kazalk. Tako kot je deček Vid iskal pravljice v knjigi Pravljične žive v velikem starem mestu, so se tudi naši učenci

prelevili v pravljичne detektive. Ob piktogramih so ugibali naslove pravljic ter nato izdelali kazalke s svojimi najljubšimi pravljичnimi junaki. Kazalke so si izmenjali z učenci Osnovne šole Toneta Čufarja Jesenice.

Slike 129-131: Arhiv OŠ Grm Novo mesto

Četrtošolci pa so se vključili v projekt Mednarodne izmenjave knjižnih kazalk. Ob tem so spoznali glavne slovenske značilnosti in znamenitosti, ki so jih upodobili na knjižnih kazalkah in jih poslali svojim novim prijateljem na osnovni šoli na Hrvaško in v Litvo.

Petošolci so spoznali razvoj pisave od klinopisa do danes. Iz hieroglifov so v latinico prevedli slovensko himno in jo zapisali s črnilom in gosjimi peresi.

Šestošolci so v času jutranjega varstva brali pravljice mlajšim učencem.

Sedmošolci so obiskali Knjižnico Mirana Jarca v projektu Rastem s knjigo in prejeli knjižno darilo Reformatorji v stripu.

Učenci fotografskega krožka so v svoje fotografske objektivne ujeli čudovite utrinke iz knjižničnega vsakdana.

Cel mesec pa je potekalo tiho branje pri urah slovenskega jezika.

Slike 132-134: Arhiv OŠ Grm Novo mesto

Kazalka bralnih izzivov

Petra Ovčar

OŠ Prežihovega Voranca Ljubljana

Pred enim letom sem prevzela delo šolske knjižničarke na OŠ Prežihovega Voranca Ljubljana in tako sem letos sklenila, da s šolo sodelujemo pri Nacionalni izmenjavi kazalk v okviru obeleženja meseca šolskih knjižnic.

Za sodelovanje sem pridobila učiteljice podaljšanega bivanja četrtilih razredov. Slogan »Branje za globalni mir in življenje v harmoniji« se letos prilega tudi odrazu šole, saj je na šoli veliko učencev iz Ukrajine in učencev tujcev. V knjižnici sem postavila kratko razstavo na tematiko ter ozavestila učiteljice in učence. V mesecu oktobru so se v podaljšanem bivanju v 4. razredu lotili izdelave kazalk. Po ideji kolegice sem izdelala kazalki za bralne izzive, ki so na voljo v knjižnici vsem učencem. Z nekaterimi učenci smo prebirali knjige o življenju v skupnosti v harmoniji. Nekaj učenk sedmega razreda pa se je odločilo po pouku izdelovati knjižna kazala, ki so na voljo vsem učencem v knjižnici. Kazalke smo uspeli končati do konca meseca in smo jih poslali naši partnerski šoli-OŠ Griže. Po počitnicah smo prejeli tudi njihove kazalke. Te sem podelila med učence, ki so izdelovali kazalke, preostanek pa je bil na voljo vsem učencem.

Pri nacionalni izmenjavi knjižnih kazalk je sodelovalo 30 učenk in učencev, skupaj aktivno pa je obeležilo mesec šolskih knjižnic vsaj 60 učencev šole. Prejela sem zelo pozitiven odziv učenk in učencev, tako da nameravamo prihodnje leto zopet aktivno sodelovati.

Izbiranje in razstava najljubših knjig

Lara Tavčar

Osnovna šola Ivana Roba Šempeter pri Gorici,

Podružnična šola Vrtojba in Podružnična šola Vogrsko

V oktobru, mednarodnemu mesecu šolskih knjižnic, smo se v šolski knjižnici na POŠ Vrtojba in POŠ Vogrsko, pridružili praznovanju Mednarodnega meseca šolskih knjižnic 2022 z:

- IZDELOVANJEM KNJIŽNIH BRALNIH ZNAMENJ
- RISANJEM NAJLJUBŠEGA KNJIŽNEGA JUNAKA
- IZBIRANJE NAJLJUBŠE KNJIGE
- RAZSTAVA NAJLJUBŠIH KNJIG
- PREBIRANJEM PRAVLJIC IN POUSTVARJANJEM OB PREBRANIH BESEDILIH
- PRAVLJIČNI URICI v PB. Knjižničarka je vsak teden v oktobru in v novembru učencem v času podaljšanega bivanja izbrala in prebrala zgodbico, pravljico, po kateri so učenci tudi likovno ustvarjali. Svoje izdelke so razstavili po hodnikih podružnične šole Vrtojba.

Dejavnosti so bile izpeljane v mesecu oktobru in novembru. Nekaterе dejavnosti so se izkazale kot zelo dobre in zato se še vedno odvijajo in se bodo še do konca šolskega leta (izbiranje najljubše knjige, priprava razstave, pravljíčne urice v PB).

Dejavnosti, dogodke je organizirala **Lara Tavčar, knjižničarka na Podružnični šoli Vrtojba in Podružnični šoli Vogrsko.**

O praznovanju Mednarodnega meseca šolskih knjižnic smo poročali na razstavnih panojih znotraj prostorov knjižnic na obeh podružničnih šolah, POŠ Vrtojba in POŠ Vogrsko. Izdelke smo razstavili na obeh podružničnih šolah: po razredih, hodnikih, v knjižničnih prostorih.

Iz naše foto galerije:

Slike 135-139: Arhiv OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici; PŠ Vrtojba in PŠ Vogrsko

Slike 140-145: Arhiv OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici; PŠ Vrtojba in PŠ Vogrsko

KOLOFON

Mednarodni mesec šolskih knjižnic 2022 = International School Library Month 2022

Glavna in odgovorna urednica: mag. Urša Bajda,
članica IO Sekcije za šolske knjižnice v ZBDS

Trbovlje: ZBDS (Sekcija za šolske knjižnice)

Leto izida: 2023

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 158366723

ISBN 978-961-6683-50-0 (PDF)

Publikacija je brezplačna.

Dostopna je na spletnem naslovu: https://h5p/files/2023/07/Publikacija-2022_23.pdf

ISBN 978-961-6683-50-0 (PDF)